

STATISTIEK VAN NEDERLAND

UITKOMSTEN DER BEROEPSTELLING

31 DECEMBER 1930

DEEL VIII

**INLEIDING
EN BEROEPSINDEELING**

**AUTEURSRECHT VOORBEHOUDEN
HET OVERNEMEN VAN GEGEVENS UIT DEZE PUBLICATIE IS
Echter TOEGESTAAN, MET DUIDELIJKE BRONVERMELDING**

**RIJKSUITGEVERIJ
DIENST VAN DE
NEDERLANDSCHE
STAATSCOURANT
I · 9 · 3 · 4**

**Bewerkt door het Centraal Bureau voor de Statistiek, Oostduinlaan 2, 's Gravenhage.
Uitgegeven en gedrukt door de Algemeene Landsdrukkerij, Fluweelen Burgwal 18,
's Gravenhage. Exemplaren zijn verkrijgbaar bij de Alg. Landsdrukkerij. Prijs f 2,50
per ex. De inning der gelden geschiedt, hetzij per postkwitantie, hetzij onder rembours.**

INHOUD.

(Sommaire.)

	Blz.
Voorbericht. <i>Préface</i>	3
Grafiek. <i>Tableau graphique</i>	4
Inleiding. <i>Introduction</i>	5— 89
Vrouwenarbeid. <i>Travail des femmes</i>	82— 87
Vreemdelingen. <i>Etrangers</i>	87— 89
STAAT I A. Onderscheiding der personen in de posities A, B en C naar de bedrijfsklassen en de bedrijfs- groepen en naar leeftijd, geslacht en burgerlijken staat, voor het totaal van het Rijk	94—123
<i>Tableau I A. Répartition, pour le Royaume, des personnes dans les positions A, B et C d'après les classes de métiers et les groupes de métiers et d'après l'âge, le sexe et l'état civil.</i>	
STAAT I B. Onderscheiding der personen in de positie D en der personen voor wie geen onderscheiding naar de positie is gemaakt (personen in de klassen XXIV e. v.) naar het beroep en naar leeftijd, geslacht en burgerlijken staat, voor het totaal van het Rijk	124—145
<i>Tableau I B. Répartition, pour le Royaume, des personnes dans la position D et des personnes qu'on n'a pas rangé dans une position (les personnes des classes XXIV etc.), d'après les professions et d'après l'âge, le sexe et l'état civil.</i>	
STAAT II A. Onderscheiding der vreemdelingen in de posities A, B en C naar de nationaliteit, het ge- slacht en naar de bedrijfspgroepen voor het totaal van het Rijk	148—160
<i>Tableau II A. Répartition, pour le Royaume, des étrangers dans les positions A, B et C d'après la nationalité, le sexe et d'après les groupes de métiers.</i>	
STAAT II B. Onderscheiding der vreemdelingen in de positie D en der personen voor wie geen onder- scheiding naar de positie is gemaakt (personen in de klassen XXIV e. v.) naar de natio- naliteit, het geslacht en naar het beroep, voor het totaal van het Rijk	161—166
<i>Tableau II B. Répartition, pour le Royaume, des étrangers dans la position D et des personnes qu'on n'a pas rangé dans une position (les personnes des classes XXIV etc.), d'après la nationalité, le sexe et d'après les professions.</i>	

VOORBERICHT.

Préface.

In het hiermede verschijnende deel VIII, bevattende het slot der uitkomsten van de beroepstelling, zijn opgenomen, gelijk reeds in het voorbericht van deel VII werd opgemerkt, de Inleiding tot de uitkomsten der beroepstelling en de tabellen omtrent de „Beroepsindecling”. Deze tabellen geven, in tegenstelling met die der „Bedrijfsindecling” in deel VII, een overzicht van de personen, in de verschillende beroepen werkzaam, onafhankelijk van het bedrijf, waarin de beroepen worden uitgeoefend. Zoo zijn b.v. bij de timmerlieden niet alleen ondergebracht de werklieden in het bouwbedrijf, doch bovendien de timmerlieden, die in ondernemingen van verschillende aard timmerwerk verrichten. De hoofden of leiders in de ondernemingen, die de positie A, B of C innamen, zijn naar de verschillende bedrijfspgroepen onderscheiden (Staten I A en II A). De beroepen van alle overige personen zijn in alfabetische volgorde geplaatst (Staten I B en II B).

De gegevens der staten I A en I B zijn onderscheiden naar den leeftijd, den burgerlijken staat en het geslacht, die der staten II A en II B naar geslacht en nationaliteit. Alle gegevens betreffen alleen het Rijk. Zooals in het voorbericht van deel VII werd medegedeeld zijn de gegevens ook verzameld voor de gemeenten en de provinciën, welke gegevens voor belangstellenden ter inzage liggen aan het Bureau.

Aan de Inleiding tot de beroepstelling zijn een aantal nieuwe tabellen met verhoudingscijfers toegevoegd, welke in de Inleiding tot de uitkomsten der beroepstelling 1920 niet voorkwamen. De voornaamste daarvan zijn die omtrent de bedrijfsindecling van de provinciën en die naar de kerkelijke gezindten.

In deze Inleiding is zooveel mogelijk een vergelijking gemaakt met de uitkomsten van vorige beroepstellingen en in het bijzonder met die van 1920.

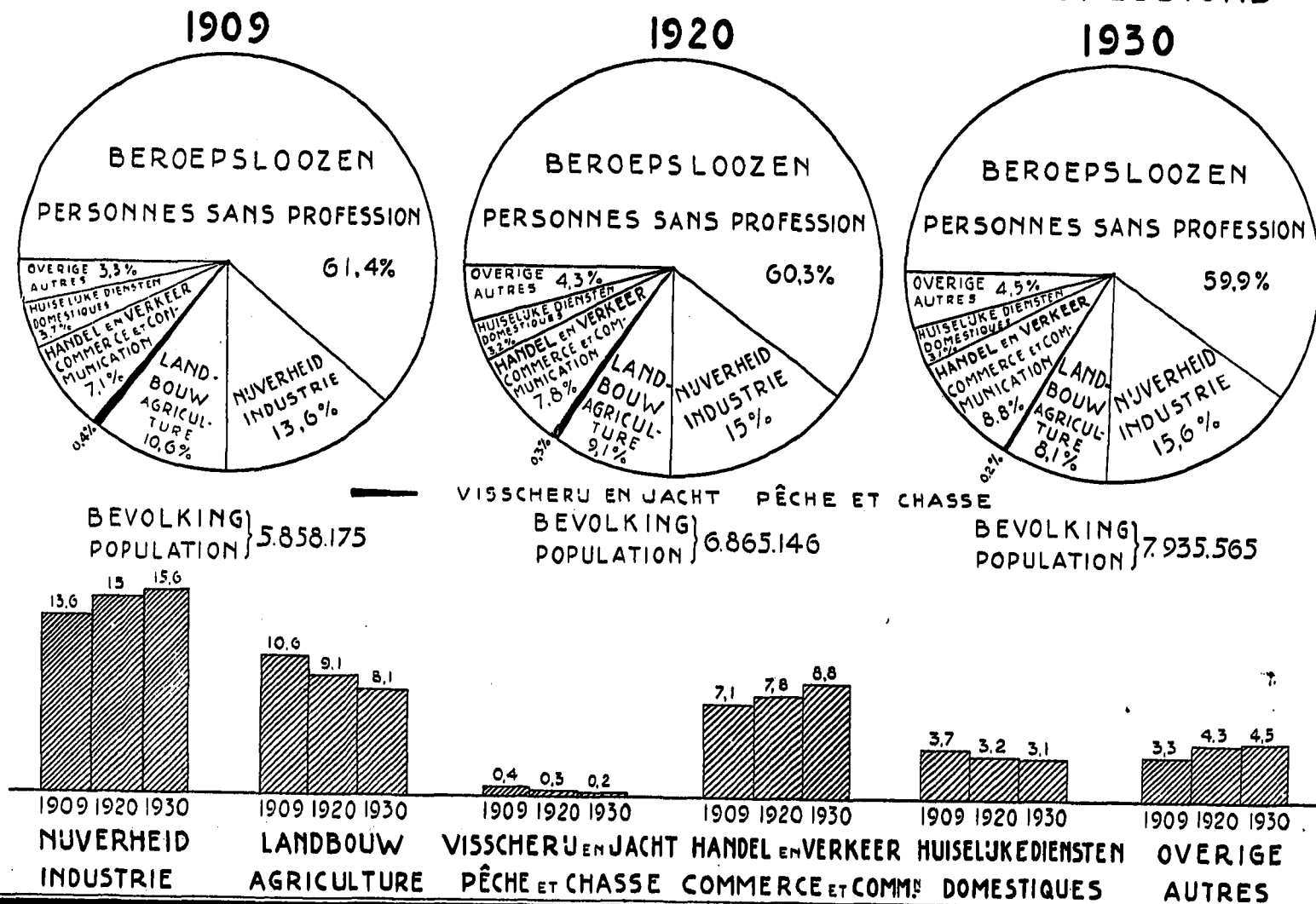
Ten slotte zij hier nogmaals medegedeeld, dat in een afzonderlijke publicatie (deel X) een systematische en alfabetische indeeling wordt gegeven van de bedrijven en beroepen, met een overzicht der wijzigingen en aanvullingen, welke die indeeling voor de telling 1930 moest ondergaan.

De Directeur-Generaal van de Statistiek,

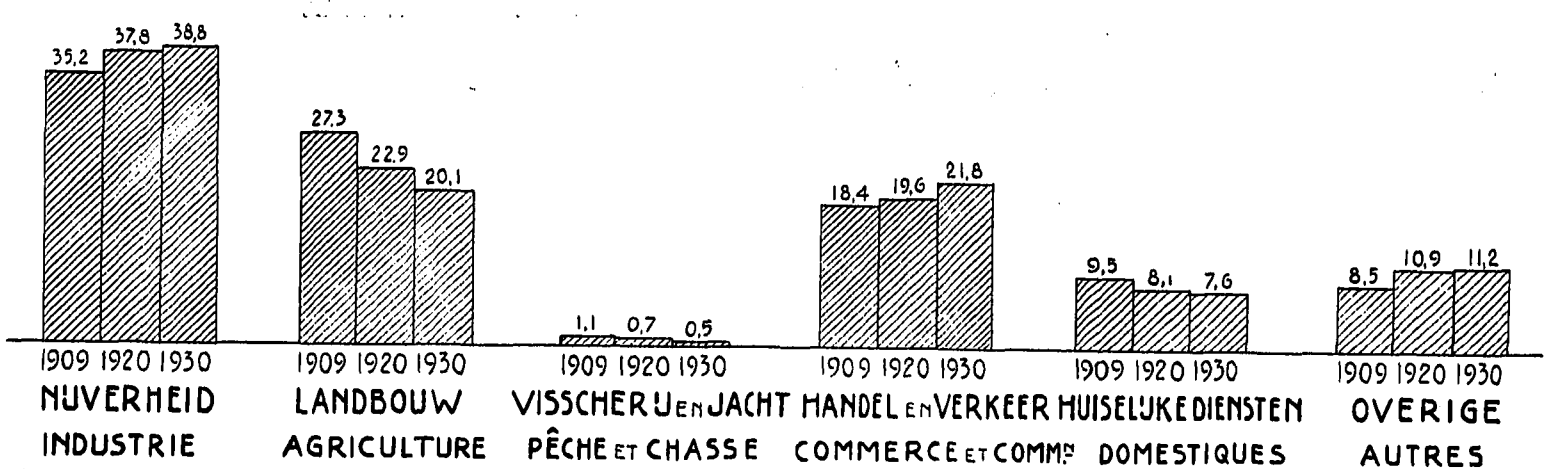
H. W. METHORST.

's Gravenhage, November 1934.

INDEELING DER GEHEELE BEVOLKING
NAAR DE BEROEPEN VOLGENS DE BEDRUF SINDEELING
RÉPARTITION DE LA POPULATION D'APRÈS LES PROFESSIONS

INDEELING DER WERKZAME BEVOLKING
NAAR DE BEROEPEN VOLGENS DE BEDRIJFSINDEELING
RÉPARTITION DES PERSONNES ACTIVES D'APRÈS LES PROFESSIONS

INLEIDING.

Introduction.

De totale bevolking van Nederland bestond op 31 December 1930 uit 3942676 mannen en 3992889 vrouwen, in totaal 7935565 personen. Van de mannen oefende 61,3 % een beroep uit, van de vrouwen 19,2 % en van de totale bevolking 40,1 %. Zonder beroep waren derhalve 38,7 % der mannen, 80,8 % der vrouwen en 59,9 % der geheele bevolking.

Een vergelijking met vorige tellingen geeft onderstaand tabelletje.

TABEL 1.

	1930.	1920.	1900.	1800.	1880.
Personen in een beroep werkzaam. <i>Personnes actives.</i>					
Mannen <i>Hommes</i>	2418237	2000576	1720847	1400235	1299540
Vrouwen <i>Femmes</i>	707579	631831	540988	433390	363054
Totaal Total	3185816	2722407	2261835	1923624	1652594
Verhoudingscijfers (De geheele bevolking = 100). <i>Chiffres indices (Toute la population = 100).</i>					
Mannen <i>Hommes</i>	61,3	61,3	59,4	59,1	58,3
Vrouwen <i>Femmes</i>	19,2	18,3	18,3	16,8	15,5
Totaal Total	40,1	39,7	38,6	37,7	36,6
Beroepsloozen. ¹⁾ <i>Personnes sans profession.</i>					
Mannen <i>Hommes</i>	1524439	1319559	1178478	1030367	928947
Vrouwen <i>Femmes</i>	3225310	2823180	2418062	2150138	1929874
Totaal Total	4749749	4142739	3596540	3180503	2858821
Verhoudingscijfers (De geheele bevolking = 100). <i>Chiffres indices (Toute la population = 100).</i>					
Mannen <i>Hommes</i>	38,7	38,7	40,6	40,9	41,7
Vrouwen <i>Femmes</i>	80,8	81,7	81,7	83,2	84,5
Totaal Total	59,9	60,3	61,4	62,3	63,4
De geheele bevolking. <i>Toute la population.</i>					
Mannen <i>Hommes</i>	3942676	3410135	2899125	2520802	2228487
Vrouwen <i>Femmes</i>	3992889	3455011	2969050	2583535	2282928
Totaal Total	7935565	6865146	5858175	5104187	4511415

De volgende cijfers geven in procenten een overzicht van de toeneming van de geheele bevolking, van de personen die een beroep uitoefenen en van de beroepsloozen, telkens vergeleken met die van de voorgaande volkstelling.

Het deel der bevolking, dat een beroep uitoefent, is voor de mannen gelijk gebleven aan dat van 1920, voor de vrouwen is het gestegen met 0,9 %.

¹⁾ Onder de beroepsloozen zijn ook de gepensioneerden begrepen, tenzij deze laatsten na hun pensiooneering een nieuwe functie hebben aanvaard. *Y Compris les personnes en retraite.*

TABEL 2.

	Toeneming in percenten sedert de vorige volkstelling. <i>Augmentation en pourcents depuis le recensement précédent.</i>			
	1930.	1920.	1909.	1899.
	Personen in een beroep werkzaam. <i>Personnes actives.</i>			
Mannen <i>Hommes</i>	15,7	21,5	15,5	14,7
Vrouwen <i>Femmes</i>	21,5	16,8	24,8	22,8
Totaal Total	17,0	20,4	17,6	16,4
	Beroepsloozen. <i>Personnes sans profession.</i>			
Mannen <i>Hommes</i>	15,5	12,0	14,4	10,9
Vrouwen <i>Femmes</i>	14,2	16,8	12,5	11,4
Totaal Total	14,6	15,2	13,1	11,3
	De geheele bevolking. <i>Toute la population.</i>			
Mannen <i>Hommes</i>	15,6	17,6	15,0	13,1
Vrouwen <i>Femmes</i>	15,6	16,8	14,5	13,2
Totaal Total	15,6	17,2	14,8	13,1

Bovenstaand tabelletje toont aan dat het aantal een beroep uitoefenende personen in grotere mate is toegenomen dan de totale bevolking, resp. met 17 % en 15,6 %. In het bijzonder geldt die toeneming de vrouwen; de toeneming der mannen is ongeveer gelijk aan die der mannen van de totale bevolking.

De toeneming in 1930 van de een beroep uitoefenende vrouwen is 4,7 % hooger, die der mannen 5,8 % lager dan in 1920, terwijl het totaal voor beide geslachten tot beneden de toeneming van 1909 is gedaald.

Een vergelijking naar leeftijdsklassen in verband met den burgerlijken staat voor de verschillende tellingen, geven de volgende tabelletjes.

Het aantal leeftijdsklassen moest tot vier beperkt blijven, daar de leeftijdsverdelingen in 1920 en 1930 niet geheel dezelfde zijn als die van de beroepstellingen vóór 1920.

TABEL 3.

Leeftijdsklassen. <i>Groupes d'âge.</i>	Mannen. <i>Hommes.</i>					Vrouwen. <i>Femmes.</i>				
	Gehuwd ¹⁾ . <i>Mariés</i> ¹⁾ .					Ongehuwd. <i>Non-mariés.</i>				
	1889.	1899.	1909.	1920.	1930.	1889.	1899.	1909.	1920.	1930.
	Verhoudingscijfers (totaal voor elk jaar = 100). <i>Chiffres indices (total pour chaque année = 100).</i>									
Beneden 14 jaar <i>a</i>	—	—	—	—	—	52,05	51,35	52,13	50,68	50,80
<i>b</i>	—	—	—	—	—	1,43	1,62	1,09	0,82	0,05
14 t/m 17 jaar <i>a</i>	0,001	—	0,001	0,001	0,0002	5,33	4,43	4,31	4,47	4,62
<i>b</i>	0,005	0,002	0,0005	0,002	0,004	7,46	8,34	8,56	8,99	8,80
18 t/m 50 jaar ¹⁾ <i>a</i>	1,59	1,40	1,23	0,65	0,61	3,41	3,34	2,58	2,13	2,55
<i>b</i>	80,05	61,20	62,87	62,16	61,85	27,59	28,27	28,72	29,97	30,46
51 jaar en ouder ²⁾ <i>a</i>	5,21	6,86	7,58	8,02	9,93	0,81	0,85	0,80	0,91	1,07
<i>b</i>	33,15	30,55	28,32	29,17	28,08	1,92	1,81	1,73	2,03	2,05
Totaal. Total <i>a</i>	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
<i>b</i>	6,80	8,25	8,81	8,67	10,54	61,00	59,97	59,91	58,19	58,85
	93,20	91,75	91,19	91,33	89,45	38,40	40,03	40,09	41,81	41,15

N.B. a = Beroepsloozen. *Personnes sans profession.* b = Personen, die een beroep uitoefenen. *Personnes actives.*
¹⁾ Voor 1920 en 1930: 18 t/m 49j. ²⁾ Voor 1920 en 1930: 50j. en ouder. ³⁾ Gehuwd of gehuwd geweest. *Y compris les veufs et divorcés.*

TABEL 4.

Leeftijdsklassen. <i>Groupes d'âge.</i>	Gehuwd ¹⁾ . <i>Mariés</i> ¹⁾ .					Ongehuwd. <i>Non-mariés.</i>														
	1889.		1899.		1909.		1920.		1930.		1889.		1899.		1909.		1920.		1930.	
	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b
	Verhoudingscijfers (totaal voor elk jaar in elke leeftijdsklasse per geslacht = 100). <i>Chiffres indices (total pour chaque année dans chaque groupe d'âge par sexe = 100).</i>																			
	Mannen. <i>Hommes.</i>																			
Beneden 14 jaar	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
<i>a</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
<i>b</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
14 t/m 17 jaar	0,007	0,02	—	0,01	0,005	0,002	0,01	0,01	0,001	0,03	41,68	58,29	34,67	65,32	33,49	66,51	33,21	66,78	34,94	65,04
18 t/m 50 jaar ¹⁾	1,38	52,38	1,20	52,48	1,06	54,27	0,58	55,37	0,56	56,85	5,09	41,18	4,89	41,43	3,68	40,98	2,93	41,12	3,29	39,81
51 jaar en ouder ²⁾	12,10	77,05	16,34	72,82	18,83	70,41	19,23	69,98	23,45	66,29	3,22	7,63	3,47	7,37	3,64	7,12	3,36	7,48	3,53	6,74
Totaal Total	2,51	34,37	3,05	33,87	3,32	34,37	3,41	35,95	4,41	37,38	38,89	24,24	37,83	25,26	37,33	24,98	35,28	25,85	34,26	23,96
	Vrouwen. <i>Femmes.</i>																			
Beneden 14 jaar	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
<i>a</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
<i>b</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
14 t/m 17 jaar	0,12	0,02	0,13	0,01	0,08	0,004	0,15	0,01	0,26	0,02	72,46	27,40	67,80	31,97	64,23	35,68	60,28	39,56	56,11	48,61
18 t/m 50 jaar ¹⁾	53,90	4,54	53,21	4,34	53,54	5,31	56,—	3,75	57,72	4,76	21,55	20,01	20,67	21,78	18,02	23,13	16,09	24,16	13,79	23,72
51 jaar en ouder ²⁾	76,02	11,40	76,—	11,89	75,36	11,87	77,08	8,42	78,69	7,31	8,92	3,67	8,65	3,95	8,44	4,33	8,09	5,52	8,74	5,26
Totaal Total	35,89	3,88	35,78	3,78	35,88	4,27	38,68	3,15	40,34	3,64	48,65	11,58	47,45	12,99	45,84	14,01	43,04	15,14	40,44	15,59

Het eerste der beide staatjes, waarin het totaal van alle leeftijdsklassen voor elk geslacht en per burgerl. staat gelijk 100 is gesteld, geeft voor de gehuwde mannen van 18 jaar en ouder die een beroep uitoefenen, van 1920 op 1930 daling der cijfers te zien, voor de ongehuwde mannen van 18 jaar en ouder, stijging. De gehuwde vrouwen beneden 51 jaar in een beroep werkzaam, zijn toegenomen; met uitzondering der beneden 14-jarigen is toeneming waar te nemen in alle leeftijdsklassen der ongehuwde vrouwen.

In het tweede staatje, waarin het totaal voor iedere leeftijdsklasse van elk geslacht gelijk 100 is gesteld, zien we van 1920 op 1930 in de leeftijdsklassen beneden 51 jaar der gehuwde arbeidende mannen toeneming der cijfers, hetgeen ook te constateeren is voor het totaal der leeftijdsklassen; bij de ongehuwde mannen voor alle leeftijdsklassen daling.

De vrouwen met beroepen, die, gelijk hiervoren werd opgemerkt, in totaal sterker zijn toegenomen dan de mannen, hebben die toeneming, wat de gehuwde vrouwen betreft, in de leeftijdsklassen beneden 51 jaar gehad en wat de ongehuwde vrouwen aangaat in de leeftijdsklasse 14 t/m 17 jaar, hetgeen, wat het laatste betreft, te verwachten was in verband met het streven naar het in dienst nemen van goedkope jonge krachten. Vanzelfsprekend zien we met het meer deelnemen der vrouwen aan den arbeid, de cijfers der beroepsloozen dalen in de leeftijden waarin men tot arbeiden nog geschikt is.

Voor de tellingen van 1920 en 1930 is de leeftijdsinndeeling dezelfde. Voor beide tellingen zijn in achterstaanden staat de verhoudingscijfers gegeven omtrent beroepsloozen en de personen, die een beroep uitoefenen, naar geslacht en burgerlijken staat, zooals voor tabel 4 plaats vond voor slechts 4 leeftijdsklassen.

N.B. a = Beroepsloozen. *Personnes sans profession.*
b = Personen, die een beroep uitoefenen. *Personnes actives.*

¹⁾ Voor 1920 en 1930: 18 t/m 49j.

²⁾ Voor 1920 en 1930: 50j. en ouder.

³⁾ Gehuwd en gehuwd geweest. *Y compris les veufs et divorcés.*

TABEL 5.

Leeftijdsklassen. Groupes d'âge.	Mannen. Hommes.								Vrouwen. Femmes.							
	Gehuwd. ¹⁾ Maries. ¹⁾				Ongehuwd. Non-mariés.				Gehuwd. ¹⁾ Maries. ¹⁾				Ongehuwd. Non-mariés.			
	1920.		1930.		1920.		1930.		1920.		1930.		1920.		1930.	
	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b
Verhoudingscijfers. (totaal voor elk jaar in elke leeftijdsklasse per geslacht = 100). Chiffres indices (total pour chaque année dans chaque groupe d'âge par sexe = 100).																
Beneden 14 jaar. Au-dessous de 14 ans	—	—	—	—	98,40	1,60	99,91	0,09	—	—	—	—	99,20	0,80	99,93	0,07
14—17 jaar. ans	0,01	0,01	0,00 ¹	0,03	33,21	66,78	34,04	65,96	0,15	0,01	0,26	0,02	60,28	39,56	56,11	43,81
18—19 " "	0,00 ⁴	0,52	0,03	0,46	10,41	89,07	12,03	87,48	3,53	0,17	3,41	0,18	41,10	55,20	37,38	59,02
20 " "	0,07	2,48	0,01	1,75	7,53	89,96	0,23	89,00	9,87	0,49	8,90	0,56	35,50	54,14	32,46	58,02
21—24 " "	0,09	14,80	0,11	12,47	4,41	80,70	5,56	81,85	27,77	1,28	26,80	1,74	27,25	43,70	25,06	46,61
25—29 " "	0,21	50,29	0,13	50,53	2,00	47,41	2,14	47,21	57,18	2,79	57,70	4,30	15,51	24,52	13,34	24,87
30—39 " "	0,74	78,58	0,47	82,21	1,13	19,55	1,17	16,15	73,53	4,56	73,85	6,50	8,72	18,18	7,23	12,41
40—49 " "	1,26	85,64	1,59	87,27	1,20	11,81	1,34	9,80	77,03	6,76	76,34	7,90	6,73	9,48	6,58	9,17
50—59 " "	4,38	84,24	6,14	83,27	1,03	9,45	2,02	8,57	76,40	8,99	76,95	8,87	0,83	7,88	7,15	7,23
60—64 " "	12,05	76,86	17,72	72,07	3,11	7,99	3,24	6,96	76,16	10,11	77,07	8,22	8,07	5,66	8,78	5,32
65—69 " "	28,66	62,65	35,63	54,08	4,37	6,32	4,83	5,46	78,57	8,66	79,69	6,36	9,05	3,73	10,37	3,58
70 jaar en ouder. 70 ans et au-dessus	56,66	33,98	63,28	27,25	6,37	3,04	6,62	2,85	82,26	5,68	82,89	4,04	10,23	1,83	11,24	1,83
Totaal. Total	3,41	35,95	4,41	37,38	35,28	25,35	34,26	23,96	38,68	3,15	40,34	3,64	43,04	15,14	40,44	15,59

Bij de gehuwde een beroep uitoefenende mannen beneden 50 jaar is de toeneming van 1920 op 1930 het grootst geweest in de leeftijdsklasse 30—39 jaar, het minst in de leeftijdsklasse 25—29 jaar en beneden 25 jaar is er zelfs afnemng. Werd voor tabel 4 daling voor alle ongehuwde mannen geconstateerd, in tabel 5 zien we dat in de leeftijdsklasse 21—24 jaar een kleine toeneming valt waar te nemen. Ook de toeneming der een beroep uitoefenende gehuwde vrouwen heeft het meest plaats gevonden in de leeftijdsklasse 30—39 jaar. Voor tabel 5 blijkt evenals voor tabel 4 de grootste toeneming bij de ongehuwde vrouwen met beroepen in de leeftijdsklasse 14—17 jaar om geleidelijk te dalen met het ouder zijn en na 29 jaar in daling over te gaan.

Voor de personen, welke een beroep uitoefenen, volgt thans een verdeling over enkele groote groepen van bedrijven, waarbij tevens een vergelijking is gemaakt met de uitkomsten van vorige beroepstellingen. Tweeërlei vergelijking is hier mogelijk, daar de gegevens der beroepstelling op tweeërlei wijze zijn bewerkt, n.l. een bewerking waarbij het bedrijfselement en een waarbij het beroepselement op den voorgrond treedt. In het laatste overzicht zijn alle personen naar het beroep onderscheiden, onafhankelijk van het bedrijf, waarin zij werkzaam waren. Reizigers b.v. in dienst van industriële ondernemingen zijn dus gebracht bij den handel, bankwerkers, koperslagers werkzaam bij zeevaartondernemingen, bij de nijverheidsgroep. De eerstbedoelde bewerking, de z.g. bedrijfsindefeeling, heeft voor het eerst in 1899 plaats gehad, terwijl de bewerking van de z.g. beroepsindefeeling reeds van 1889 dateert. De in de volgende twee staatjes voorkomende cijfers hebben betrekking op de mannen en vrouwen te zamen.

Uit de staatjes blijkt, dat van de bevolking, welke een beroep uitoefent, het deel, dat in de nijverheidsbedrijven werkzaam is, in den loop der jaren geleidelijk is toegenomen, terwijl in den landbouw het tegenovergestelde valt waar te nemen met een eenigszins versneld tempo in de voorlaatste periode. Hierbij moet worden opgemerkt dat meerdere werkzaamheden, welke vroeger in het landbouwbedrijf verricht werden, zooals de boteren kaasbereiding, in latere jaren fabriekmatig geschieden, zoodat zij thans bij de industriegroep zijn ondergebracht. De mechaniseering der bedrijven zal verder een verminderenden invloed gehad hebben, zoowel op het aantal arbeiders in de industrie als op dat in de landbouwbedrijven. In laatstgenoemde bedrijven komt de vermindering van het aantal personen tengevolge van de mechaniseering, vooral op rekening van de grootere ondernemingen. De toeneming van het kleinbedrijf in de latere jaren zal daarentegen weer meer van gunstigen invloed zijn geweest op de werkgelegenheid in den landbouw.

¹⁾ Gehuwd en gehuwd geweest. Y comprise les veufs et divorcés.

a = Beroepsloozen. Personnes sans profession.

b = Personen, die een beroep uitoefenen. Personnes actives.

TABEL 6.

Bedrijfsindefeeling. Classification d'après les métiers.

Bedrijfsklassen. Classes de métiers.	Verhoudingscijfers. Chiffres indices.											
	Aantal personen, die een beroep uitoefenen. Nombre de personnes actives.				Totaal voor ieder jaar = 100. Total pour chaque année = 100.				Het verhoudingscijfer van iedere bedrijfsklasse in 1899 = 100. Le chiffre indice de chaque classe de métiers en 1899 = 100.			
	1899.	1900.	1920.	1930.	1899.	1900.	1920.	1930.	1900.	1920.	1930.	
Nijverheid. Industrie	650574	798790	1028155	1235912	33,8	35,2	37,8	38,8	104	112	115	
Landbouw. Agriculture	570278	618066	622514	630026	29,6	27,3	22,0	20,1	92	77	68	
Visscherij en jacht. Pêche et chasse	22406	23855	19597	16164	1,2	1,1	0,7	0,5	92	58	42	
Handel en verkeer. Commerce et communications	322288	416620	533295	695455	16,8	18,4	19,6	21,8	110	117	130	
Ovorige. Autres	357098	400303	518846	599250	18,6	18,-	19,1	18,8	97	103	101	
Totaal. Total	1923634	2261634	2722407	3185816	100,-	100,-	100,-	100,-	—	—	—	

TABEL 7.

Beroepsindefeeling. Classification d'après les professions.

Bedrijfsklassen. Classes de métiers.	Verhoudingscijfers. Chiffres indices.													
	Aantal personen die een beroep uitoefenen. Nombre de personnes actives.					Totaal voor ieder jaar = 100. Total pour chaque année = 100.					Het verhoudingscijfer van iedere bedrijfsklasse in 1889 = 100. Le chiffre indice de chaque classe de métiers en 1889 = 100.			
	1889.	1899.	1909.	1920.	1930.	1889.	1899.	1909.	1920.	1930.	1889.	1909.	1920.	1930.
Nijverheid. Industrie	531021	646745	771600	968552	1128639	32,1	33,6	34,1	35,6	35,4	105	106	111	110
Landbouw. Agriculture	525182	571942	616565	625284	642539	31,8	29,7	27,3	23,-	20,2	93	86	72	64
Visscherij en jacht. Pêche et chasse	16650	21481	23600	17996	14090	1,-	1,1	1,-	0,7	0,4	110	100	70	40
Handel en verkeer. Commerce et communications	266534	314402	411213	495499	679862	16,1	16,3	18,2	18,2	21,3	101	113	113	132
Ovorige. Autres	313207	369064	438567	615076	720686	10,-	10,2	10,4	22,6	22,6	101	102	110	110
Totaal. Total	1652594	1923634	2261635	2722407	3185816	100,-	100,-	100,-	100,-	100,-	—	—	—	—

De aantallen personen, die in industrie en landbouw werkten, weken in 1899 niet ver van elkaar af. Het verschil ten gunste van de industrie was in 1899 4,2 %, doch steeg in 1930 tot 18,7 %.

Het aantal personen dat met visscherij en jacht het brood verdiende, vormt een zeer gering deel der een beroep uitoefenende personen. De daling van deze groep van 1909 op 1920, waarbij gedacht werd aan de malaise, ten gevolge van den oorlog, heeft zich na 1920 voortgezet.

Het aantal in de groep „Handel en Verkeer” werkzame personen is, evenals de industriegroep, geleidelijk toegenomen. Voor het grootste deel komt de stijging in de groep „Handel en Verkeer” voor rekening van „Verkeer”.

In totaal zijn in 1930 in „Handel en Verkeer” meer dan 1/5 van alle personen, die een beroep uitoefenen, werkzaam. De cijfers in de laatste kolommen der tabellen doen ook duidelijk de toe- of afnemng van het aantal personen in de verschillende bedrijfsklassen zien.

Een beeld van de ontwikkeling der verschillende bedrijven, geeft ook staat 7 A. Hierin wordt voor dezelfde bedrijfsklassen als in de staatjes 6 en 7, eveneens afzonderlijk voor de beroeps- en bedrijfsindefeeling, de toe- of afnemng in percenten gegeven, telkens sinds de vorige beroepstelling. Ter vergelijking zijn tevens opgenomen de percentages van den aanwas van de geheele bevolking.

TABEL 7 A.

Bedrijfsklassen.	Bedrijfsindeeling. <i>Classification d'après les métiers.</i>			Beroepsindeeling. <i>Classification d'après les professions.</i>			Classes de métiers.	
	Toe- of afnemng in % sedert de vorige volkstelling. <i>Augmentation ou diminution en % depuis le recensement précédent.</i>							
	1900	1920	1930	1899	1909	1920		1930
Nijverheid	+ 22,5	+ 20,-	+ 20,2	+ 21,8	+ 19,3	+ 25,5	+ 16,5	<i>Industrie.</i>
Landbouw	+ 8,4	+ 0,7	+ 2,7	+ 8,0	+ 7,8	+ 1,4	+ 2,8	<i>Agriculture.</i>
Visserij en jacht.	+ 6,-	- 17,8	- 17,5	+ 29,-	+ 9,9	- 23,7	- 21,7	<i>Pêche et chasse.</i>
Handel en verkeer.	+ 20,3	+ 28,-	+ 30,4	+ 18,-	+ 30,8	+ 20,5	+ 37,2	<i>Commerce et communications.</i>
Overige.	+ 13,5	+ 27,7	+ 15,5	+ 17,8	+ 18,8	+ 40,2	+ 17,2	<i>Autres.</i>
Totaal	+ 17,6	+ 20,4	+ 17,0	+ 16,4	+ 17,6	+ 20,4	+ 17,-	<i>Total.</i>
Totaal geheele bevolking (incl. beroepsloozen)	+ 14,8	+ 17,2	+ 15,6	+ 13,1	+ 14,8	+ 17,2	+ 15,6	<i>Toute la population (y compris les personnes sans profession).</i>

Hieronder volgen enkele gegevens met betrekking tot de personen in overheidsdienst werkzaam, waartoe tabel II van deel VII van de uitkomsten der telling meer uitvoerige gegevens bevat. In totaal waren in overheidsdienst werkzaam 201713 personen, waaronder 167801 mannen en 33912 vrouwen, tegen resp. 207301, 172568 en 34733 in 1920. Hiervan waren de volgende aantallen in Staats-, gemeente-, provinciale of waterschapsdienst (onder laatstbedoelden zijn begrepen „Veenschappen” en „Veenpolders”):

TABEL 8.

Jaar. Année.	Staat. <i>Etat.</i>			Gemeenten. <i>Communes.</i>			Provinciën. <i>Provinces.</i>			Waterschappen. ¹⁾ <i>Polders.</i>			Totaal. <i>Total.</i>		
	M. H.	V. F.	Totaal. Total.	M. H.	V. F.	Totaal. Total.	M. H.	V. F.	Totaal. Total.	M. H.	V. F.	Totaal. Total.	M. H.	V. F.	Totaal. Total.
1930	89754	11384	81138	90714	21742	112456	3258	732	3990	4075	54	4129	167801	33912	201713
1920	80163	10981	91144	85863	22882	108745	3148	827	3975	3394	43	3437	172568	34733	207301
	Verhoudingscijfers. <i>Chiffres indices.</i> (Het totaal van elk jaar = 100. <i>Le total pour chaque année = 100.</i>)														
1930	34,6	5,7	40,3	44,9	10,8	55,7	1,6	0,4	2,0	2,0	0,03	2,0	83,2	16,8	100,-
1920	38,7	5,3	44,0	41,4	11,0	52,4	1,5	0,4	1,0	1,6	0,02	1,6	83,2	16,8	100,-

Ruim de helft van het aantal personen in overheidsdienst betrof dus gemeentepersoneel, terwijl 40,3 % in dienst was van den Staat tegen 44 % in 1920. Van het personeel in Staatsdienst was 57 % bij drie diensttakken werkzaam, nl. ± 11400 of 14 % bij het financie- en belastingwezen, ± 12000 of 15 % bij zee- en landmacht en ± 23000 of 28 % bij de posten, telegrafie en telefonie. Ongeveer 69 % van het personeel in dienst van de gemeenten was werkzaam bij een zestal diensttakken, nl. bij de openbare reinigings- en ontsmettingsdiensten (± 7000 of 6 %) bij de gemeente-secretarieën (± 7700 of 7 %), bij de verpleging van zieken, armen, behoeftigen enz. (± 8600 of 8 %), bij de politie (± 11300 of 10 %), bij de gas- en electriciteitsbedrijven (± 15700 of 14 %) en bij het onderwijs (± 27000 of 24 %).

Het aantal personen in overheidsdienst werkzaam, maakt 6,3 % uit van het totaal aantal personen, dat in ons land een beroep uitoefent. Voor de mannen en vrouwen afzonderlijk is dit percentage resp. 6,9 % en 4,4 %.

¹⁾ Hieronder ook opgenomen, Veenschappen en Veenpolders.

De verdeling van de personen die een beroep uitoefenen naar de provinciën, waarin zij woonachtig zijn, is, in verhoudingscijfers, hieronder aangegeven.

TABEL 9.

Provinciën. <i>Provinces.</i>	Personen, die een beroep uitoefenen. <i>Personnes actives.</i>		
	M. H.	V. F.	Totaal. <i>Total.</i>
	Verhoudingscijfers ¹⁾ . <i>Chiffres indices.</i>		
Noordbrabant	58,5	21,3	40,1
Gelderland	60,4	18,8	39,7
Zuidholland	62,3	18,7	40,0
Noordholland	63,9	20,7	41,8
Zoeland	63,6	16,8	40,2
Utrecht	59,1	19,2	38,7
Friesland	61,1	13,7	37,4
Overijssel	62,9	22,8	43,1
Groningen	61,1	10,7	38,8
Drentho	58,5	17,4	38,6
Limburg	57,7	18,3	38,4
Het Rijk ²⁾ . <i>Le Royaume</i>	61,8	19,2	40,1

Voor de beide geslachten te zamen heeft Overijssel de hoogste cijfers, Friesland de laagste.

Voor de mannen liggen Zuidholland, Noordholland, Zeeland en Overijssel boven het Rijksgemiddelde, voor de vrouwen Noordbrabant, Noordholland en Overijssel, terwijl Utrecht aan het Rijkscijfer gelijk is.

De verhouding mannen tot vrouwen, wijkt voor de verschillende provinciën niet veel van elkaar af.

In Friesland, dat, gelijk gezegd, het kleinste aandeel in de arbeidende bevolking heeft, zijn het de vrouwen met 13,7 % (tegen Overijssel met het hoogste percentage 22,8) die Friesland deze rangorde in de rij der provinciën geeft.

Tabel 10 op bladz. 12 geeft voor 1920 en 1930 een vergelijking tusschen het aantal personen dat een beroep uitoefent en het aantal beroepsloozen in iedere econ.-geografische groep. Het totaal van deze beide categorieën personen is in iedere groep gelijk 100 gesteld.

Voor de mannen met een beroep, komt het hoogste percentage voor in de Zaanstreek, het laagste in de Drentsche veenstreek, hetgeen ook het geval was in 1920. (In 1930 resp. 66,5 en 55,8, in 1920 resp. 66,6 en 54,8). Wat hooge percentages in 1930 betreft, volgen Amsterdam (66,1), Rotterdam (65,1), Wadden- en Zuiderzee-eilanden (64,5), terwijl nog tal van gebieden niet ver beneden laatstgenoemd cijfer liggen.

Een hooger percentage in 1930 dan het gemiddelde van het Rijk (61,3) komt voor, in 19 van de 42 gebieden; in 1920 was dit aantal even groot, doch betrof niet geheel dezelfde gebieden.

Voor de vrouwen vindt men de hoogste percentages in het industriegebied van Twente etc. en in Amsterdam (resp. 25,4 en 25,3). De laagste treft men aan op de Zuidhollandsche eilanden (9,4) en de Wadden- en Zuiderzee-eilanden (10,0).

Boven het Rijksgemiddelde (19,2) liggen 15 van de 42 gebieden, welke 15 gebieden voornamelijk de groote gemeenten en gebieden waarin veel meergegoeden gevestigd zijn, uitmaken. De hoogere percentages worden hier veroorzaakt door het groote aantal vrouwen, dat huiselijke diensten verricht en in de groote gemeenten ook door de vele vrouwen die administratieve arbeid verrichten of bij het onderwijs, verpleging, enz. werkzaam zijn. Het percentage is in Amsterdam 25,3, in Rotterdam 19,9, in 's Gravenhage 24,6, in Utrecht 20,9, in Groningen 23,2.

¹⁾ In pct. van resp. de mannel., vrouwel. en totale bevolking in elke provincie. *En pourcents de la population masc, fem. et totale dans chaque province.*
²⁾ In pct. van resp. de mannel., vrouwel. en totale bevolking van het Rijk. *En pourcents de la population masc, fem. et totale du Royaume.*

Uit tabel 11 blijkt, dat in de industrie, welke bijna 2/5 omvat van de bevolking die een beroep uitoefent, het aantal personen dat daarin werkzaam is, sedert 1920 met 20 % is toegenomen (voor mannen 21 %, voor vrouwen 14,7 %) tegenover een aanwas der geheele bevolking van 15,6 %. Scherp steekt hiertegen af de na de industrie belangrijkste groep, nl. die betreffende den landbouw, waarin 20 % van de bevolking, welke een beroep uitoefent, werkzaam is. Hier slechts een stijging van het aantal personen met 2,7 %. Voor de mannen is vermindering waar te nemen met 0,6 %, bij de vrouwen evenwel een toeneming met 21,9 %.

Raadpleging der gedetailleerde gegevens toont aan dat de toeneming de bedrijfsgroep „Akkerbouw en Veeteelt” betreft en voor het grootste deel plaats vond in de navolgende econ.-geografische gebieden: Drentsche veenstreken, Drentsche zandgronden, Zandgronden van Zuid-Drenthe en Noordelijk Overijssel, Industriegebied Twenthe en Achterhoek van Gelderland, Zandgebied in Z.W. Overijssel en West-Achterhoek van Gelderland, Zandgronden van Noordbrabant en Noord-Limburg met N.O. Noordbrabant.

Opmerkelijk is, dat waar het totaal der groep „akkerbouw en veeteelt” voor de mannen is afgenomen, de cijfers voor de mannen in bovengenoemde gebieden toeneming vertoonen, evenwel in veel geringere mate dan voor de vrouwen. De groote toeneming in bovenvermelde gebieden vond voornamelijk plaats in de positie A (zelfstandigen). Evenals in 1920, is in 1930 de „medewerkende echtgenoot” van een voor eigen rekening werkend bedrijfshoofd als „bedrijfshoofd voor eigen rekening” vermeld. De daaromtrent gegeven voorschriften zijn ditmaal beter opgevolgd dan in 1920, vooral in den landbouw. Hierin moet de verklaring worden gezocht van de sterke toeneming, sedert 1920, van het aantal vrouwelijke „bedrijfshoofden voor eigen rekening” in het landbouwbedrijf.

De groep visscherij en jacht, waarin overigens een gering deel der werkende bevolking het brood verdient (0,5 %), vertoont een daling met bijna 18 %. Het aantal vrouwen in deze groep werkzaam is gering en nog steeds achteruitgaand. Bij de groep huiselijke diensten is het aantal personen naar verhouding niet onbelangrijk toegenomen; voor de mannen is daling te constateeren, voor de vrouwen stijging met 10,9 %. Grooter dan de aanwas der bevolking was de vermeerdering, behalve in de industrie, in de groepen betreffende den handel, het verzekeringswezen, de vrije en daarmee overeenkomende beroepen, de groep „Losse werklieden” en de klasse XXVIII (Godsdienst). Laatstbedoelde toeneming betreft voornamelijk de „Kloosterlingen”, waaromtrent bij de typeering der beroepen een andere meening geheerscht heeft dan in 1920. Door de wijze van beantwoording der beroepsvraag op de telkaart, zijn personen, die in 1920 tot huispersoneel gerekend werden, in de groep „Kloosterlingen” gebracht. De toeneming der vrouwen in de groep „Losse werklieden” is in absolute cijfers gering te noemen. Bij het crediet- en bankwezen en bij het verzekeringswezen is van 1909 op 1920 een groote toeneming van het aantal personen daarbij werkzaam, waar te nemen. De stijging bedroeg niet minder dan resp. 197 en 105 %. Van 1920 op 1930 is de stijging belangrijk minder (resp. 46,7 en 13,7 %).

De vermeerdering van het aantal vrouwen is naar verhouding grooter, soms aanmerkelijk grooter (vooral bij den Handel) dan die van de mannen.

Een nadere beschouwing van de cijfers der industrie doet zien, dat de stijging van het aantal daarin werkzame personen sedert 1920 in de ondergroepen zeer verschillend is geweest.

In de diamantindustrie is een sterk voortgaande daling te constateeren.

Beneden het percentage van den aanwas der geheele bevolking bleef de vermeerdering voorts in de groepen: vervaardiging van aardewerk, glas, kalk en steenen (vermeerdering 11,9 %), hout-, kurk-, stroobewerking enz. (6,3), kleeding en reiniging (8,9), leder, wasdoek, rubber (11,3), oer, steenkolen, turf (10,2) en gas- en electriciteitsbedrijven (2,9).

In de groepen hout, kurk, enz., kleeding en reiniging en oer, steenkolen en turf zien we een daling voor de vrouwen, tegenover stijging voor de mannen.

Wat de vergelijking met de gegevens na 1909 betreft, welke gegevens men mede in tabel 11 aantreft, zij verwezen naar hetgeen daaromtrent is vermeld in de inleiding tot de beroepstelling 1920.

De aantallen personen, werkzaam in de verschillende bedrijfsklassen, verdeeld naar de provinciën waarin zij wonen, zijn vermeld in tabel 12, bladz. 16 en 17, waarin het aantal personen in iedere klasse gelijk 100 is gesteld.

De tabel geeft dus voor elke bedrijfsklasse het aandeel dat iedere provincie in de bezetting daarvan heeft.

De meest bezette bedrijfsklassen in de industrie zijn vervaardiging van aardewerk, enz., bouwbedrijven, hout, kurk, enz., kleeding en reiniging, leder, enz., oer, steenkolen, enz., metaalnijverheid, enz., textielnijverheid en voedings- en genotmiddelen. Van deze bedrijfsklassen zijn de bouwbedrijven, hout, kurk, enz., kleeding

en reiniging, metaalnijverheid, enz. het sterkst vertegenwoordigd in de beide Hollanden en, zooals bekend, leder enz. in Noordbrabant, oer, steenkolen, enz. in Limburg en de textielnijverheid in Overijssel en Noordbrabant. Gelderland heeft de hoogste cijfers voor de klasse vervaardiging van aardewerk, enz.

De groep „Papier” wordt in hoofdzaak aangetroffen in Noordholland, Groningen en Gelderland.

De landbouwbedrijven zijn betrekkelijk gelijkmatig verdeeld over de verschillende provinciën. Noordbrabant, Gelderland en Zuidholland vertoonen in deze tabel de hoogste cijfers, Utrecht de laagste. Van de groepen „Handel” t/m „Losse Werklieden” zijn het weder de beide Hollanden, welke aan de spits staan, terwijl de overige provinciën wel verschillen in de cijfers vertoonen, doch niet opvallend van elkaar afwijken.

Voor de klasse XXVIII („Godsdienst”) zijn het Noordbrabant en Limburg met hun vele kloosters, die het sterkst vertegenwoordigd zijn.

Tabel 13 (bladz. 18 en 19), waarin het totaal van elke provincie gelijk 100 is gesteld, geeft een overzicht van de relatieve sterkte van elke bedrijfsklasse in elke provincie.

Industrie (klasse I—XVII) en landbouw (klasse XVIII) nemen in de meeste provinciën de voornaamste plaats in; Zeeland, Friesland en Drenthe zijn overwegend aangewezen op den landbouw, de overige provinciën op de industrie. Op deze beide belangrijkste bronnen van bestaan volgen de handel (klasse XX) en het verkeer (klasse XXI), welke bedrijfsklassen relatief het sterkst vertegenwoordigd zijn in de beide Hollanden en in deze provinciën zelfs den landbouw overtreffen, Utrecht, Friesland en Groningen. Bij een nadere beschouwing van de cijfers betreffende de tot de industrie behoorende klassen (klasse I—XVII) zien we dat het voornamelijk de bouwbedrijven, de metaalnijverheid en de voedings- en genotmiddelen zijn, die in de industrie van elke provincie de voornaamste plaats innemen. In Overijssel echter overweegt de textielnijverheid, in Limburg de steenkolennijverheid. Van de overige bedrijfsklassen buiten de industrie, den landbouw, den handel en het verkeer, zijn het vooral de „overige bedrijven en vrije beroepen” en de „huiselijke diensten”, die in elke provincie een niet onaanzienlijk deel van de een beroep uitoefenende personen omvatten.

De navolgende tabellen 14 en 15 geven verhoudingscijfers voor de verschillende bedrijfsklassen naar de econ.-geografische groepen. Voor tabel 14 is het totaal aantal personen in iedere bedrijfsklasse gelijk 100 gesteld, voor tabel 15 is dit het geval voor iedere econ.-geografische groep.

De daarop volgende tabel 16 geeft verhoudingscijfers als tabel 14 naar de verschillende bedrijfsgroepen. Verhoudingscijfers als voor tabel 15 zijn achterwege gelaten, daar dit tot te groote uitvoerigheid zou leiden.

Een en ander is gegeven ter vergemakkelijking voor den raadpleger van de uitkomsten der beroepstelling.

Omtrent de zoeven genoemde tabel 16 zij nog het volgende vermeld.

Ter aanvulling van hetgeen hieromtrent is gezegd op blz. 13, dient, wat de indeeling betreft van de bedrijven in bedrijfsgroepen, opgemerkt, dat in 1930 verschillende bedrijven in andere bedrijfsgroepen zijn ondergebracht dan in 1920. Bovendien werden in 1930 meermalen bedrijfsgroepen, die in 1920 afzonderlijk waren genoemd, samengevoegd, terwijl verschillende in 1920 voorkomende bedrijfsgroepen in 1930 werden gesplitst. De wijzigingen in de bedrijfsgroepen zijn tot de allernoodzakelijkste beperkt, ten einde de vergelijking met 1920 zoo weinig mogelijk te schaden. In deel X „Bedrijfs- en beroepsklappers” wordt, zooals reeds in het Voorbericht werd medegedeeld, een volledig overzicht gegeven van bedoelde wijzigingen.

TABEL 12. Pour la traduction française des classes de métiers, voir Volume VII, p. 642-676.

Bedrijfsklassen. Classes de métiers. ¹⁾	a = abs. cijfers absolus. b = verh. cijfers. ¹⁾ indices.	Noordbrabant. Brabant sept.		Gelderland. Gueldre.		Zuidholland. Hollande mérid.		Noordholland. Hollande sept.	
		M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.
		H.	F.	H.	F.	H.	F.	H.	F.
I. Vervaardiging van aardewerk, glas, kalk en steenen	a	3145	96	12314	58	7769	403	1250	53
	b	7,8	0,2	30,7	0,1	19,4	1,-	3,1	0,1
II. Bewerking van diamant en andere edelsteenen	a	16	2	—	—	33	—	6216	638
	b	0,2	0,0 ^a	0,0 ^a	—	0,5	—	89,8	0,2
III. Boek- en steendrukkerijen, drukkerijen van gravures, fotogr. ateliers	a	2093	235	2319	103	8500	628	9010	828
	b	6,8	0,8	7,5	0,3	27,5	2,-	20,2	2,7
IV. Bouwbedrijven, enz.	a	27593	103	27401	107	66686	832	52318	1602
	b	10,7	0,0 ^a	10,6	0,0 ^a	25,9	0,3	20,3	0,6
V. Chemische nijverheid	a	1729	527	1299	521	6327	1609	4986	1792
	b	6,7	2,-	5,-	2,-	24,4	6,4	19,2	6,0
VI. Hout-, kurk-, stroobewerking, enz.	a	8341	306	7201	138	16817	302	9751	262
	b	14,4	0,5	12,5	0,2	20,1	0,5	16,9	0,5
VII. Kleeding en reiniging	a	4612	4951	5656	6288	15312	22897	14035	22798
	b	3,4	3,7	4,2	4,7	11,3	16,9	10,4	16,9
VIII. Kunstnijverheid	a	107	3	70	10	267	78	357	122
	b	7,7	0,2	5,1	0,7	19,3	5,5	25,8	8,8
IX. Leder, wasdoek, rubber	a	13659	2651	4537	601	6140	203	5686	232
	b	31,9	6,2	10,6	1,4	14,4	0,5	13,3	0,5
X. Oer, steenkolen, turf	a	262	4	459	4	403	1	367	1
	b	0,5	0,0 ^a	0,9	0,0 ^a	0,8	0,0 ^a	0,7	0,0 ^a
XI-XIII. Metaalnijverheid, scheeps- en rijtuigbouw	a	27247	5274	19259	629	72179	1808	48222	1930
	b	11,5	2,2	8,1	0,3	30,4	0,8	20,3	0,8
XIV. Papier	a	970	475	3667	729	2301	1361	4313	1112
	b	4,6	2,2	17,2	3,4	10,8	6,4	20,3	5,2
XV. Textielnijverheid	a	15219	7376	6527	5114	4054	2375	2169	604
	b	17,2	8,4	7,4	5,8	4,8	2,7	2,5	0,7
XVI. Gas- en electriciteitsbedrijven	a	1616	40	1715	59	6247	231	5171	85
	b	7,5	0,2	8,4	0,3	30,8	1,1	25,5	0,4
XVII. Bereiding van voedings- en genotmiddelen	a	27099	4632	18372	1455	47677	7884	38373	5047
	b	12,4	2,1	8,4	0,7	21,8	3,6	17,5	2,3
XVIII. Landbouwbedrijven	a	72980	20495	76928	18053	72553	5081	51900	1779
	b	11,4	4,1	12,-	2,8	12,1	0,8	8,1	0,3
XIX. Visscherij en jacht	a	437	3	727	5	5815	243	4697	38
	b	2,7	0,0 ^a	4,5	0,0 ^a	36,-	1,5	29,1	0,2
XX. Handel	a	18770	9148	22851	6962	88571	30593	82385	29106
	b	4,7	2,3	5,7	1,7	22,2	7,7	20,7	7,3
XXI. Verkeerswezen	a	17432	2526	18779	2988	92124	10560	63023	9656
	b	5,9	0,9	6,3	1,-	31,-	3,6	21,2	3,3
XXII. Crediet- en bankwezen	a	858	121	1137	198	6323	1948	11483	2181
	b	3,-	0,4	4,-	0,7	22,3	6,0	40,6	7,6
XXIII. Verzekeringswezen	a	1079	101	1013	186	5515	1320	5300	1413
	b	5,3	0,5	5,-	0,9	27,3	6,5	26,2	7,-
XXIV. Overige bedrijven en vrije beroepen	a	9655	4908	10468	5554	35275	16690	30087	15458
	b	5,6	2,9	6,1	3,2	20,6	9,7	17,6	9,-
XXV. Onderwijs	a	4513	6639	3839	4339	9972	11573	7251	8755
	b	5,3	7,8	4,5	5,1	11,7	13,6	8,5	10,3
XXVI. Huiselijke diensten	a	616	16669	1715	23005	2203	67626	1753	54100
	b	0,3	6,8	0,7	9,4	0,9	27,8	0,7	22,2
XXVII. Losse werklieden	a	2095	39	2327	—	11201	6	8972	75
	b	6,4	0,1	7,1	—	34,1	0,0 ^a	27,3	0,2
XXVIII. Godsdienst	a	2673	1819	1451	280	1755	503	1576	630
	b	15,2	10,3	8,2	1,6	10,-	2,9	8,9	3,6
XXIX. Beroep onbekend	a	29	5	44	2	58	7	58	38
	b	8,7	1,5	13,3	0,6	17,5	2,1	17,5	11,4
Totaal ²⁾	a	204745	95148	252077	77388	596777	186800	470700	160333
Total	b	8,3	3,-	7,9	2,4	18,7	5,9	14,8	5,-

TABEL 12.

Zeeland. Zélande.		Utrecht. Utrecht.		Friesland. Frise.		Overijssel. Overijssel.		Groningen. Groningue.		Drenthe. Drenthe.		Limburg. Limbourg.		Het Rijk. Le Royaume.		Totaal. Total.
M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	
H.	F.	H.	F.	H.	F.	H.	F.	H.	F.	H.	F.	H.	F.	H.	F.	
273	3	1482	14	639	6	961	56	1334	68	563	43	8304	1250	38034	2050	40084
0,7	0,0 ¹	3,7	0,0 ^a	1,6	0,0 ¹	2,4	0,1	3,3	0,2	1,4	0,1	20,7	3,1	94,0	5,1	100
—	—	8	3	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	6276	643	6919
445	27	1710	104	867	23	1277	38	1164	49	306	35	1011	95	28702	2165	30867
1,4	0,1	5,5	0,3	2,8	0,1	4,1	0,1	3,8	0,2	1,-	0,1	3,3	0,3	93,-	7,-	100
6916	20	14297	100	11877	53	17145	37	10314	62	4270	5	15680	48	254497	2969	257486
2,7	0,0 ¹	5,6	0,0 ^a	4,6	0,0 ^a	6,7	0,0 ¹	4,-	0,0 ^a	1,7	0,0 ^a	6,1	0,0 ^a	98,8	1,2	100
945	46	1483	326	198	84	511	180	641	178	363	98	1933	120	20415	5541	25956
3,6	0,2	5,7	1,3	0,8	0,3	2,-	0,7	2,5	0,7	1,4	0,4	7,4	0,5	78,7	21,3	100
1023	25	2810	84	2011	14	2821	50	2321	40	816	13	2553	49	56465	1283	57748
1,8	0,0 ^a	4,9	0,1	3,5	0,0 ^a	4,9	0,1	4,-	0,1	1,4	0,0 ^a	4,4	0,1	97,8	2,2	100
991	1003	2936	3574	1799	1674	3946	7207	3496	3563	836	848	3127	3618	56740	78421	135167
0,7	0,7	2,2	2,6	1,3	1,2	2,9	5,3	2,6	2,6	0,6	0,6	2,3	2,7	42,-	58,-	100
11	2	53	19	—	1	27	10	18	—	1	—	221	8	1132	251	1388
0,8	0,1	3,8	1,4	—	0,1	2,-	0,7	1,3	—	0,1	—	16,-	0,6	81,9	18,1	100
936	12	1497	59	973	32	1621	56	1350	50	635	17	2056	72	38790	3976	42766
1,5	0,0 ^a	3,5	0,1	2,3	0,1	3,2	0,1	3,2	0,1	1,5	0,0 ^a	4,8	0,2	90,7	9,3	100
341	1	206	3	347	3	1520	38	132	1	6717	1770	38789	80	40543	1906	51449
0,7	0,0 ^a	0,4	0,0 ¹	0,7	0,0 ¹	3,-	0,1	0,3	0,0 ^a	13,1	3,4	75,4	0,2	96,3	3,7	100
2,4	0,0 ^a	6,3	0,4	2,2	0,0 ^a	6,2	0,4	3,5	0,0 ^a	1,-	0,0 ^a	2,0	0,1	94,9	5,1	100
69	1	443	71	238	35	293	164	3477	298	204	4	618	428	16593	4678	21271
0,3	0,0 ^a	2,1	0,3	1,1	0,2	1,4	0,8	16,3	1,4	1,-	0,0 ^a	2,9	2,-	78,-	22,-	100
440	390	1414	807	198	71	27064	12057	417	1075	92	83	498	242	58101	30194	88295
0,5	0,4	1,6	0,9	0,2	0,1	30,7	13,7	0,5	1,2	0,1	0,1	0,6	0,3	65,8	34,2	100
598	15	1132	31	651	25	1033	26	640	38	157	2	852	32	19712	584	20296
2,9	0,1	5,6	0,2	3,2	0,1	5,1	0,1	3,2	0,2	0,8	0,0 ¹	4,2	0,2	97,1	2,9	100
4232	233	9621	867	12501	496	13713	827	10824	738	4544	97	8769	833	195725	23099	218824
1,9	0,1	4,4	0,4	5,7	0,2	6,3	0,4	4,9	0,3	2,1	0,0 ^a	4,-	0,4	80,4	10,6	100
33740	6574	18089	4248	49671	3933	43343	15607	37056	3627	31998	8704	36741	15237	529708	109318	689026
5,3	1,-	2,8	0,7	7,8	0,6	6,8	2,4	5,8	0,6	5,-	1,4	5,8	2,4	82,9	17,1	100
1634	53	599	3	996	3	601	—	240	—	32	—	48	—	15816	348	16164
10,1	0,3	3,6	0,0 ^a	6,2	0,0 ^a	3,7	—	1,5	—	0,2	—	0,3	—	97,8	2,2	100
6800	3269	16013	5034	15115	3879	14206	4361	14575	4384	5056	1191	10289	6160	294631	104087	398718
1,7	0,8	4,-	1,3	3,8	1,-	3,6	1,1	3,7	1,1	1,3	0,3	2,6	1,5	73,9	26,1	100
8255	1140	13533	2111	10718	826	10543	1103									

TABEL 14. Pour la traduction française des groupes géographiques et économiques, voir p. 28-31.

Table with 19 columns (1-19) and 29 rows (I-XXIX). Columns represent economic sectors and geographical regions. Rows list various industries and their values.

TABEL 14.

Table with 22 columns (10-22) and 29 rows (I-XXIX). Columns represent economic sectors and geographical regions. Rows list various industries and their values.

TABEL 15.

Table with 19 columns (1-19) and 29 rows (I-XXIX). Columns represent economic sectors and geographical regions. Rows list various industries and their values.

TABEL 15.

Table with 22 columns (10-22) and 29 rows (I-XXIX). Columns represent economic sectors and geographical regions. Rows list various industries and their values.

TABEL 14. Vervolg (suite).

Table with 19 columns (Bedrijfsklassen, 23-31) and 40 rows of data. Includes categories like 'Vervaardiging van aardewerk, glas, kalk en steenen' and 'Hot Rijk'.

TABEL 15. Vervolg (suite).

Table with 19 columns (Bedrijfsklassen, 23-31) and 40 rows of data. Includes categories like 'Vervaardiging van aardewerk, glas, kalk en steenen' and 'Hot Rijk'.

TABEL 14. Vervolg (suite).

Table with 20 columns (32-42) and 40 rows of data. Includes categories like 'Zuidelijke Veluwe-grens', 'Zuid-hollandse eilanden', and 'Hot Rijk'.

TABEL 15. Vervolg (suite).

Table with 20 columns (32-42) and 40 rows of data. Includes categories like 'Zuidelijke Veluwe-grens', 'Zuid-hollandse eilanden', and 'Hot Rijk'.

TABEL 16. Pour la traduction française des classes de métiers et des groupes de métiers, voir Volume VII, p. 642-676

Table with columns for 'Bedrijfsklassen', '1. Noord-Groningse bouwstreek', '2. Groninger veenstroken', '3. Groninger weldegebied', '4. Stad Groningen', '5. Drentsche veenstroken', '6. Drentsche zandgronden', '7. Friesche zandbouw', and '8. Friesch weldegebied'. Each region is subdivided into 'M.' and 'V.' columns.

Section I: Vervaardiging van aardewerk, glas, kalk en steenen. Rows include Baksteenfabrieken, Kalkzandsteenfabrieken, Kunststeenfabrieken, Fabrieken van aardenbuizen, Grofaardewerkfabrieken, Venster- en spiegelglasfabrieken, Overige glasfabrieken, Glasbewerkingsinrichtingen, Cementfabrieken, Kalk-, gips-, tras- en kruitfabrieken, Cementwarenfabrieken, and Fabrieken van gipsplaten.

Section II: Bewerking van diamant en andere edelsteenen. Row 1: Inrichtingen tot bewerking van diamant o.a. edelsteenen.

Section III: Boek- en steendrukkerijen, drukkerijen van gravures, fotografische ateliers. Rows include Book-, handels- en courantendrukkerijen, Steen-, diepdruk- en koperdrukkerijen, Inrichtingen tot vernienigvuldiging van geschriften, Chemigrafische inrichtingen, Fotografische ateliers, and Filmfabrieken.

Section IV: Bouwbedrijven, enz. Rows include Openbare werken n.a.g., Bouw en onderhoud van gebouwen, Betonbouwbedrijven, Slooperijen, Grondwerken en waterbouwkundige werken, Pomp- en putboorderijen, Straatmakersbedrijven, Aanleg van macadam, asphaltwogon e.d. en onderhoud van wegen, Stukadoors- en wittersbedrijven, Schildersbedrijven en glazenmakerijen, Steenhouwerijen, Dakdekkersbedrijven, Vloerleggersbedrijven, Behangerijen en stoffeederijen, Glazen- en puwasscherijen en schoonmaakinrichtingen, Schoorsteenvegersbedrijven, and Bedrijven voor zuivering en ontsmetting van gebouwen.

et pour celle des parties géographiques et économiques pag. 28-31 du présent volume. TABEL 16.

Table with columns for '9. Noord-Friesche bouwstreek', '10. Wadden- en Zuiderzee-ellanden', '11. West-Overijsselsch weldegebied', '12. Zandgebied in Zuid-Drenthe en Noord-Overijssel', '13. Industriegebied Twente en Achterhoek van Gelderland', '14. Zandgebied in Z. W. Overijssel en den West-Achterhoek van Gelderland', '15. Veluwe', '16. Noordelijk Noord-holland en West-Friesland', '17. Duinstreken in midden en zuidelijk Noord-holland en in Zuidholland', '18. Veehouderij en akkerbouw in Holland's Noordkwartier', '19. De Zaanstreek', '20. Amsterdam', '21. Haarlemmermeer en omstreken', and '22. De Veecht- en IJsselstreek in Noord-holland en Utrecht'. Each region is subdivided into 'M.' and 'V.' columns.

Continuation of Section I: Vervaardiging van aardewerk, glas, kalk en steenen. Rows include Baksteenfabrieken, Kalkzandsteenfabrieken, Kunststeenfabrieken, Fabrieken van aardenbuizen, Grofaardewerkfabrieken, Venster- en spiegelglasfabrieken, Overige glasfabrieken, Glasbewerkingsinrichtingen, Cementfabrieken, Kalk-, gips-, tras- en kruitfabrieken, Cementwarenfabrieken, and Fabrieken van gipsplaten.

Section II: Bewerking van diamant en andere edelsteenen. Row 1: Inrichtingen tot bewerking van diamant o.a. edelsteenen.

Section III: Boek- en steendrukkerijen, drukkerijen van gravures, fotografische ateliers. Rows include Book-, handels- en courantendrukkerijen, Steen-, diepdruk- en koperdrukkerijen, Inrichtingen tot vernienigvuldiging van geschriften, Chemigrafische inrichtingen, Fotografische ateliers, and Filmfabrieken.

Section IV: Bouwbedrijven, enz. Rows include Openbare werken n.a.g., Bouw en onderhoud van gebouwen, Betonbouwbedrijven, Slooperijen, Grondwerken en waterbouwkundige werken, Pomp- en putboorderijen, Straatmakersbedrijven, Aanleg van macadam, asphaltwogon e.d. en onderhoud van wegen, Stukadoors- en wittersbedrijven, Schildersbedrijven en glazenmakerijen, Steenhouwerijen, Dakdekkersbedrijven, Vloerleggersbedrijven, Behangerijen en stoffeederijen, Glazen- en puwasscherijen en schoonmaakinrichtingen, Schoorsteenvegersbedrijven, and Bedrijven voor zuivering en ontsmetting van gebouwen.

TABEL 16.

Table with columns for Bedrijfsklassen and regional categories (23-30). Rows include I. Vervaardiging van aardewerk, glas, kalk en steenen, II. Bewerking van diamant en andere edelstenen, III. Boek- en steendrukkerijen, and IV. Bouwbedrijven, enz. Each row contains numerical data for various regions and a total column.

TABEL 16.

Table with columns for regional categories (31-42), Totaal, and Totaal, generaal. Rows include I. Vervaardiging van aardewerk, glas, kalk en steenen, II. Bewerking van diamant en andere edelstenen, III. Boek- en steendrukkerijen, and IV. Bouwbedrijven, enz. Each row contains numerical data for various regions and total columns.

TABEL 16. Vervolg (suite).

Table with 16 columns for regional categories (23-30) and 2 columns for totals. Rows include 'XI—XIII. Metaalnijverheid, scheeps- en rijtuigbouw', 'XIV. Papier', and 'XV. Textielnijverheid'.

TABEL 16. Vervolg (suite).

Table with 16 columns for regional categories (31-42) and 2 columns for totals. Rows continue from the previous page, including 'XI—XIII. Metaalnijverheid, scheeps- en rijtuigbouw', 'XIV. Papier', and 'XV. Textielnijverheid'.

TABEL 16. Vervolg (suite).

Table with 17 columns for business classes and 2 columns for M/V. Rows include categories like Gas- en elektriciteitsbedrijven, Bereiding van voedings- en genotmiddelen, and Landbouwbedrijven.

TABEL 16. Vervolg (suite).

Table with 28 columns for business classes and 2 columns for M/V. Rows include categories like Gas- en elektriciteitsbedrijven, Bereiding van voedings- en genotmiddelen, and Landbouwbedrijven.

TABEL 16. Vervolg (suite).

Table with 16 columns for regional categories (23-30) and 2 columns for Totant. Rows include industrial sectors like Gas- en elektriciteitsbedrijven, and Landbouwbedrijven.

TABEL 16. Vervolg (suite).

Table with 16 columns for regional categories (31-42) and 2 columns for Totant. Rows include industrial sectors like Gas- en elektriciteitsbedrijven, and Landbouwbedrijven.

TABEL 16. Vervolg (suite).

Bedrijfsklassen.	1. Noord-Groningsche bouwstreek.		2. Groninger veenstroken.		3. Groninger weldgebleed.		4. Stad Groningen.		5. Drentsche veenstroken.		6. Drentsche zandgronden.		7. Frieseche zandbouw.		8. Frieseche weldgebleed.	
	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
XVIII. Landbouwbedrijven.																
4. Bloemisterijen en tuinderijen	0,80	0,01	0,48	0,04	0,54	—	0,82	0,01	0,21	—	0,55	—	0,42	0,01	1,45	0,04
5. Bloembollencultuur	0,09	—	0,03	—	0,01	—	0,01	—	0,03	—	0,02	—	0,02	—	0,03	—
6. Zaadteelt	11,91	—	—	0,53	0,26	—	1,32	—	0,26	—	—	—	2,12	—	0,53	—
7. Boschbouw	0,07	—	0,21	—	0,10	—	—	—	0,79	—	1,95	—	1,36	—	1,19	—
8. Ontginning	1,10	—	6,71	0,16	0,31	0,05	0,26	—	3,51	—	6,61	0,10	6,87	—	2,20	0,05
XIX. Visscherij en jacht.																
1. Zee- en kustvisscherij	1,50	—	—	—	0,01	—	0,04	—	—	—	0,02	—	0,04	—	3,55	0,02
2. Zoetwatervisscherij	0,82	—	0,20	—	0,41	—	0,08	—	0,20	—	0,29	—	5,81	0,04	8,87	—
3. Oester- en mosselteelt	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4. Overige vischteelt	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5. Jacht	1,44	—	—	—	0,29	—	—	—	0,29	—	3,45	—	2,30	—	2,01	—
XX. Handel.																
2. Groot-, tusschen- en detailhandel (geen winkels)	1,00	0,05	0,79	0,04	0,34	0,01	2,44	0,28	0,22	0,01	0,48	0,01	0,88	0,01	2,67	0,14
3. Warenhuizen, bazars, toko's	0,37	0,08	0,16	0,08	0,05	0,02	0,39	0,56	0,09	0,05	0,10	0,05	0,52	0,08	1,04	1,00
4. Nieuwsbureaux	—	—	—	—	—	—	1,32	0,33	—	—	—	—	—	—	0,33	—
5. Uitgeversbedrijven (uitgezonderd uitgevers van dagbladen)	0,13	0,03	0,03	0,03	0,07	0,03	3,22	0,80	—	—	0,17	0,03	0,03	—	0,93	0,07
6. Handel in onroerend goed; woningbureaux	0,18	—	0,11	0,04	0,33	0,07	1,32	0,22	0,07	—	—	0,04	0,18	—	0,77	0,07
7. Handel in vaartuigen	10,35	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3,45	3,45
8. Markt- en tentoonstellingswezen, goederenbeurzen	0,24	—	0,24	0,05	0,12	—	1,06	0,07	—	—	0,09	—	0,02	—	0,54	0,07
9. Venters en opkoopters	1,70	0,14	1,52	0,09	0,62	0,02	1,92	0,15	0,89	0,04	0,92	0,05	2,87	0,10	3,17	0,27
10. Verhuurinrichtingen	0,65	—	0,16	0,08	0,97	—	2,82	0,40	0,40	—	0,08	—	0,16	—	1,05	—
11. Reizigers, agenten, enz.	0,34	—	0,46	—	0,08	—	2,43	0,18	0,14	—	0,29	—	0,26	0,02	1,56	0,06
12. Advies-, bemiddelings-, plaatsings- en reclamebureaux	0,13	—	0,10	—	0,13	0,03	1,58	0,53	0,33	0,13	0,10	0,03	0,07	—	0,06	0,26
14—49. Winkels, toonzalen en kiosken.																
14. Huishoudelijke en sanitaire artikelen (kachels, emaille-, glas- en blikwaren, aardewerk, porcelein, voorwerpen, bezems, borstels, enz., baden, geijsers)	0,68	0,47	0,37	0,35	0,39	0,08	2,88	1,09	0,16	0,10	0,31	0,16	0,43	0,31	1,59	0,72
15. Optische instrumenten (brillen, microscopen, barometers, kijkers)	—	—	1,21	—	—	—	1,81	3,63	—	—	—	—	—	—	2,42	0,60
16. Goud, zilver, edelgesteenten en uurwerken	0,35	0,35	0,21	0,14	—	—	1,82	1,47	—	0,07	0,07	0,21	0,49	0,35	1,12	0,98
17. Boeken, kantoorbehoeften, couranten	0,35	0,35	0,37	0,07	0,02	—	1,61	0,64	0,10	0,13	0,26	0,10	0,32	0,21	1,59	0,62
18. Fotografische artikelen	—	—	—	—	—	—	1,96	0,98	—	—	—	—	—	—	0,79	0,68
19. Kunstvoorwerpen, schilderijen, lijsten, antiquiteiten	0,19	0,09	0,09	0,09	—	—	1,32	0,86	—	0,09	0,19	0,09	—	0,10	0,95	0,09
20. Woninginrichting (meubels, tapijten, gordijnen, bedden, behangspapier, riet- en mandwerk, enz.)	0,22	0,14	0,50	0,24	0,04	0,04	2,60	0,79	0,14	—	0,24	0,08	0,38	0,08	1,53	0,60
21. IJzerwaren en gereedschappen (scheepsbenodigdheden, landbouwwerktuigen, messen, vuurwapens, enz.)	1,54	0,32	1,09	0,19	0,10	—	1,92	0,16	—	0,06	0,45	0,13	0,74	0,03	2,04	0,19
22. Parfumerieën en toiletartikelen	—	0,18	—	—	—	—	0,35	1,58	—	—	—	—	—	—	0,18	—
23. Drogerijen, genees- en verbandmiddelen	0,78	0,23	0,58	0,25	0,28	0,05	1,46	0,45	0,13	0,13	0,23	0,10	0,55	0,23	1,08	0,73
24. Galanterieën, krameries en speelgoed, lederwaren (uitgezonderd schoenen), sloyd- en handwerkartikelen	1,04	0,63	1,06	0,63	0,37	0,18	1,12	0,86	0,67	0,39	0,47	0,20	0,86	0,63	1,47	1,57
25. Dames-, heeren- en kinder-, boven- en onderkleeding en modeartikelen (lingeries, corsetten, kousen, boorden, dassen, hand-schoenen, enz.), heerenhoeden, manufacturen	1,04	0,50	0,91	0,48	0,30	0,16	1,30	1,56	0,50	0,09	0,47	0,24	0,81	0,27	1,61	1,40
26. Dameshoeden	0,07	0,34	0,13	0,13	0,07	—	0,61	2,22	—	0,13	0,07	0,20	—	0,47	0,54	2,36
27. Schoenen en schoenmakersfournituren	0,42	0,39	0,23	0,37	0,05	0,07	1,62	0,74	0,09	0,05	0,14	0,30	0,37	0,30	1,52	0,53
28. Brandstoffen	5,60	0,27	—	—	1,37	—	0,27	0,14	0,27	—	—	—	—	—	1,50	0,27
29. Naaimachines	0,27	—	0,13	—	0,13	—	1,74	0,67	—	—	0,13	0,13	0,27	—	0,80	0,40
30. Rijwielen, motorrijwielen en automobielen	0,54	0,20	0,74	0,20	0,20	—	1,94	0,20	0,47	—	0,20	0,13	1,14	0,20	2,01	0,27
31. Muziekinstrumenten (incl. piano's)	0,35	—	0,35	0,09	—	—	1,50	0,17	—	—	0,09	—	0,52	—	1,82	0,35
32. Uitdragerijen	—	0,20	—	—	—	—	0,78	—	—	—	—	—	0,39	—	0,98	—

TABEL 16. Vervolg (suite).

Bedrijfsklassen.	9. Noord-Frieseche bouwstreek.		10. Waddenen Zuiderzeceellanden.		11. West-Overijselach weldgebleed.		12. Zandgebied in Zuid-Drenthe en Noord-Overijsel.		13. Industriegebied Twonthe en Achterhoek van Gelderland.		14. Zandgebied in Z. W. Overijsel en den West-Achterhoek van Gelderland.		15. Veltuwe.		16. Noordelijk Noord-holland en West-friesland.		17. Duin-stroken in midden en zuidelijk Noord-holland en in Zuidholland.		18. Veehouderij en akkerbouw in Holland's Noorderkwartier.		19. De Zaanstreek.		20. Amsterdams.		21. Haarlem-omstreken.		22. De Vecht- en IJsselstreek in Noord-holland en Utrecht.		
	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	
18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45		
XVIII. Landbouwbedrijven.																													
4. Bloemisterijen en tuinderijen	0,30	—	0,06	—	0,97	0,01	0,35	0,01	2,45	0,02	1,33	0,01	2,69	0,01	1,55	0,01	14,37	0,16	0,45	0,01	0,58	—	4,44	0,06	16,20	0,22	2,35	—	
5. Bloembollencultuur	0,03	—	0,81	—	0,04	—	0,01	—	0,01	—	0,03	—	—	—	10,47	0,06	74,58	1,06	2,37	0,01	0,01	—	0,04	0,06	4,16	0,04	0,09	—	
6. Zaadteelt	—	—	0,26	—	2,65	—	1,32	—	—	—	0,26	—	—	—	39,95	—	4,76	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0,53	—	
7. Boschbouw	0,02	—	1,10	—	1,00	—	1,26	—	1,84	—	2,87	—	—	—	23,74	—	1,93	—	0,05	—	—	—	0,02	—	—	—	3,91	—	
8. Ontginning	1,21	—	5,40	0,10	3,78	0,05	4,46	0,10	8,65	0,05	5,56	0,05	4,14	—	8,60	—	1,31	—	0,26	—	—	—	0,05	—	0,10	—	0,52	—	
XIX. Visscherij en jacht.																													
1. Zee- en kustvisscherij	1,12	—	10,17	—	2,13	—	0,01	—	—	—	—	—	—	2,95	0,03	4,27	0,01	26,88	1,31	3,23	0,02	0,04	—	1,02	0,01	0,02	—	0,10	—
2. Zoetwatervisscherij	1,47	—	0,12	0,04	10,79	—	0,53	—	0,04	—	0,98	—	—	0,82	—	4,82	—	1,02	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6,83	0,04
3. Oester- en mosselteelt	0,64	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0,32	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4. Overige vischteelt	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5. Jacht	0,29	—	2,01	—	6,90	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
XX. Handel.																													
2. Groot-, tusschen- en detailhandel (geen winkels)	0,85	0,02	0,10	0,00	1,52	0,08	0,49	0,01	2,20	0,11	1,78	0,11	1,59	0,06	1,90	0,08	3,83	0,34	0,52	0,01	1,19	0,08	16,07	3,63	0,64	0,04	1,03	0,03	
3. Warenhuizen, bazars, toko's	0,20	0,07	0,05	0,02	0,55	0,60	0,09	0,01	0,50	0,20	0,53	0,42	0,24	0,10	0,84	1,55	1,71	2,44	0,05	0,05	0,12	0,33	6,59	12,72	0,10	0,17	0,15	0,19	
4. Nieuwsbureaux	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5. Uitgeversbedrijven (uitgezonderd uitgevers van dagbladen)	0,07	0,03	0,03	—	1,96	0,20	—	—	0,80	0,13	2,66	2,39	0,63	0,07	0,60	0,13	3,82	1,16	0,10	0,10	0,17	0,03	20,30	8,07	0,33	0,03			

TABEL 16. Vervolg (suite).

Bedrijfsklassen.	23. Het Gooi en oostelijk Utrecht.		24. Stad Utrecht en omstreken.		25. Leliden en het Rijngebied.		26. 's Gravenhage en omstreken.		27. Midden-Zuidholland.		28. Rotterdam.		29. De Nieuwe Waterweg.		30. Het Industriegebied langs de Maas.	
	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.
46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62
XVIII. Landbouwbedrijven.																
4. Bloemisterijen en tuinderderijen	8,97	0,09	1,51	0,02	4,80	0,04	7,32	0,11	1,47	0,04	3,06	0,01	0,63	—	1,84	—
5. Bloembollencultuur	0,26	—	0,02	—	4,03	0,03	0,12	—	0,07	—	0,01	—	0,03	—	0,04	—
6. Zaadteelt	5,56	0,26	0,26	—	0,53	—	4,23	0,79	4,60	—	0,26	0,53	—	—	3,44	—
7. Boschbouw	3,34	0,07	0,70	0,17	0,57	—	0,52	—	1,74	—	0,07	—	0,10	—	8,48	—
8. Ontginning	0,58	—	—	—	0,16	—	0,21	—	—	—	0,05	—	0,26	—	0,20	—
XIX. Visserij en jacht.																
1. Zee- en kustvisserij	4,01	0,02	—	—	0,12	—	23,20	0,55	0,10	—	0,31	—	5,90	0,41	0,01	—
2. Zoetwatervisserij	0,16	—	—	—	3,84	—	0,04	—	6,50	—	0,61	—	1,10	—	5,52	—
3. Oester- en mosselteelt	—	—	—	—	—	—	—	—	0,08	—	—	—	—	—	0,08	—
4. Overige vischteelt	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3,45	—	—	—	—	—
5. Jacht	6,61	—	0,29	—	0,29	—	1,15	—	2,87	—	0,29	—	0,29	—	0,57	—
XX. Handel.																
2. Groot-, tussen- en detailhandel (geen winkels)	3,03	0,21	2,12	0,23	1,60	0,06	6,53	0,93	2,49	0,14	12,38	1,86	0,94	0,15	2,33	0,11
3. Warenhuizen, bazars, toko's	0,04	0,84	1,29	3,23	0,78	1,20	5,18	10,44	0,43	0,64	5,13	10,13	0,19	0,31	0,67	1,25
4. Nieuwsbureaux	1,04	0,66	0,09	—	—	—	15,46	7,24	0,06	—	3,95	0,66	0,33	—	—	0,33
5. Uitgeversbedrijven (uitgezonderd uitgevers van dagbladen)	4,52	0,93	3,26	0,96	3,82	1,46	11,83	6,11	0,37	0,10	6,35	1,79	0,30	0,10	0,43	0,03
6. Handel in onroerend goed; woningbureaux	5,70	0,15	3,18	0,58	0,58	0,18	19,18	2,67	1,61	0,04	8,18	1,42	0,84	—	0,69	0,04
7. Handel in vaartuigen	3,45	—	—	—	6,90	—	—	—	—	—	31,03	6,90	3,45	—	10,35	—
8. Markt- en tentoonstellingswoezen, goederenburzen	1,48	0,09	3,29	0,54	1,74	0,07	11,37	1,06	1,44	0,09	9,20	0,73	0,40	0,09	1,18	0,02
9. Venters en opkoopters	3,94	0,12	1,76	0,08	2,12	0,06	5,57	0,18	2,24	0,07	6,24	0,25	0,86	0,02	2,94	0,12
10. Verhuurinrichtingen	1,05	0,08	1,37	—	1,13	0,08	8,06	1,85	0,73	—	17,66	1,53	0,65	—	1,13	0,16
11. Reizigers, agenten, enz.	3,91	0,35	2,30	0,17	0,66	0,02	11,24	0,61	0,91	0,05	8,62	0,64	0,60	0,02	0,63	0,02
12. Advies-, bemiddelings-, plaatsings- en reclamebureaux	2,44	0,62	2,73	0,53	0,49	0,07	13,17	5,66	1,09	0,40	8,33	4,05	0,82	0,13	0,86	0,23
14—49. Winkels, toonzalen en kiosken.																
14. Huishoudelijke en sanitaire artikelen (kachels, emaille-, glas- en blikwaren, aardewerk, porcelein, vorfwaren, bezems, borstels, enz., baden, geijzers)	2,04	1,30	1,06	1,26	1,81	0,49	6,02	3,81	1,52	0,68	6,08	3,75	0,47	0,52	1,04	0,01
15. Optische instrumenten (brillen, microscopen, barometers, kijkers)	1,81	1,21	3,32	1,81	1,81	0,30	8,76	2,72	0,91	0,60	10,57	6,34	0,60	1,51	0,60	—
16. Goud, zilver, edelgesteenten en uurwerken	0,91	0,49	2,25	1,96	1,26	1,26	6,54	6,88	0,77	0,49	5,61	5,40	0,14	0,42	1,05	0,63
17. Boeken, kantoorbehoeften, couranten	2,93	1,49	3,05	1,31	1,79	0,84	7,70	4,62	1,14	1,03	7,12	4,33	0,73	0,58	1,63	1,12
18. Fotografische artikelen	2,55	2,16	2,16	2,36	0,98	1,77	12,77	7,27	0,59	1,57	6,86	4,13	0,98	—	0,79	0,59
19. Kunstvoorwerpen, schilderijen, lijsten, antiquiteiten	3,02	2,37	3,31	1,32	0,85	0,38	12,95	5,86	1,04	—	6,96	3,02	0,76	0,19	0,95	0,47
20. Woninginrichting (meubels, tapijten, gordijnen, bedden, behangspapier, riot- en mandwerk, enz.)	2,46	0,65	3,20	0,89	1,55	0,24	11,82	3,57	1,17	0,42	10,67	2,85	1,05	0,46	1,69	0,73
21. IJzerwaren en gereedschappen (scheepsbenodigdheden, landbouwwerktuigen, messen, vuurwapens, enz.)	3,68	0,42	2,98	0,45	2,88	0,32	6,41	0,99	1,19	0,26	6,33	1,54	1,12	0,16	3,68	0,32
22. Parfumerieën en toiletartikelen	1,05	0,70	1,75	3,15	1,75	1,75	8,93	13,13	0,70	1,05	4,90	11,38	0,53	1,23	0,53	0,35
23. Drogerijen, genees- en verbandmiddelen	3,70	1,03	2,82	0,96	0,08	0,43	8,41	2,90	1,51	0,60	7,73	2,39	1,08	0,20	1,71	0,81
24. Galanterieën, kramerijen en speelgoed, lederwaren (uitgezonderd schoenen), sloyd- en handwerkartikelen	1,65	1,43	1,55	1,51	1,55	1,00	2,96	3,63	1,08	0,82	3,47	5,61	0,51	0,59	1,94	1,22
25. Dames-, heeren- en kinder-, boven- en onderkleeding en modeartikelen (lingeries, corsetten, kousen, boorden, dassen, handschoenen, enz.), heerenhoeden, manufacturen	1,47	1,58	1,13	1,08	1,25	1,18	3,42	5,36	0,96	0,92	3,76	6,44	0,39	0,75	1,45	1,35
26. Dameshoeden	1,28	2,56	1,01	3,90	0,27	2,56	2,36	9,15	0,40	1,28	3,16	13,19	0,20	1,35	0,27	1,35
27. Schoenen en schoenmakersfournituren	1,92	1,04	2,19	1,60	1,32	0,65	6,95	3,93	1,06	0,58	6,84	4,62	0,72	0,32	2,01	0,95
28. Brandstoffen	4,51	0,27	1,23	0,27	2,73	0,27	5,33	1,09	2,80	—	1,23	—	1,23	0,55	0,41	0,68
29. Naaimachines	2,41	1,34	1,47	1,47	1,88	1,07	6,43	4,42	1,61	0,67	3,75	3,75	0,80	0,27	1,21	1,47
30. Rijwielen, motorrijwielen en automobielen	2,81	0,47	3,48	0,27	1,47	0,27	11,91	0,80	1,67	0,13	7,70	0,67	0,67	0,13	2,74	0,13
31. Muziekinstrumenten (incl. piano's)	4,07	0,52	3,99	1,13	2,17	0,61	12,31	2,60	1,30	0,52	11,01	3,29	0,52	0,26	2,34	0,17
32. Uitdragerijen	1,18	0,20	2,75	—	2,75	0,39	16,86	2,75	1,18	—	20,20	4,31	0,59	0,20	1,76	0,59

TABEL 16. Vervolg (suite).

Bedrijfsklassen.	31. De Botuw- oostelijk Rijngebied.		32. Zuidelijk Veluwe- grens.		33. Zuid- hollandsche ellanden.		34. Zeeland.		35. Westelijk Noord- brabant.		36. Zuid- gronden van Noord- brabant.		37. Noord- brabant's westelijk Industrie- gebied.		38. Moerrij van 's Hertogen- bosch.		39. Noord- brabant's oostelijk Industrie- gebied.		40. Noord- Limburg (met N.O. Noord- brabant).		41. Zuid- Limburg (zonder de Mijnstreek).		42. Mijns- treek in Limburg.		Totaal.		Totaal generaal.
	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	
63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90
1,64	0,01	4,41	0,06	0,66	0,03	1,16	0,04	0,15	0,01	1,65	0,03	1,11	0,01	0,78	0,02	1,01	0,01	1,47	0,04	1,03	0,01	0,67	0,03	98,80	1,23	16183 = 100	
0,08	—	—	—	0,61	—	0,45	0,03	0,05	—	0,06	—	—	—	0,01	—	0,04	—	1,02	0,04	1,02	—	—	—	—	—	98,77	1,23
0,53	—	0,53	—	2,12	—	4,76	—	—	—	1,32	—	0,26	—	—	—	—	—	3,44	—	—	—	—	—	—	—	97,88	2,12
7,60	—	4,10	—	6,74	—	0,91	—	0,32	—	5,51	0,02	1,57	—	1,24	—	0,55	—	4,43	—	—	—	—	—	—	—	99,74	0,26
0,31	—	4,46	1,10	0,47	—	1,15	—	0,31	—	10,10	—	1,57	0,05	3,72	—	1,10	—	1,78	—	—	—	—	—	—	—	98,11	1,89
0,02	—	—	—	3,07	—	3,40	—	—	—	0,12	—	0,05	0,02	0,02	0,01	—	—	0,01	—	—	—	—	—	—	—	97,60	2,40
10,84	—	0,57	—	3,56	0,04	2,17	0,08	4,78	—	0,53	—	0,25	—	0,08	—	0,08	—	1,35	—	0,33	—	—	—	—	—	99,75	0,25
—	—	13,79	—	—	—	6,90	—	—	—	1,93	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	95,89	4,11
11,49	—	0,86	—	2,30	—	4,60	—	2,50	—	3,45	—	1,44	—	0,57	—	0,57	—	3,16	—	1,15	—	—	—	—	—	96,55	3,45
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100	—
1,37	0,05	2,54	0,21	0,92	0,02	2,01	0,07	0,20	0,00	1,68	0,12	1,25	0,08	1,03	0,08	0,97	1,00	0,07	1,00	0,07	1,08	0,08	0,63	0,03	90,27	0,73	136685 = 100
0,20	0,35	1,71	3,17	0,15	0,06	0,43	0,25	0,03	0,02	0,77	1,33	0,38	0,81	1,08	1,90	1,01	1,81	0,58	1,07	1,03	1,49	0,58	1,44	36,78	63,22	11243 = 100	
0,60	—	2,30	—	—	—	0,33	—	—	—	1,32	—	0,33	0,33	2,63	0,66	0,33	—	0,66	—	—	—	—	—	—	—	71,71	28,29
0,20	0,07	2,43	0,83	0,10	—	0,13	—	0,07	—	0,78	0,30	0,23	0,07	0,90	0,20	0,30	0,10	0,23	0,03	0,53	0,13	0,37	—	—	—	73,39	26,61
0																											

TABEL 16. Vervolg (suite).

Table with 17 columns (1-17) and multiple rows of data. Includes sections for '14-49. Winkels, toonzalen en kiosken', 'XXI. Verkeerswezen', and 'XXII. Crediet- en bankwezen'.

TABEL 16. Vervolg (suite).

Table with 25 columns (18-45) and multiple rows of data. Includes sections for '14-49. Winkels, toonzalen en kiosken', 'XXI. Verkeerswezen', and 'XXII. Crediet- en bankwezen'.

TABEL 16. Vervolg (suite).

Bedrijfsklassen.	23. Het Gooi en oostelijk Utrecht.		24. Stad Utrecht en omstreken		25. Lekken en het Rijngebied.		26. 's Gravenhage en omstreken.		27. Midden-Zuidholland.		28. Rotterdam.		29. De Nieuwe Waterweg.		30. Het Industriegebied langs de Maas.	
	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.
46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62
14-49. Winkels, toonzalen en kiosken.																
33. Brood (bakkerswinkels al of niet verbonden aan banket-bakkerswinkels)	0,48	1,65	1,56	1,54	0,23	1,06	2,69	8,24	0,23	1,94	1,00	7,93	0,06	0,98	0,10	1,15
34. Kruidenierswaren (incl. koffie en thee, enz.)	2,31	0,88	1,06	0,89	1,53	0,75	2,86	1,57	1,55	0,93	2,19	2,11	0,44	0,51	1,75	1,20
35. Visch	2,51	0,56	2,43	0,30	1,04	0,30	10,39	1,60	1,13	0,30	10,09	2,51	1,95	0,35	2,34	0,22
36. Snoepertijen	0,19	0,75	1,12	2,24	0,93	2,80	3,54	3,36	0,75	1,49	8,40	4,05	0,75	1,31	0,56	1,68
37. Melk, boter en kaas	3,24	0,47	3,75	1,02	2,91	0,57	10,16	3,56	2,72	0,39	8,03	4,37	1,87	0,67	2,15	0,57
38. Groenten, aardappelen en fruit	3,69	0,69	2,56	0,89	2,30	0,34	11,42	1,48	1,95	0,36	9,38	1,84	1,23	0,21	2,64	0,51
39. Vleesch en vleeschwaren	1,31	0,77	1,35	1,73	1,96	0,31	4,62	2,42	1,85	1,15	6,77	7,46	0,81	0,42	0,62	0,73
40. Wijn en gedistilleerd	3,39	0,40	2,31	0,66	2,38	0,35	13,55	2,78	1,57	0,40	9,96	2,53	0,76	0,40	1,87	0,51
41. Tabak en sigaren (incl. pijpen, enz.)	2,60	1,05	1,94	1,13	1,49	0,57	6,42	2,39	1,27	0,73	7,11	3,43	0,85	0,40	1,77	1,13
42. Wild en gevogelte	0,80	—	3,40	—	4,08	—	4,76	2,04	1,36	—	11,57	0,68	2,04	—	0,68	—
43. Bloemen (incl. bloembollen, zaden en grafkransen)	3,68	1,36	3,93	1,11	2,37	0,45	14,06	2,07	1,51	0,25	9,53	1,66	1,01	0,25	1,31	0,50
44. Levende dieren (vogels, goudvissen, enz.)	3,88	—	2,43	—	2,43	0,49	11,17	2,91	0,97	—	11,65	3,40	0,49	—	1,46	—
45. Kantoor machines en kantoor meubelen	1,78	—	3,56	—	1,33	0,89	—	10,11	8,89	0,89	0,44	16, —	3,11	0,44	—	0,44
46. Overige winkels	1,53	1, —	1,92	2,25	0,76	0,68	8,49	6,15	1,11	0,56	18,80	0,61	1,96	0,59	0,91	0,73
47. Radiotoestellen en grammofoons	3,39	0,69	3,91	0,35	1,56	0,35	13,11	2,08	1,74	0,26	13,28	2,26	0,61	0,09	2,34	0,17
48. Electriche apparaten	2,32	1,78	3,55	1,50	1,37	1,37	7,10	2,19	1,09	0,41	6,42	4,92	0,68	0,55	0,82	0,82
49. Banket (incl. chocolade, suikerwerken, enz.)	0,71	2,96	0,64	2,99	0,37	2,25	1,40	11,39	0,15	1,10	1,57	12,27	0,22	1,71	0,42	2,23
50. Uitgevers van dagbladen	3,14	0,43	2,35	0,60	1,03	0,04	6,79	1,42	1,26	0,24	11,87	3,26	0,81	0,14	1,74	0,14
XXI. Verkeerswezen.																
1. Spoorwegen (stoom en electriche tractie)	4,99	0,07	0,61	0,52	1,14	0,03	2,56	0,06	1,21	0,02	7,14	0,09	0,51	0,01	1,77	0,04
2. Tramwegen (stoom en electriche tractie)	2,76	0,01	2,01	—	1,63	0,01	13,72	0,15	1,10	0,02	17,70	0,28	0,41	—	0,11	—
3. Autobusondernemingen	3,03	0,03	1,06	—	2, —	—	5,03	—	3, —	—	7,31	0,03	2,67	0,06	4,99	—
4. Autoverhuurrichtingen en autogarages	3,66	0,03	2,53	0,05	1,30	0,01	12,78	0,19	1,44	0,03	8,96	0,11	0,69	—	1,89	0,02
5. Rijwielbewaarplaatsen	5,39	0,19	2,42	—	1,86	—	11,52	0,74	1,49	—	10,59	0,93	1,30	—	1,30	—
6. Omnibusdiensten, paardentrams	38,89	—	—	—	11,11	—	—	—	—	—	—	—	5,56	—	—	—
7. Stalhouderijen	5,10	0,22	4,88	—	4,37	—	0,61	0,15	1,38	0,07	0,26	0,22	1,31	0,07	2,62	0,07
8. Luchtvaart (excl. militaire luchtvaart)	1,24	0,25	—	—	0,50	—	14,14	3,72	1,49	—	34,24	1,49	0,25	—	0,25	—
9. Zeescheepvaart	1,80	0,02	0,63	0,00 ^a	0,45	—	6,11	0,12	1,21	0,02	35,76	1,06	5,35	0,01	1,09	0,00 ^a
10. Binnenscheepvaart	0,49	0,01	0,60	0,00 ^a	2,39	0,03	0,99	0,03	2,32	0,02	18,91	0,29	0,95	0,02	0,39	0,06
11. Veerdiensten	0,59	—	0,59	—	1,89	0,12	0,18	0,06	2,07	0,06	17,53	0,12	0,71	—	8,50	0,12
12. Loods- en seinwezen	—	—	—	—	—	—	1,38	0,08	0,08	—	12,62	0,23	10,32	—	1,15	—
13. Sluis- en havenwezen	0,60	0,04	2,31	0,11	4,23	0,08	3,06	—	3,82	0,11	5,63	0,15	1,66	0,04	3,29	0,04
14. Reddingswezen	—	—	—	—	—	—	2,08	—	—	—	31,25	—	—	—	—	—
15. Scheepsjagers	0,53	0,27	—	—	0,27	—	—	—	0,27	—	—	—	—	—	0,80	—
16. Expeditiebedrijven, bedrijven voor lading en lossing (stuwadoors, cargadoors, enz.), veem- en pakhuisbedrijven)	0,71	0,04	0,45	0,02	0,69	0,04	1,41	0,08	1,08	0,05	45,41	1,22	3,68	0,07	1,07	0,07
17. Bestel- en bodendiensten	3,83	0,08	4,82	0,40	2,61	—	11,58	0,06	3,14	0,04	14,66	0,16	1,46	0,04	3,24	0,02
18. Overige transportondernemingen	2,90	0,02	2,07	0,05	1,20	0,01	5,44	0,05	2,75	0,01	10,57	0,17	1,02	0,02	3,31	0,01
19. Ontvangstations en verzendkantoren	1,24	1,70	0,77	0,77	0,31	6,19	6,50	0,15	0,46	3,56	4,33	—	0,15	0,15	0,62	—
20. Bergingsdiensten	0,84	—	—	—	—	—	—	0,84	—	37,82	0,84	15,13	—	11,76	—	—
21. Begraveniswezen	3,82	—	4,08	—	1,70	0,08	11,13	0,34	1,61	—	9,43	0,42	1,10	—	3,40	—
22. Posterijen, telegrafie en telefonie	2,41	0,64	2,39	0,72	1,34	0,33	9,38	3,54	1,27	0,37	7,35	2,48	0,51	0,20	1,33	0,44
23. Radiozend- en -ontvanginrichtingen	8,69	1,11	0,92	0,07	0,78	—	11,63	0,46	0,85	—	3,66	0,20	1,16	0,07	0,85	0,07
24. Hotels en restaurants	2,32	1,05	2,44	1,43	0,82	0,57	9,31	4,98	0,44	0,22	6,19	3,90	0,16	0,09	0,69	0,32
25. Pensions en tehuisen	1,07	4,56	0,35	3,93	0,15	1,97	2,29	16,90	0,11	1,54	1,01	7,44	0,04	0,41	0,09	1,32
26. Cafés, tapperijen, theeschenkerijen, enz.	1,60	0,32	1,92	0,28	1,32	0,28	6,70	0,88	1,36	0,40	9,80	2,33	0,70	0,09	1,46	0,26
27. Reisbureaux en gidzen	2,01	0,55	2,01	1,00	0,18	0,18	30,47	0,49	0,36	0,36	9,12	3,65	—	—	0,36	0,18
XXII. Crediet- en bankwezen.																
1. Bankinstellingen, kassiers en commissionnaires in effecten	3,59	0,33	1,89	0,36	0,92	0,21	7,88	1,81	1,25	0,25	8,91	1,93	0,73	0,11	1,14	0,22
2. Cheque- en girodiensten	0,61	—	0,17	—	0,09	0,43	26,91	50, —	0,35	0,95	0,78	1,74	—	0,09	0,17	—
3. Geldwisselaars	2,86	—	—	—	—	—	8,57	—	—	—	17,14	—	—	2,86	2,86	—

TABEL 16. Vervolg (suite).

Bedrijfsklassen.	31. De Betuwe, oostelijk Rijngebied.		32. Zuidelijke Veluwe-grens.		33. Zuid-hollandsche eilanden.		34. Zeeland.		35. Westelijk Noord-brabant.		36. Zandgronden van Noord-brabant.		37. Noord-brabant's westelijk Industriegebied.		38. Mijnerij van 's Hertogenbosch.		39. Noord-brabant's oostelijk Industriegebied.		40. Noord-Limburg (met N.O. Noord-brabant).		41. Zuid-Limburg (zonder de Mijnerij).		42. Mijnerij in Limburg.		Totaal.		Totaal, geneeraal.	
	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.		
63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	
14-49. Winkels, toonzalen en kiosken.																												
33. Brood (bakkerswinkels al of niet verbonden aan banket-bakkerswinkels)	0,06	1,71	0,17	2,19	0,04	0,58	0,13	3,50	—	1,04	0,13	3,00	0,06	1,00	0,15	1,46	0,08	0,02	0,13	2,84	0,06	1,58	0,17	1,50	14,67	85,33	5206	= 100
34. Kruidenierswaren (incl. koffie en thee, enz.)	1,69	1,32	1,95	0,80	1,03	0,74	2,02	2,97	0,38	0,56	1,60	2,12	0,66	1,15	0,69	0,83	0,83	0,77	0,94	1,59	0,65	1,40	1,01	1,50	58,27	41,73	47478	= 100
35. Visch	0,78	0,17	3,03	0,35	0,87	0,30	2,12	0,78	0,17	0,13	1,60	0,30	0,87	0,35	0,69	0,43	1,65	0,43	0,69	0,13	0,87	0,13	0,61	0,22	80,81	19,19	2309	= 100
36. Snoepertijen	0,56	0,93	0,56	2,24	0,19	0,93	0,93	1,87	—	0,37	0,19	2,99	0,56	2,05	0,37	1,49	1,31	2,05	0,19	0,93	0,37	0,93	—	0,75	36,94	63,06	586	= 100
37. Melk, boter en kaas	0,40	0,11	3,05	0,76	0,52	0,05	0,67	0,22	0,06	0,07	0,48	0,17	0,20	0,23	0,28	0,14	0,60	0,05	0,40	0,15	0,33	0,16	0,41	0,17	74,68	25,32	8801	= 100
38. Groenten, aardappelen en fruit	0,84	0,11	3,34	0,79	0,50	0,06	0,99	0,38	0,11	0,02	1,16	0,52	0,61	0,44	0,72	0,35	1,35	0,29	0,91	0,40	0,54	0,41	1,23	0,67	81,20	18,80	11456	= 100
39. Vleesch en vleeschwaren	0,35	0,54	1,58	1,81	0,27	0,12	0,88	3,50	—	0,31	0,42	2,88	0,73	1,96	0,50	1,58	0,77	1,46	0,15	3,58	0,19	3,69	0,31	3,66	40,69	59,31	2600	= 100
40. Wijn en gedistilleerd	0,76	0,40	4,15	1,06	0,35	—	1,42	0,76	0,05	—	1,26	0,96	0,96	1,16	1,37	0,40	0,91	0,30	0,66	0,57	1,01							

TABEL 16. Vervolg (suite).

Bedrijfsklassen.	23. Het Gooi en oostelijk Utrecht.		24. Stad Utrecht en omstreken.		25. Leiden en het Rijngebied.		26. 's Gravenhage en omstreken.		27. Midden-Zuidholland.		28. Rotterdam.		29. De Nieuwe Waterweg.		30. Het Industriegebied langs de Maas.	
	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.
40	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62
XXII. Crediet- en bankwezen.																
4. Hypotheekbanken	2,84	0,30	2,69	0,75	—	—	16,87	4,63	0,90	0,30	10,—	1,79	0,30	—	2,69	0,00
5. Spaarbanken	3,34	1,21	2,70	0,64	0,64	0,21	6,75	1,85	1,35	0,43	9,80	2,27	1,49	0,21	1,49	0,43
6. Banken van loening en pandjeshuizen	1,11	—	1,48	0,37	2,96	0,74	12,59	2,22	—	0,37	22,06	4,07	0,74	—	—	—
8. Loterijkantoren	1,39	0,55	1,04	2,22	—	1,30	11,91	8,86	1,11	1,11	6,93	4,71	0,55	0,55	0,83	0,83
XXIII. Verzekeringswezen.																
1. Verzekeringsmaatschappijen en ziekenfondsen e.d.	3,16	0,51	2,99	0,57	1,10	0,09	10,08	3,57	1,67	0,28	10,31	1,93	1,05	0,11	2,04	0,47
XXIV. Overige bedrijven en vrije beroepen.																
1. Hooge Colleges van Staat, departementen van algemeen bestuur en daaronder ressorteerende instellingen, voorzover niet elders genoemd; provinciale, gemeentel., waterschaps- en polderbesturen	2,51	0,37	1,70	0,41	1,59	0,27	20,52	6,81	1,01	0,25	3,26	0,76	0,68	0,25	1,02	0,33
2. Diplomatie en consulaatwezen	0,59	0,59	0,29	—	—	—	30,09	6,78	0,88	—	19,47	4,42	1,18	0,29	0,29	—
3. Financie- en belastingwezen	2,52	0,10	1,88	0,21	1,69	0,18	5,63	0,66	1,51	0,11	0,44	0,40	1,38	0,05	2,20	0,15
4. Tollen	5,10	1,02	1,02	—	5,10	1,02	—	—	7,14	1,02	—	—	1,02	—	2,04	—
5. Rechts-, politie- en gevangeniswezen	3,14	0,11	2,72	0,18	1,41	0,04	10,23	0,46	1,44	0,01	11,02	0,46	0,79	0,03	1,99	0,08
6. Arbeidsinspectie, volksgezondheid, enz.	1,89	0,58	4,36	0,89	1,54	0,39	11,—	3,94	1,54	0,08	5,79	0,06	1,20	—	2,20	0,19
7. Krijgwezen	0,14	0,07	6,36	0,05	1,80	0,01	9,—	0,13	0,61	0,01	3,78	0,03	0,04	—	2,24	0,04
8. Bemalingsinrichtingen	0,17	—	0,95	—	6,03	0,09	1,98	—	12,06	—	1,12	—	1,12	—	6,20	—
9. Brandweer	0,35	—	2,99	—	1,58	—	5,63	—	0,35	—	7,92	—	0,18	—	0,53	—
10. Archieven, musea e.a. wetenschappelijke instellingen en verzamelingen	2,35	0,50	3,07	1,69	5,40	1,40	6,78	1,58	1,18	0,35	4,91	1,25	0,15	0,07	0,44	0,07
11. Bibliotheken en leeszalen	1,30	3,77	1,88	1,70	1,88	1,49	9,13	11,51	1,19	0,69	8,83	7,44	0,20	1,69	0,60	1,29
12. Advocatenkantoren, rechtskundige bureaux, e.d.	3,02	0,60	3,06	1,27	1,62	0,77	12,73	4,68	0,08	0,21	6,86	3,62	0,42	0,28	1,69	0,74
13. Notariatskantoren	3,60	0,44	2,04	0,52	1,68	0,58	6,91	1,49	1,90	0,39	5,80	1,87	1,07	0,22	2,34	0,39
14. Accountantskantoren	4,42	0,23	3,61	0,47	1,44	0,27	11,11	1,91	1,14	0,13	8,07	1,64	1,—	0,03	1,04	0,13
15. Ingenieurs- en architectenbureaux	7,03	0,35	2,83	0,17	1,32	0,03	16,17	1,67	1,67	0,08	8,09	0,49	0,78	—	2,05	0,03
16. Administratiekantoren	2,60	0,53	2,20	0,70	0,85	0,26	18,76	5,37	1,28	0,28	13,44	3,08	0,89	0,18	1,44	0,26
17. Kantoren van organisaties van werkgevers en werknemers	2,47	0,50	7,61	4,72	0,50	0,23	9,58	5,41	0,73	0,18	8,07	2,47	0,82	0,32	1,15	0,14
18. Journalistiek	7,03	1,17	1,17	—	2,34	—	23,05	3,52	0,78	—	5,47	0,39	0,39	—	0,78	—
19. Tolken en translateurs	—	1,54	—	—	—	—	12,31	16,92	—	1,54	16,92	—	—	—	3,08	—
20. Dokterspraktijken	5,05	0,38	3,04	0,22	2,34	0,19	9,56	0,81	2,04	0,19	6,11	0,62	0,60	0,03	2,44	0,14
21. Tandartspraktijken	4,37	1,52	3,11	2,85	1,62	0,93	9,81	3,45	0,86	0,53	5,50	2,78	0,53	0,27	1,33	0,73
22. Ziekenhuizen, klinieken, herstellingsoorden, e.d.	0,80	4,04	1,02	3,72	0,60	2,62	1,99	7,38	0,31	1,34	0,99	5,88	0,06	0,46	0,16	1,12
23. Verpleging van armen, behoeftigen, enz.	1,13	2,72	0,65	1,35	0,68	2,41	2,38	4,45	0,27	1,17	2,99	4,39	0,19	0,81	0,36	0,87
24. Kinderbewaarplassen	—	7,29	—	0,52	—	1,04	—	10,94	1,04	4,17	—	8,85	—	—	1,56	—
25. Schouwburgen, concert- en feestgebouwen	1,04	0,19	3,44	0,97	0,78	0,26	14,92	5,71	0,71	0,26	12,45	5,38	0,58	0,13	0,65	0,58
26. Bioscopen	2,18	0,61	2,05	0,83	0,94	0,77	9,07	5,59	0,83	0,28	10,95	5,48	0,39	0,33	1,33	0,44
27. Tooneel-, opera-, cabaretgezelschappen, orkesten, voor eigen rekening werkende artisten, e.d.	1,96	0,22	3,53	0,27	1,02	0,12	15,44	5,08	0,80	0,22	9,56	2,64	0,24	0,05	0,39	0,22
28. Circus-, kermisgezelschappen, e.d.	0,41	—	1,22	—	0,68	—	1,90	0,41	—	—	4,61	0,54	0,68	—	3,25	1,08
29. Letterkundigen, beeldhouwers, kunstschilders, e.d.	9,85	3,51	1,67	0,33	0,78	0,22	18,92	5,29	1,45	0,11	5,12	0,50	0,17	—	0,67	0,39
30. Sportinrichtingen	5,91	0,21	1,90	—	1,48	—	14,56	0,63	2,53	—	10,76	0,42	0,42	—	1,90	—
31. Niet te rangschikken bedrijven en beroepen	3,21	0,85	2,13	1,19	1,29	0,60	18,39	5,90	0,87	0,43	7,14	2,36	0,57	0,19	1,24	0,41
32. Voerpraktijken	3,59	—	1,54	—	1,54	—	3,08	—	3,08	—	1,79	—	—	0,26	1,79	—
33. Vroedvrouwen	—	2,89	—	0,83	—	1,38	—	3,86	—	1,38	—	7,16	—	1,10	—	2,75
34. Massage-inrichtingen, heilgymnastiek-inrichtingen en magnetiseurs	2,08	4,99	0,83	1,66	0,62	—	13,72	11,85	0,62	—	6,22	3,74	0,42	0,21	0,83	—
35. Verplegers en verpleegsters voor eigen rekening	0,23	0,31	0,12	3,89	0,07	1,88	0,79	16,78	0,07	1,12	0,10	7,38	—	0,95	0,05	1,40

TABEL 16. Vervolg (suite).

Bedrijfsklassen.	31. De Betuwe, oostelijk Rijngebied.		32. Zuidelijk Veluwe-grens.		33. Zuid-hollandse eilanden.		34. Zeeland.		35. Westelijk Noord-brabant.		36. Zandgronden van Noord-brabant.		37. Noord-brabant's westelijk Industriegebied.		38. Majorij van 's Hertogenbosch.		39. Noord-brabant's oostelijk Industriegebied.		40. Noord-Limburg (met N.O. Noord-brabant).		41. Zuid-Limburg (zonder de Mijnstreek).		42. Mijnstreek in Limburg.		Totaal.		Totaal generaal.	
	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.		
63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89		
4. Hypotheekbanken	0,15	0,15	1,49	0,30	—	—	1,94	0,90	0,15	—	1,64	0,30	0,75	0,15	—	—	0,30	0,15	0,45	—	1,79	0,60	—	—	82,09	17,91	670 = 100	
5. Spaarbanken	0,21	0,14	3,48	0,50	0,07	—	0,57	0,07	—	—	0,64	0,07	0,43	—	0,21	—	0,71	0,14	0,36	—	0,36	—	0,36	—	81,61	18,39	1408 = 100	
6. Banken van loening en pandjeshuizen	—	—	3,33	0,37	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,11	—	—	—	1,11	—	0,37	—	—	—	87,04	12,96	270 = 100	
8. Loterijkantoren	—	0,55	0,83	1,94	—	0,28	0,28	1,39	—	—	0,28	0,55	0,28	0,28	0,28	0,55	—	0,55	0,28	—	0,28	0,55	0,83	0,28	50,14	49,86	381 = 100	
XXII. Crediet- en bankwezen.																												
1. Verzekeringsmaatschappijen en ziekenfondsen e.d.	0,69	0,05	2,74	0,70	0,44	0,03	1,07	0,09	0,20	—	1,56	0,20	1,41	0,08	0,88	0,07	1,14	0,14	0,74	0,06	1,17	0,11	1,08	0,12	82,68	17,32	20217 = 100	
XXIII. Verzekeringswezen.																												
1. Hooge Colleges van Staat, departementen van algemeen bestuur en daaronder ressorteerende instellingen, voorzover niet elders genoemd; provinciale, gemeentel., waterschaps- en polderbesturen	2,62	0,13	2,02	0,40	1,26	0,11	3,16	0,31	0,47	0,05	2,03	0,19	0,98	0,09	1,55	0,20	1,29	0,20	1,72	0,11	1,75	0,11	1,20	0,11	84,01	15,99	12286 = 100	
2. Diplomatie en consulaatwezen	0,59	—	0,59	0,59	—	—	—	—	—	—	0,88	—	—	—	0,88	—	—	—	0,59	—	0,29	—	1,18	—	80,53	19,47	339 = 100	
3. Financie- en belastingwezen	3,07	0,09	3,45	0,30	0,75	—	3,55	0,21	0,49	0,02	4,23	0,12	1,32	0,05	1,61	0,11	1,75	0,11	3,38	0,13	3,06	0,16	2,18	0,17	94,13	5,87	18121 = 100	
4. Tollen	—	—	—	—	1,02	—	—	—	—	—	1,02	1,02	—	—	2,04	—	—	—	2,04	—	1,02	—	—	—	88,78	11,22	98 = 100	
5. Rechts-, politie- en gevangeniswezen	1,73	0,04	3,60	0,09	0,74	—	2,40	0,05	0,39	—	3,21	0,05	1,42	0,02	1,67	0,04	1,10	0,01	1,91	0,02	1,68	0,04	1,56	0,02	97,20	2,80	20121 = 100	
6. Arbeidsinspectie, volksgezondheid, enz.	0,58	—	3,59	0,54	1,08	—	2,66	0,31	0,31	—	2,20	0,42	0,85	0,12	2,35	0,15	1,47	0,15	0,85	0,15	1,85	0,54	1,12	0,19	85,88	14,12	2592 = 100	
7. Krijgwezen	0,23	—	6,11	0,03	0,27	—	7,08	0,03	0,06	—	6,55	0,05	0,97	—	1,43	0,01	0,16	—	1,79	0,02	0,99	—	0,06	—	99,22	0,78	11927 = 100	
8. Bemalingsinrichtingen	5,94	—	0,17	—	5,17	—	2,15	—	2,24																			

TABEL 16. Vervolg (suite).

Bedrijfsklassen.	1. Noord-Gronginger bouwstreek.		2. Gronginger veenstreken.		3. Gronginger weidegebied.		4. Stad Grongingen.		5. Drentsche veenstreken.		6. Drentsche zandgronden.		7. Friesche zandbouw.		8. Friesch weidegebied.	
	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
XXV. Onderwijs.																
1. Hooger onderwijs	0,03	0,03	—	—	0,18	—	5,45	1,11	—	—	—	—	—	—	0,06	—
2. Voorbereidend hooger en middelbaar onderwijs	0,51	0,19	0,63	0,22	0,04	0,03	1,60	0,61	—	0,01	0,26	0,08	0,17	0,06	1,34	0,43
3. Lager onderwijs	0,94	0,71	0,65	0,45	0,33	0,24	0,58	0,73	0,50	0,47	0,54	0,43	0,86	0,57	1,25	0,95
4. Onderwijzersopleiding	0,42	0,14	—	—	0,05	—	0,89	0,80	—	—	—	—	0,24	0,14	1,27	0,14
5. Militair onderwijs	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6. Vakonderwijs voor jongens	1,33	0,07	0,60	—	0,25	—	2,87	0,18	0,63	0,04	0,46	—	—	—	2,03	0,14
7. Vakonderwijs voor meisjes	—	0,71	—	0,53	—	0,16	0,12	1,87	0,05	0,46	—	0,58	—	0,04	0,05	2,—
8. Taalscholen	—	—	—	—	—	—	1,50	1,36	—	—	—	—	—	—	—	—
9. Kunst- en teekenacademies	—	—	0,50	—	—	0,50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10. Muziekscholen	0,28	0,28	0,28	0,28	—	—	1,12	1,96	0,14	—	—	—	—	—	0,70	0,56
11. Dansscholen	0,36	0,36	1,46	—	—	—	3,28	1,09	0,36	—	0,36	—	—	—	1,09	—
12. Sportscholen (w. o. maneges)	0,19	0,38	0,38	0,19	0,38	—	2,84	1,51	—	—	0,19	—	0,38	—	1,70	0,95
13. Bowaarscholen	—	0,53	—	0,42	—	—	0,07	0,02	1,98	—	0,56	—	—	—	2,14	—
14. Opleidingscursussen (niet afzonderlijk genoemd)	—	—	—	0,25	—	0,13	0,76	1,65	—	—	—	—	—	0,13	0,64	0,51
15. Muziekonderwijzers (voor eigen rekening)	0,36	0,32	0,41	0,14	0,09	0,09	0,77	1,08	0,23	—	0,05	—	0,63	0,36	1,35	1,35
XXVI. Huiselijke diensten.																
1. Huiselijke diensten	0,01	2,25	0,01	1,—	0,02	0,61	0,01	1,90	0,00 ²	0,48	0,02	0,65	0,03	1,35	0,02	2,82
XXVII. Losse werkliden.																
1. Losse werkliden (niet in een bepaald bedrijf werkzaam)	1,52	0,00 ²	4,08	0,01	0,47	—	0,64	0,01	0,46	—	1,45	—	0,67	—	2,18	—
XXVIII. Godsdienst.																
1. Kerkgenootschappen of kerkelijke gezindten	0,93	0,05	0,47	0,08	0,30	0,01	0,48	0,16	0,33	0,02	0,40	0,02	0,83	0,07	1,63	0,23
XXIX. Beroep onbekend																
	0,60	0,60	0,60	—	—	—	—	—	0,30	—	0,60	—	0,90	—	2,41	—
Totaal klassen I—XXIX	1,38	0,33	0,99	0,20	0,51	0,12	0,98	0,40	0,75	0,21	0,84	0,24	1,23	0,21	1,71	0,47
Beroepsloozen	0,58	1,26	0,44	0,94	0,23	0,46	0,40	0,89	0,40	0,71	0,37	0,60	0,57	1,19	0,72	1,61
De geheele bevolking	0,90	0,89	0,66	0,64	0,34	0,33	0,63	0,69	0,54	0,51	0,56	0,51	0,84	0,80	1,12	1,15

TABEL 16. Vervolg (suite).

9. Noord-Friesche bouwstreek.		10. Wadden- en Zuiderzeelanden.		11. West-Overijsselsch weidegebied.		12. Zandgebied in Zuid-Drenthe en Noord-Overijssel.		13. Industriegebied Twente en Achterhoek van Gelderland.		14. Zandgebied in Z. W. Overijssel en den West-Achterhoek van Gelderland.		15. Veluwe.		16. Noordelijk Noord-holland en West-Friesland.		17. Duitstroken in midden en zuidelijk Noord-holland en in Zuidholland.		18. Veehouderij en akkerbouw in Holland's Noord-kwartier.		19. De Zaanstreek.		20. Amsterdams.		21. Haarlemmermeer en omstreken.		22. De Vecht- en IJsselstreek in Noord-holland en Utrecht.				
M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.			
18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45			
—	—	—	—	0,91	—	—	—	0,26	—	0,12	—	0,38	0,06	—	0,03	1,52	0,59	—	—	0,06	—	6,95	0,94	0,03	—	0,32	0,03			
0,21	0,04	—	—	1,30	0,28	0,30	0,08	1,65	0,61	1,21	0,50	0,70	0,15	1,52	0,41	4,38	1,46	0,10	0,06	0,37	0,07	6,38	2,19	0,11	0,03	0,17	—			
0,60	0,44	0,14	0,09	0,88	0,70	0,52	0,38	1,94	1,80	1,06	1,12	1,19	0,86	0,98	1,22	1,94	2,46	0,26	0,30	0,36	0,35	3,77	5,05	0,27	0,24	0,54	0,58			
0,33	—	—	—	0,71	0,57	—	—	0,28	0,14	1,18	0,38	0,14	0,52	0,38	0,42	1,60	1,13	—	—	0,28	—	1,04	1,18	0,09	—	—	—			
—	—	—	—	—	—	0,63	—	—	—	—	—	—	—	—	24,38	2,50	—	—	—	—	—	—	0,63	—	0,63	—	—			
0,70	—	0,81	0,07	1,47	0,07	0,46	0,07	2,94	0,18	3,93	0,25	0,95	0,11	2,56	0,07	6,24	0,21	0,11	—	0,74	0,11	11,01	0,67	0,35	—	0,28	—			
0,05	0,81	—	0,05	0,05	1,75	0,02	0,60	0,02	2,95	0,12	2,62	0,07	1,96	0,23	1,84	0,14	3,91	—	0,39	—	0,74	0,71	9,58	—	0,83	—	0,78			
—	—	—	—	—	—	0,23	—	—	—	—	—	—	—	—	0,23	1,14	—	0,68	—	—	—	—	18,84	14,77	—	—	0,23			
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0,50	—	5,00	0,50	1,50	—	—	—	21,50	5,50	1,00	—	1,00			
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,00	0,50	1,00	—	—	—	—	—	4,42	6,87	7,57	—	—			
0,28	0,28	0,14	—	2,24	0,56	0,28	—	1,26	0,84	0,84	0,56	0,28	0,28	1,54	0,28	3,93	1,40	—	—	0,42	0,42	6,87	7,57	—	—	—	0,14			
—	—	—	—	1,09	—	—	—	—	—	1,09	—	—	—	—	3,28	0,36	0,36	—	—	—	—	—	14,23	8,03	0,36	—	—			
—	—	—	—	0,19	0,19	—	—	—	—	1,70	0,19	1,13	0,38	—	0,57	0,38	0,19	4,73	1,89	—	0,19	0,38	—	12,48	5,10	0,19	—	0,19		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,59	—	0,67	0,02	1,84	0,02	5,20	—	—	—	—	—	0,26			
0,02	1,07	—	0,14	—	1,42	—	0,14	—	—	2,61	—	2,61	—	0,38	0,76	0,89	0,13	0,51	1,14	2,16	—	—	—	—	0,13	0,25	10,04	14,10	0,13	0,25
—	0,13	—	0,25	0,13	0,51	—	—	—	—	0,51	0,51	—	—	—	—	—	—	—	0,53	—	—	0,49	0,07	11,31	—	—	—	—		
0,18	0,18	—	0,05	0,54	0,45	0,05	0,05	1,35	0,86	0,77	0,72	0,59	1,26	1,44	1,04	1,62	4,06	0,14	0,14	0,50	0,50	6,80	12,98	0,14	0,05	0,09	0,27			
0,01	1,19	0,00 ³	0,22	0,02	1,65	0,02	0,54	0,20	2,70	0,16	2,08	0,21	2,30	0,02	2,11	0,44	5,84	0,00 ³	0,59	0,00 ⁴	0,79	0,24	10,99	0,01	0,73	0,12	1,20			
0,47	—	0,49	—	1,97	0,01	0,33	—	0,71	—	2,15	0,00 ³	1,36	—	1,54	—	5,26	0,01	0,61	—	1,84	0,00 ³	17,09	0,22	0,25	—	0,97	—			
0,73	0,08	0,20	0,03	1,10	0,16	0,45	0,02	2,06	0,83	1,83	0,14	1,00	0,06	1,46	0,23	2,28	1,45	0,43	0,06	0,27	0,05	4,00	1,64	0,39	0,23	0,90	0,15			
0,30	—	—	—	1,20	—	0,90	—	1,51	—	1,51	0,30	1,81	—	2,71	—	3,31	—	0,30	—	—	—	11,75	11,45	0,30	—	0,30	—			
0,87	0,18	0,25	0,04	1,40	0,39	0,71	0,21	3,43	1,33	1,99	0,72	1,99	0,56	1,85	0,36	3,28	0,99	0,57	0,10	0,66	0,14	7,58	3,11	0,58	0,11	1,07	0,20			
0,34	0,81	0,00	0,22	0,58	1,23	0,34	0,63	1,30	2,62	0,82	1,61	0,96	1,85	0,75	1,70	1,49	3,22	0,23	0,51	0,22	0,55	2,61	6,17	0,24	0,54	0,45	0,94			
0,55	0,55	0,16	0,15	0,91	0,89	0,49	0,40	2,15	2,10	1,20	1,26	1,37	1,33	1,19	1,10	2,21	2,33	0,36	0,34	0,40	0,39	4,61	4,94	0,38	0,36	0,70	0,68			

TABEL 16. Vervolg (suite).

Bedrijfsklassen.	23. Het Gooi en oostelijk Utrecht.		24. Stad Utrecht en omstreken.		25. Leiden en het Rijngebied.		26. 's Gravenhage en omstreken.		27. Midden-Zuidholland.		28. Rotterdam.		29. De Nieuwe Waterweg.		30. Het Industriegebied langs de Maas.	
	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.
46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62
XXV. Onderwijs.																
1. Hooger onderwijs	2,55	0,67	8,97	1,52	5,16	0,79	3,25	0,56	10,02	1,82	1,—	0,44	0,03	0,03	—	—
2. Voorbereidend hooger en middelbaar onderwijs	3,58	1,20	2,25	0,80	1,74	0,47	6,90	2,45	0,66	0,08	3,68	1,45	0,47	0,10	1,31	0,33
3. Lager onderwijs	1,82	2,06	1,07	1,30	0,87	1,35	3,36	3,83	1,00	1,04	3,57	3,83	0,52	0,57	1,31	1,17
4. Onderwijzersopleiding	3,16	0,33	2,83	0,19	0,52	0,80	1,60	0,75	0,24	0,05	1,51	2,03	0,09	0,05	1,08	0,00
5. Militair onderwijs	1,88	—	0,83	—	—	0,63	6,88	1,25	—	—	1,25	0,63	—	—	—	—
6. Vakonderwijs voor jongens	2,98	0,14	3,01	0,21	1,47	0,07	5,33	0,46	1,58	0,18	5,15	0,30	0,81	0,07	2,91	0,25
7. Vakonderwijs voor meisjes	0,18	3,71	0,07	2,26	0,07	2,28	0,28	7,51	0,09	1,52	0,51	8,11	0,07	0,97	0,07	1,87
8. Taalscholen	1,59	2,50	2,50	2,05	—	1,82	10,68	10,46	0,45	0,68	9,09	5,23	0,23	0,23	1,14	0,23
9. Kunst- en teekenacademies	1,—	2,50	—	—	0,50	0,50	23,—	7,50	2,—	—	10,50	1,—	—	—	1,—	—
10. Muziekscholen	4,07	4,35	2,24	3,24	0,56	0,84	9,40	8,84	0,84	1,26	4,91	4,21	0,42	0,28	1,40	0,56
11. Dansscholen	2,92	1,09	1,46	2,55	1,82	—	10,95	5,11	0,36	—	9,85	4,01	0,73	—	1,82	—
12. Sportscholen (w. o. maneges)	7,18	0,95	1,89	0,38	1,32	0,19	19,66	6,62	0,95	0,38	6,99	3,78	0,38	—	1,13	0,38
13. Bewaarscholen	0,02	3,68	—	2,82	—	2,22	0,05	11,05	—	2,47	0,02	11,75	—	2,38	—	2,22
14. Opleidingscursussen (niet afzonderlijk genoemd)	2,92	3,43	2,16	3,18	2,03	0,89	9,53	12,96	0,64	0,38	4,96	4,57	—	0,25	0,51	0,13
15. Muziekonderwijzers (voor eigen rekening)	1,26	3,88	0,90	2,97	0,77	1,26	4,91	12,27	0,72	0,80	4,24	6,80	0,68	0,27	0,95	0,59
XXVI. Huiselijke diensten.																
1. Huiselijke diensten	0,63	5,11	0,04	2,40	0,05	2,14	0,46	10,42	0,02	2,31	0,11	6,00	0,01	0,89	0,04	2,40
XXVII. Losse werklieden.																
1. Losse werklieden (niet in een bepaald bedrijf werkzaam)	2,02	0,00	2,37	0,01	1,56	0,01	7,68	—	2,07	—	16,42	0,01	3,41	—	1,94	—
XXVIII. Godsdienst.																
1. Kerkgenootschappen of kerkelijk gezindten	1,54	1,15	1,23	0,30	1,55	0,33	2,25	0,77	1,15	0,14	2,38	0,80	0,40	0,30	0,86	0,19
XXIX. Beroep onbekend	3,02	—	2,41	—	0,30	—	2,11	—	1,51	0,30	0,04	0,90	1,20	—	1,51	0,90
Totaal klassen I—XXIX	2,21	0,83	1,57	0,58	1,47	0,47	4,14	1,97	1,81	0,47	5,93	1,86	0,92	0,23	2,21	0,47
Beroepsloozen	1,08	2,25	0,60	1,47	0,66	1,38	1,70	4,06	0,79	1,66	2,13	5,01	0,37	0,85	0,87	2,01
De geheele bevolking	1,54	1,68	1,04	1,11	0,99	1,01	2,74	3,22	1,20	1,18	3,66	3,74	0,59	0,60	1,41	1,39

TABEL 16. Vervolg (suite).

31. De Betuwe, oostelijk Rijngebied.	32. Zuidelijk Veluwe-grens.		33. Zuid-hollandsche eilanden.		34. Zeeland.		35. Westelijk Noord-brabant.		36. Zuidgronden van Noord-brabant.		37. Noord-brabant's westelijk Industriegebied.		38. Mijderij van 's Hertogenbosch.		39. Noord-brabant's oostelijk Industriegebied.		40. Noord-Limburg (met N.O. Noord-brabant).		41. Zuid-Limburg (zonder de Mijntreek).		42. Mijntreek in Limburg.		Totaal.		Totaal generaal.		
	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	80		
2,43	—	7,71	0,64	—	—	0,03	—	—	—	4,57	0,59	2,61	—	3,05	0,29	0,53	—	10,11	0,62	7,94	0,23	2,70	0,09	88,92	11,08	3412 = 100	
1,24	1,20	5,25	2,08	0,44	0,10	1,02	0,25	0,58	—	4,05	0,81	2,03	0,43	2,32	1,50	1,28	0,19	4,67	2,48	2,95	0,60	4,53	1,05	74,85	25,15	7256 = 100	
1,14	1,55	1,28	1,95	0,62	0,44	1,45	1,17	0,28	0,60	1,76	3,30	0,78	1,67	0,84	1,21	0,70	1,01	1,30	2,87	0,86	1,67	0,05	1,51	45,67	54,33	54047 = 100	
0,85	1,18	1,37	4,47	0,19	—	1,22	0,19	—	0,42	3,01	7,49	5,04	1,08	1,37	21,72	1,55	—	1,04	11,35	3,34	2,73	0,09	0,42	39,00	61,00	2123 = 100	
—	—	—	—	—	—	0,63	—	—	—	48,75	6,25	0,63	0,63	—	0,63	—	—	0,63	—	—	—	—	—	—	88,13	11,87	160 = 100
0,84	0,04	4,77	0,35	1,12	0,21	3,68	0,32	—	—	2,84	0,14	1,82	0,07	1,51	0,04	4,45	0,63	5,05	0,18	1,09	0,11	1,82	0,14	93,83	6,17	2858 = 100	
0,05	2,12	0,09	3,22	—	0,53	0,02	1,52	—	0,58	0,09	3,71	0,02	2,12	—	1,70	0,07	3,06	0,94	7,83	0,05	2,05	0,28	3,04	4,56	95,44	4343 = 100	
—	—	2,50	1,14	—	—	0,45	—	—	—	0,45	0,45	—	—	0,45	0,91	0,45	—	—	—	0,23	—	0,45	—	54,77	45,23	440 = 100	
—	—	2,50	1,00	—	—	0,50	—	—	—	0,50	0,50	1,00	0,50	0,50	—	—	—	1,50	—	2,00	—	—	—	79,00	21,00	200 = 100	
0,28	0,14	1,68	3,09	0,28	—	—	0,28	—	0,28	1,40	0,70	0,70	0,28	0,70	0,70	0,28	0,42	0,70	0,28	2,52	0,42	0,84	0,56	53,86	46,14	713 = 100	
—	—	4,38	1,46	0,36	—	0,36	—	—	—	—	0,36	0,73	—	0,36	—	1,09	0,36	0,36	—	0,36	—	0,36	—	—	72,63	27,37	274 = 100
—	—	0,38	2,65	0,95	0,19	—	0,38	—	—	1,13	0,19	0,76	—	0,19	0,19	1,13	0,19	0,19	—	0,19	—	—	—	—	73,72	26,28	529 = 100
—	—	1,84	4,03	—	0,79	—	3,06	—	0,70	—	3,76	—	2,03	—	2,07	—	2,01	—	2,54	—	1,66	—	—	2,05	0,23	99,77	5711 = 100
0,25	0,13	2,80	7,62	—	—	0,25	0,64	—	0,25	0,64	0,25	—	0,25	—	—	0,64	0,13	0,13	—	0,25	—	—	0,13	0,13	42,19	57,81	787 = 100
0,50	0,18	1,44	2,79	0,41	0,05	1,08	0,08	0,09	—	0,59	0,90	0,36	0,18	0,27	0,14	0,54	0,36	0,41	0,36	0,54	0,41	0,18	0,23	38,89	61,11	2219 = 100	
0,10	1,04	0,27	3,61	0,02	1,16	0,05	2,51	0,01	0,45	0,08	2,24	0,05	1,21	0,04	1,17	0,06	1,26	0,04	1,69	0,06	1,34	0,02	1,26	3,74	96,26	24355 = 100	
1,56	—	3,18	—	0,47	—	1,78	—	0,23	—	2,81	0,02	0,44	—	0,90	0,00	1,86	0,10	1,42	0,01	0,57	0,01	0,40	—	90,58	0,42	32845 = 100	
3,17	1,57	2,93	0,44	0,56	0,02	1,08	0,18	0,48	0,09	6,08	4,00	2,72	1,00	2,45	2,35	1,41	0,02	6,60	5,02	6,48	2,10	2,07	1,15	70,53	29,47	17624 = 100	
3,92	0,60	8,13	0,30	0,30	—	0,03	—	—	—	0,60	0,30	0,30	—	1,81	—	4,52	0,60	1,81	—	0,30	—	1,20	—	83,73	16,27	332 = 100	
2,46	0,46	1,94	0,78	1,15	0,17	2,48	0,05	0,58	0,12	2,69	1,09	1,45	0,48	1,28	0,50	1,50	0,57	2,16	0,86	1,52	0,52	1,73	0,33	75,01	24,09	31858 = 100	
0,99	2,15	0,89	1,85	0,46	1,08	0,95	2,17	0,27	0,56	1,36	2,39	0,65	1,28	0,07	1,22	0,69	1,32	1,10	1,90	0,71	1,36	0,84	1,02	32,10	67,90	4749749 = 100	
1,58	1,47	1,31	1,42	0,73	0,71	1,56	1,56	0,39	0,38	1,89	1,86	0,97	0,96	0,92	0,93	1,05	1,02	1,52	1,48	1,03	1,02	1,20	1,10	40,68	59,32	7935565 = 100	

Een overzicht van de verhouding tusschen het aantal personen dat als hoofd van een onderneming werkzaam is, hetzij voor eigen rekening (positie A) of voor rekening van anderen (positie B; vnl. directeuren van naamloze vennootschappen) en het aantal personen dat een ondergeschikte positie in het bedrijf inneemt (posities C en D) geeft onderstaande tabel 17. Het overzicht is beperkt tot de eerste 23 bedrijfsklassen, daar van klasse

TABEL 17. Pour la traduction française des classes de métiers, voir Volume VII p. 642—676.

Bedrijfsklassen. Classes de métiers.	a = abs. cijfers. chiffres absolus. b = verb. cijfers. chiffres indices.	Positie in het beroep. ¹⁾ Position dans la profession.											
		A.				B.				C en D. ²⁾			
		1899.	1900.	1920.	1930.	1899.	1900.	1920.	1930.	1899.	1900.	1920.	1930.
I. Vervaardiging van aardewerk, glas, kalk en steenen.	a	—	775	725	798	—	290	288	402	—	30282	34707	38884
	b	—	2,5	2,0	2,0	—	0,9	0,8	1,0	—	96,0	97,2	97,0
II. Bewerking van diamant en andere edelstenen	a	—	544	210	114	—	8	18	18	—	9631	10241	6787
	b	—	5,3	2,0	1,6	—	0,1	0,2	0,3	—	94,6	97,8	98,1
III. Boek- en steendrukkerijen, drukkerijen van gravures, fotografische ateliers	a	—	1619	1954	2820	—	220	274	421	—	18604	23320	27026
	b	—	8,-	7,7	9,1	—	1,1	1,1	1,4	—	91,-	91,3	89,5
IV. Bouwbedrijven, enz.	a	—	33598	32033	39534	—	491	240	971	—	129822	168658	216961
	b	—	20,5	16,8	15,4	—	0,3	0,1	0,4	—	79,2	83,1	84,3
V. Chemische nijverheid	a	—	1480	2127	1019	—	314	329	375	—	13680	22053	24562
	b	—	9,6	8,7	3,9	—	2,-	1,3	1,4	—	85,4	90,-	94,6
VI. Hout-, kurk-, stroobewerking, enz.	a	—	11055	10819	10040	—	266	349	395	—	36510	43353	47313
	b	—	23,1	19,6	17,4	—	0,6	0,6	0,7	—	76,3	79,8	81,9
VII. Kleding en reiniging	a	—	47280	27497	31789	—	599	332	530	—	62511	66244	102848
	b	—	42,8	22,2	23,5	—	0,5	0,3	0,4	—	56,6	77,6	76,1
VIII. Kunstnijverheid	a	—	231	319	490	—	11	6	3	—	643	736	890
	b	—	26,1	30,0	35,4	—	1,2	0,6	0,2	—	72,7	69,4	64,4
IX. Leder, wasdoek, rubber	a	—	16225	14498	14976	—	204	151	242	—	20861	23774	27548
	b	—	43,5	37,7	35,0	—	0,6	0,4	0,6	—	56,-	61,9	64,4
X. Oor, steenkolen, turf	a	—	1114	1215	691	—	65	57	73	—	22454	45414	50685
	b	—	4,7	2,6	1,3	—	0,3	0,1	0,1	—	95,-	97,3	98,5
XI-XIII. Metaalnijverheid, scheeps- en rijtuigbouw	a	—	17632	22181	25822	—	662	1023	1166	—	100404	172778	210443
	b	—	14,9	11,3	10,9	—	0,6	0,5	0,5	—	84,0	88,2	88,6
XIV. Papier	a	—	707	603	774	—	81	107	137	—	9642	15944	20360
	b	—	6,8	3,6	3,6	—	0,8	0,6	0,6	—	92,4	95,7	95,7
XV. Textielnijverheid	a	—	1906	1601	1239	—	262	307	447	—	58361	64579	86609
	b	—	3,2	2,4	1,4	—	0,4	0,5	0,5	—	96,4	97,1	98,1
XVI. Gas- en electriciteitsbedrijven	a	—	19	5	30	—	176	38	222	—	9323	19667	20044
	b	—	0,2	0,03	0,1	—	1,9	0,2	1,1	—	98,-	99,8	98,8
XVII. Bereiding van voedings- en genotmiddelen.	a	—	29240	30929	34957	—	1833	1680	2144	—	106088	144870	181723
	b	—	21,5	17,4	16,0	—	1,4	1,0	1,0	—	77,2	81,0	83,0
I-XVII. Totaal nijverheidsbedrijven	a	162433	163432	146516	165093	3332	5482	5205	7536	484809	627876	876434	1063283
	b	25,-	20,5	14,3	13,4	0,5	0,7	0,5	0,6	74,5	73,8	85,2	86,0
XVIII. Landbouwbedrijven	a	179344	232820	215533	261498	2783	3538	146	414	388151	381708	406835	377114
	b	31,4	37,7	34,6	40,9	0,5	0,6	0,02	0,1	63,1	61,8	65,4	59,0
XIX. Visscherij en jacht	a	7234	6886	5071	4286	205	145	75	92	16057	16824	14451	11786
	b	32,2	28,9	25,9	26,5	0,9	0,6	0,4	0,6	66,9	70,5	73,7	72,9
XX. Handel	a	108186	116775	110214	164846	3920	5189	2586	5726	74004	103743	158918	228146
	b	58,1	51,7	40,6	41,3	2,1	2,3	1,0	1,4	39,8	46,-	53,5	57,2
XXI. Verkeerswezen	a	39054	45257	45466	57412	3446	7043	926	1608	93579	138613	215185	237717
	b	28,7	23,7	17,4	19,3	2,5	3,7	0,4	0,5	68,8	72,6	82,3	80,1
XXII. Crediet- en bankwezen	a	1053	1364	1287	1241	416	614	644	841	4424	8027	27765	26225
	b	17,9	13,6	4,3	4,4	7,1	6,1	2,2	3,0	75,-	80,2	93,5	92,6
XXIII. Verzekeringswezen	a	232	524	580	981	317	425	363	363	3594	7142	15656	18873
	b	5,6	6,5	3,5	4,9	7,6	5,3	2,2	1,8	86,8	88,3	94,3	93,4

¹⁾ Het totaal voor elke bedrijfsklasse, voor elk jaar = 100. Le total pour chaque classe de métiers dans chaque année = 100.

²⁾ Voor de beteekenis der letters A, B, C en D, zie blz. 93. Pour la signification des caractères A, B, C et D, voir page 93.

³⁾ Hieronder zijn ook begrepen de niet tot het eigenlijke bedrijf behoorende personen (personen in algemeen dienst). Y compris les personnes qui ne sont pas employées dans les travaux proprement dits de l'entreprise.

XXIV (vrije beroepen) af geen onderscheiding meer naar de positie is gemaakt. Vergelijking van de gegevens van 1899 met die van de latere jaren is alleen mogelijk voor het totaal van de geheele industriegroep. Er zij op gewezen, dat de cijfers van de posities A en B niet als de uitkomsten eener bedrijfstelling mogen worden beschouwd, daar enerzijds firmanten van eenzelfde onderneming en voorts de onderscheidene directeuren van naamloze vennootschappen ieder als een eenheid in de statistiek zijn opgenomen en aan den anderen kant een persoon, die aan het hoofd stond van meerdere bedrijven uitsluitend ondergebracht is in het bedrijf, dat als het voornaamste gold.

Het in verschillende bedrijfsklassen voorkomend groot aantal personen in de positie A vindt voor een goed deel hierin zijn grond, dat vele personen als hoofd eener onderneming moesten worden beschouwd, die wat hun sociale positie betreft, met gewone werklieden zijn gelijk te stellen. In de klasse bouwbedrijven zijn dit voornamelijk de kleine timmermans- en metselaarspatroons, in de klasse hout-, kurk-, stroobewerking, enz., de klompenmakers, de borstel- en bezemmakers, de stoelenmatters, de mattenmakers en de mandenmakers, in de klasse kleding en reiniging, de naaisters en waschvrouwen, in de klasse leder, wasdoek, rubber, de hand-schoenmakers, in de klasse metaalnijverheid, scheeps- en rijtuigbouw, de smeden en wagenmakers, in de klasse voedings- en genotmiddelen, de broodbakkers, slaggers, sigarenmakers. Dat in den landbouw het aantal kleine eigenwerkers groot moet zijn, blijkt wel uit het feit dat ruim 40 % van het totaal aantal in den landbouw werkzame personen hoofd is van een onderneming voor eigen rekening. In de klasse visscherij en jacht wordt vooral de kust- en de binnenvisscherij in kleinbedrijf uitgeoefend. Naar verhouding het grootst is wel het aantal kleine patroons in den handel. Bij het verkeerswezen is het aantal personen in de positie A naar verhouding groot vooral in het expeditie-bedrijf, de binnenscheepvaart, de pensions en de café's en bierhuizen. Het aantal personen in de positie B (vnl. directeuren van naamloze vennootschappen) is naar verhouding nergens groot, het grootst nog bij het crediet- en bankwezen en bij het verzekeringswezen.

Voor de klassen waar behalve het percentage van hen aan wie de positie B is toegekend, ook dat voor de personen in de positie A laag is, zullen over het algemeen de allerkleinste ondernemingen niet overwegend zijn, hoewel dit niet uitsluit dat in enkele ondergroepen van een klasse het tegenovergestelde het geval kan zijn.

De bedoelde klassen zijn: I. vervaardiging van aardewerk, glas, kalk en steenen, II. de diamantnijverheid, X. oer, steenkolen, turf (ruim zeven tienden van het aantal personen in de positie A komt voor rekening van de veenderijen), XIV. papier (kleinere ondernemingen komen voornamelijk voor in het boekbindersbedrijf, de papierwarenfabrieken en de cartonagefabrieken), XV. textielnijverheid (kleinere ondernemingen komen vooral voor bij de vlaserijen, touwslagerijen en de breierijen en tricotagefabrieken), XVI. gas en electriciteit, XXII. crediet- en bankwezen en XXIII. verzekeringswezen.

Beschouwt men de relatieve cijfers van alle nijverheidsbedrijven te zamen, dan blijkt, dat het aantal bedrijfshoofden in de positie A en B in den loop der jaren vrij sterk afnam; per 100 personen, behoorende tot bedoelde bedrijven, waren er in 1899 25,5 bedrijfshoofden, in 1909 21,2, in 1920 14,8 en in 1930 14. De relatieve vermindering van 1920 op 1930 is slechts gering, vermoedelijk voor een deel gevolg van de omstandigheid, dat werkloos geworden werknemers, die in hun beroep geen bestaan meer vonden, als kleine ondernemers in hun levensonderhoud trachtten te voorzien.

Aan deze oorzaak zal het ook wel voor een deel moeten worden toegeschreven, dat in de visscherij en jacht, den handel, het verkeerswezen, het crediet- en bankwezen en het verzekeringswezen de relatieve daling van het aantal bedrijfshoofden, die tot 1920 te constateeren viel, nadien plaats maakte voor een stijging. Overigens is het niet onwaarschijnlijk, dat tot de toeneming van het aantal zelfstandigen van 1920 op 1930 in onderscheidene deelen van het bedrijfsleven hebben bijgedragen de scherpere voorschriften, die in 1930 hebben gegolden met betrekking tot de vermelding van de gehuwde vrouw, die in het eigen bedrijf van haar man werkt, als „medewerkende echtgenoot”; vooral in den landbouw is daardoor het aantal vrouwelijke bedrijfshoofden zeer belangrijk gestegen, gelijk reeds op blz. 14 werd opgemerkt.

Wat klasse V betreft, zij medegedeeld, dat de drogisten, die voorheen in de klasse „Chemische nijverheid” voorkwamen, voor de telling van 1930 onder klasse XX „Handel” zijn gebracht, hetgeen de daling van het aantal bedrijfshoofden in klasse V van 1920 op 1930 voor een goed deel verklaart.

De navolgende tabellen 18 en 19 geven een overzicht van de een beroep uitoefenende personen per bedrijfsklasse, naar de kerkelijke gezindten.

Voor tabel 18 is het totaal van iedere klasse gelijk 100 gesteld, voor tabel 19 het totaal van iedere kerkelijke gezindte.

TABEL 18. Vervolg (suite).

Bedrijfsklassen. Classes de métiers.	Positie ¹⁾ in het beroep. Position dans la profession.	Nederduitsch Hervormd. Réformé néerlandais.		Waalisch Hervormd. Réformé wallon.		Remonstrant. Remonstrant.		Christelijk Gereformeerd. Réformé chrétien.		Doopsgezind. Anabaptiste.	
		M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.
		H.	F.	H.	F.	H.	F.	H.	F.	H.	F.
XVIII. Landbouwbedrijven	A B	34,2	7,7	0,0 ⁰³	0,0 ⁰¹	0,1	0,0 ¹	0,5	0,1	0,8	0,0 ⁴
	C D	37,7	5,2	0,0 ⁰²	0,0 ⁰²	0,0 ²	0,0 ¹	0,6	0,1	0,4	0,0 ³
Totaal klasse XVIII	XVIII	36,3	6,2	0,0 ⁰²	0,0 ⁰¹	0,0 ⁴	0,0 ¹	0,6	0,1	0,6	0,0 ³
XIX. Visscherij en jacht	A B	48,8	0,3	0,0 ²	—	0,0 ⁵	—	1,7	—	1,5	—
	C D	53,7	1,9	—	—	0,1	0,0 ¹	1,6	0,0 ¹	0,3	—
Totaal klasse XIX	XIX	52,4	1,5	0,0 ¹	—	0,1	0,0 ¹	1,6	0,0 ¹	0,6	—
XX. Handel	A B	26,1	6,7	0,1	0,0 ²	0,4	0,1	0,6	0,1	0,8	0,2
	C D	20,8	7,9	0,1	0,0 ²	0,3	0,2	0,5	0,1	0,5	0,3
Totaal klasse XX	XX	23,-	7,4	0,1	0,0 ²	0,3	0,1	0,5	0,1	0,6	0,3
XXI. Verkeerswozen	A B	29,2	9,-	0,0 ²	0,1	0,3	0,3	0,6	0,1	0,6	0,4
	C D	34,-	2,3	0,1	0,0 ²	0,3	0,1	0,4	0,0 ¹	0,6	0,1
Totaal klasse XXI	XXI	33,-	3,7	0,1	0,0 ²	0,3	0,1	0,5	0,0 ²	0,6	0,2
XXII. Crediet- en bankwozen	A B	24,8	0,4	2,2	—	3,-	0,1	0,2	—	3,7	0,1
	C D	25,4	6,1	0,5	0,1	1,1	0,4	0,4	0,1	1,5	0,4
Totaal klasse XXII	XXII	25,4	5,7	0,6	0,1	1,3	0,3	0,4	0,1	1,7	0,4
XXIII. Verzekeringwozen	A B	28,1	0,7	1,6	—	2,5	0,1	0,1	—	2,8	0,2
	C D	25,-	6,1	0,2	0,1	0,9	0,4	0,5	0,1	1,3	0,3
Totaal klasse XXIII	XXIII	25,2	5,7	0,3	0,1	1,-	0,4	0,4	0,1	1,4	0,3
XXIV. Overige bedrijven en vrije beroepen	— ²⁾	23,7	10,4	0,2	0,1	0,9	0,5	0,3	0,2	1,1	0,6
XXV. Onderwijs	—	13,4	13,3	0,1	0,2	0,6	1,-	0,1	0,1	0,6	1,-
XXVI. Huiselijke diensten	—	1,9	34,6	0,0 ⁰²	0,0 ⁴	0,0 ¹	0,2	0,0 ²	0,8	0,0 ²	0,5
XXVII. Losse werklieden	—	35,8	0,1	0,0 ⁰²	—	0,1	0,0 ⁰²	0,4	—	0,3	—
XXVIII. Godsdienst	—	12,8	1,4	0,1	0,0 ¹	0,2	0,1	0,4	0,0 ¹	0,7	0,3
XXIX. Beroep onbekend	—	29,5	4,2	—	—	—	—	0,6	—	0,6	—
Totaal der klassen I-XXIII.	A B	31,-	6,1	0,1	0,0 ¹	0,3	0,1	0,5	0,1	0,9	0,1
	C D	29,3	4,7	0,0 ⁴	0,0 ¹	0,2	0,1	0,5	0,1	0,5	0,1
" " " I-XXIII.	—	29,7	5,-	0,0 ⁴	0,0 ¹	0,2	0,1	0,5	0,1	0,6	0,1
" " " I-XXIX.	—	26,8	7,7	0,1	0,0 ²	0,2	0,1	0,5	0,1	0,5	0,2

¹⁾ Voor de beteekenis der letters A, B, C en D, zie blz. 93. *Pour la signification des caractères A, B, C et D, voir pag. 93.*
²⁾ Met inbegrip van de personen, wier kerkelijke gezindte onbekend was. *Y compris les personnes, dont le culte n'est pas connu.*

TABEL 18. Vervolg (suite).

Evangelisch Luthersch. Luthérien évangélique.	Hersteld Evangelisch Luthersch. Luthérien orthodoxe.	Behoorende tot de Gereformeerde Kerken. Appartenant à culte dit : „Eglises réformées”.		Totaal Protestanten. Total Protestants.		Rooms- Katholiek Catholique romain.		Israëliet. Israélite.		Behoorende tot een andere kerk. gezindte. Appartenant à un autre culte.		Tot geen kerkelijke gezindte behoorende. Personnes qui ont déclaré de ne pas professer.		Totaal ²⁾ . Total.		Totaal- generaal. Total- général.		
		M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.			
		H.	F.	H.	F.	H.	F.	H.	F.	H.	F.	H.	F.	H.	F.			
0,1	0,0 ⁰⁴	0,0 ¹	0,0 ⁰⁰⁴	8,2	1,3	43,9	9,1	32,6	10,-	0,0 ¹	0,0 ⁰¹	1,3	0,2	2,8	0,2	80,6	19,4	261912 = 100
0,1	0,0 ¹	0,0 ¹	0,0 ⁰¹	9,3	1,1	48,2	8,5	30,-	8,6	0,0 ¹	0,0 ⁰¹	1,7	0,2	4,6	0,3	84,5	15,5	377114 = 100
0,1	0,0 ¹	0,0 ¹	0,0 ⁰⁰²	8,8	1,2	46,4	7,5	31,1	9,1	0,0 ¹	0,0 ⁰¹	1,5	0,2	3,0	0,2	82,9	17,1	639026 = 100
0,2	—	—	—	16,8	0,1	69,1	0,4	15,8	0,1	—	—	4,1	—	10,4	—	99,5	0,5	4378 = 100
0,2	—	—	—	17,1	0,4	72,9	2,4	7,8	0,1	0,0 ²	—	8,6	0,2	8,-	0,1	97,3	2,7	11786 = 100
0,2	—	—	—	17,-	0,4	71,8	1,9	9,0	0,1	0,0 ²	—	7,4	0,1	8,7	0,1	97,8	2,2	16164 = 100
0,0	0,2	0,1	0,0 ²	7,4	1,7	36,4	9,2	22,6	8,3	6,4	0,7	2,1	0,4	12,1	1,8	70,6	20,4	170572 = 100
1,-	0,5	0,2	0,1	5,6	1,7	28,8	10,9	21,3	12,-	3,-	1,5	1,7	0,6	14,8	5,4	69,6	30,4	228146 = 100
0,9	0,4	0,2	0,1	6,3	1,7	32,1	10,1	21,8	10,4	4,4	1,2	1,9	0,5	13,7	3,9	73,9	26,1	398718 = 100
0,7	0,7	0,1	0,1	6,1	1,4	37,6	11,9	23,-	9,4	0,5	0,6	1,5	0,6	11,4	3,5	73,9	26,1	59020 = 100
1,2	0,3	0,2	0,0 ²	4,9	0,3	41,7	3,1	25,-	3,1	0,6	0,1	1,8	0,3	22,9	1,4	92,1	7,9	287717 = 100
1,1	0,4	0,2	0,0 ⁴	5,2	0,5	40,9	4,8	24,6	4,3	0,6	0,2	1,7	0,3	20,6	1,8	88,4	11,6	296737 = 100
3,2	0,0 ²	0,4	—	4,8	—	42,4	0,7	15,8	0,4	8,5	0,2	3,2	—	28,2	0,5	98,1	1,9	2082 = 100
2,5	0,7	0,6	0,2	6,1	0,9	38,2	8,8	16,8	4,2	1,6	0,7	2,5	0,5	22,1	4,6	81,2	18,8	26225 = 100
2,6	0,6	0,6	0,1	6,-	0,0	38,5	8,2	16,7	3,9	2,1	0,6	2,6	0,5	22,6	4,3	82,4	17,6	28307 = 100
1,6	0,1	0,5	—	7,5	—	44,7	1,1	21,1	0,3	3,6	0,4	3,8	0,1	24,6	0,2	97,8	2,2	1344 = 100
1,5	0,5	0,3	0,1	8,2	1,1	37,7	8,7	21,5	4,3	0,9	0,4	2,2	0,6	19,3	4,4	81,6	18,4	18878 = 100
1,5	0,5	0,3	0,1	8,1	1,-	38,2	8,2	21,5	4,-	1,-	0,4	2,3	0,6	19,7	4,2	82,7	17,3	20217 = 100
1,-	0,7	0,2	0,1	5,-	2,8	32,3	15,4	17,-	11,1	1,1	0,7	1,4	1,-	15,5	4,5	67,4	32,6	171312 = 100
0,4	0,7	0,1	0,1	5,1	3,4	20,5	20,-	16,3	26,-	0,4	0,5	0,0	1,1	8,5	6,-	46,5	53,5	85067 = 100
0,1	2,4	0,0 ¹	0,2	0,2	8,7	2,2	47,5	1,-	33,7	0,0 ¹	0,5	0,1	3,8	0,4	10,8	3,7	96,3	248555 = 100
0,9	0,0 ⁰²	0,2	0,0 ¹	4,2	0,0 ²	41,8	0,1	30,4	0,2	1,1	0,0 ¹	1,9	0,0 ¹	24,3	0,1	99,6	0,4	32845 = 100
0,5	0,1	0,1	—	4,9	0,3	19,7	2,4	46,3	24,9	1,8	0,2	2,5	1,8	0,2	0,1	70,5	29,5	17624 = 100
1,2	0,0	—	—	4,2	1,2	36,1	6,3	31,3	3,9	0,3	—	1,8	—	14,2	6,-	83,7	16,3	382 = 100
0,0	0,1	0,1	0,2	7,7	1,2	41,1	7,8	29,4	7,8	2,2	0,3	1,7	0,3	8,4	1,-	82,7	17,3	671937 = 100
0,8	0,2	0,1	0,0 ⁴	6,-	0,8	37,4	5,9	29,5	6,7	0,9	0,5	1,9	0,3	14,4	2,4	84,2	15,8	1968144 = 100
0,8	0,2	0,1	0,0 ²	6,4	0,9	38,4	6,4	29,5	7,-	1,3	0,4	1,8	0,3	12,9	2,-	83,8	16,2	2635081 = 100
0,7	0,4	0,1	0,1	5,8	1,7	34,7	10,3	26,4	9,8	1,1	0,4	1,6	0,7	12,-	2,9	75,9	24,1	3185816 = 100

²⁾ In de klassen XXIV en volgende is de onderscheiding naar posties achterwege gelaten. *Dans la classe XXIV, ainsi que dans les suivantes, la répartition d'après la position a été supprimée.*

TABEL 19.

Table with 11 main columns: Bedrijfsklassen, Positie in het beroep, Nederd. Hervormd., Waalsch Hervormd., Remonstrant., Christelijk Gerof. Hervormd., Doopsgezind., and sub-columns M. H., V. F. for each. Rows include I. Vervaardiging van aardewerk, II. Bewerking van diamant, etc.

1) en 2), zie blz. 66 en 67. Voir pag. 66 et 67.

TABEL 19.

Table with 11 main columns: Evangelisch Luthersch., Hersteld Evangelisch Luthersch., Behoorende tot de Gereformeerde Kerken., Totaal Protestanten., Rooms-Katholiek., Israëlit., Behoorende tot een andere kerk., Tot geen kerkelijke gezindte behorende., and Totaal. Sub-columns M. H., V. F. for each. Rows correspond to the categories on page 70.

TABEL 19. Vervolg (suite).

Bedrijfsklassen. Classes de métiers.	Positie ¹⁾ in het beroep. Position dans la profession.	Nederduitsch Hervormd. Réformé néerlandais.		Waalisch Hervormd. Réformé wallon.		Remonstrant. Remonstrant.		Christelijk Gereformeerd Réformé chrétien.		Doopsgezind. Anabaptiste.	
		M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.
		H.	F.	H.	F.	H.	F.	H.	F.	H.	F.
XVII. Bereiding van voedings- en genotmiddelen	A B	1,1	0,0 ^a	0,5	0,0 ^a	1,2	0,0 ^a	0,9	0,0 ^a	1,8	0,0 ^a
	C D	4,7	0,6	2,0	0,3	2,7	0,7	5,2	0,4	4,3	0,6
Totaal klasse XVII	XVII	5,8	0,6	2,5	0,3	3,9	0,8	6,1	0,5	6,1	0,6
XVIII. Landbouwbedrijven	A B	8,2	1,8	0,3	0,1	1,2	0,3	6,8	0,9	9,2	0,5
	C D	12,9	1,8	0,6	0,3	1,1	0,2	12,5	1,1	6,5	0,5
Totaal klasse XVIII	XVIII	21,1	3,6	0,8	0,4	2,3	0,5	19,3	2,0	15,6	1,0
XIX. Visscherij en jacht	A B	0,2	0,0 ⁰⁰¹	0,0 ^a	—	0,0 ^a	—	0,4	—	0,3	—
	C D	0,6	0,0 ^a	—	—	0,1	0,0 ¹	1,0	0,0 ¹	0,1	—
Totaal klasse XIX	XIX	0,8	0,0 ^a	0,0 ^a	—	0,1	0,0 ¹	1,4	0,0 ¹	0,4	—
XX. Handel	A B	4,0	1,0	6,9	1,2	5,9	1,1	5,8	1,2	6,0	1,7
	C D	4,3	1,6	6,7	2,5	5,9	3,5	5,9	1,7	4,9	2,7
Totaal klasse XX	XX	8,3	2,7	13,7	3,7	11,8	4,6	11,7	2,9	10,9	4,3
XXI. Verkeerswezen	A B	1,6	0,5	1,3	1,8	1,5	1,4	1,8	0,4	1,6	1,0
	C D	7,3	0,5	7,8	1,7	6,8	1,5	5,3	0,2	6,0	1,0
Totaal klasse XXI	XXI	8,9	1,0	9,0	3,5	8,3	2,8	7,2	0,5	7,7	2,0
XXII. Crediet- en bankwezen	A B	0,1	0,0 ⁰¹	1,9	—	0,5	0,0 ^a	0,0 ^a	—	0,3	0,0 ¹
	C D	0,6	0,1	5,5	1,5	2,6	0,9	0,6	0,1	1,7	0,5
Totaal klasse XXII	XXII	0,7	0,1	7,4	1,5	3,1	0,9	0,6	0,1	1,9	0,5
XXIII. Verzekeringswezen	A B	0,0 ^a	0,0 ⁰¹	0,0	—	0,3	0,0 ^a	0,0 ¹	—	0,2	0,0 ¹
	C D	0,4	0,1	2,0	0,8	1,4	0,7	0,5	0,1	1,0	0,3
Totaal klasse XXIII	XXIII	0,5	0,1	2,0	0,8	1,7	0,7	0,5	0,1	1,2	0,3
XXIV. Overige bedrijven en vrije beroepen	— ²⁾	3,7	1,6	15,3	5,3	12,9	7,2	2,6	1,6	7,6	4,4
XXV. Onderwijs	—	1,0	1,0	5,0	7,5	4,5	7,9	0,7	0,5	2,3	3,7
XXVI. Huiselijke diensten	—	0,4	7,7	0,2	3,6	0,2	4,2	0,3	10,6	0,2	5,6
XXVII. Losse werklieden	—	1,1	0,0 ⁰⁰	0,0 ^a	—	0,2	0,0 ¹	0,7	—	0,4	—
XXVIII. Godsdienst	—	0,2	0,0 ^a	0,8	0,1	0,3	0,2	0,4	0,0 ¹	0,5	0,2
XXIX. Beroep onbekend	—	0,0 ¹	0,0 ⁰¹	—	—	—	—	0,0 ¹	—	0,0 ¹	—
Totaal der klassen I-XXIII	A B	18,0	3,7	15,2	3,5	15,5	3,6	19,3	3,—	24,3	3,7
	C D	52,2	8,3	33,4	10,1	32,6	10,8	53,0	7,3	38,3	8,7
" " " I-XXIII	—	71,2	12,1	48,6	13,5	48,1	14,4	72,3	10,3	62,6	12,4
" " " I-XXIX	—	77,6	22,4	70,0	30,0	66,1	33,0	77,0	23,0	73,7	26,3
		1100878=100		2392 = 100		11314 = 100		18786 = 100		23697 = 100	

TABEL 19. Vervolg (suite).

Evangelisch Luthersch. Luthérien évangélique.	Hersteld Evangelisch Luthersch. Luthérien orthodoxe.	Behoorende tot de Gereformeerde Kerken. Appartenant au culte dit : „Eglises réformées”.		Totaal Protestanten. Total Protestants.		Rooms- Katholiek. Catholique romain.		Israëliet. Israélite.		Behoorende tot een andere kerk. gezindte. Appartenant à un autre culte.		Tot geen kerkelijke gezindte behoorende. Personnes qui ont déclaré de ne pas professer.		Totaal. ³⁾ Total.	
		M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.
		H.	F.	H.	F.	H.	F.	H.	F.	H.	F.	H.	F.	H.	F.
0,8	0,0 ^a	1,5	0,0 ^a	1,4	0,0 ^a	1,2	0,0 ^a	1,2	0,0 ^a	2,8	0,1	0,8	0,0 ¹	1,1	0,0 ^a
4,2	0,7	4,1	1,1	5,0	0,3	4,7	0,5	5,1	0,8	4,1	0,7	4,0	0,6	6,0	1,0
5,0	0,7	5,6	1,1	6,4	0,4	5,9	0,5	6,3	0,8	6,9	0,8	4,7	0,6	6,7	1,0
0,5	0,0 ^a	0,4	0,0 ^a	0,0	1,4	8,0	1,7	7,4	2,3	0,0 ^a	0,0 ¹	4,5	0,6	1,5	0,1
0,9	0,2	1,0	0,0 ^a	14,7	1,8	12,7	1,7	9,8	2,8	0,1	0,0 ⁰⁴	8,7	1,2	3,7	0,2
1,5	0,2	1,4	0,1	23,7	3,1	20,7	3,4	17,2	5,1	0,1	0,0 ¹	13,2	1,8	5,2	0,3
0,0 ^a	—	—	—	0,3	0,0 ⁰⁰	0,2	0,0 ⁰¹	0,1	0,0 ⁰⁰⁴	—	—	0,2	—	0,1	—
0,1	—	—	—	0,8	0,0 ^a	0,6	0,0 ^a	0,1	0,0 ⁰¹	0,0 ¹	—	1,4	0,0 ^a	0,2	0,0 ⁰⁰
0,1	—	—	—	1,1	0,0 ^a	0,8	0,0 ^a	0,1	0,0 ⁰¹	0,0 ¹	—	1,6	0,0 ^a	0,3	0,0 ⁰⁰
4,2	1,0	4,9	1,6	5,3	1,2	4,3	1,1	3,4	1,2	21,7	2,5	4,9	1,0	4,4	0,6
6,2	3,3	7,9	5,2	5,3	1,7	4,6	1,7	4,2	2,4	13,6	7,1	5,4	1,7	7,1	2,6
10,3	4,2	12,9	6,8	10,6	2,9	8,9	2,8	7,6	3,6	35,4	9,6	10,3	2,8	11,5	3,2
1,1	1,1	1,2	1,1	1,5	0,3	1,5	0,5	1,2	0,5	0,6	0,5	1,2	0,5	1,4	0,4
7,8	1,9	10,2	1,3	4,9	0,3	6,9	0,5	5,2	0,6	2,9	0,5	5,8	0,8	11,5	0,7
9,0	3,0	11,4	2,4	6,4	0,6	8,5	1,0	6,3	1,1	3,5	1,0	7,0	1,3	12,9	1,1
0,2	0,0 ⁰⁰	0,2	—	0,0 ^a	—	0,1	0,0 ⁰¹	0,0 ^a	0,0 ⁰¹	0,4	0,0 ¹	0,1	—	0,1	0,0 ⁰⁰
1,8	0,5	3,3	0,8	0,7	0,1	0,7	0,2	0,4	0,1	0,9	0,3	0,9	0,2	1,2	0,3
2,0	0,5	3,4	0,8	0,7	0,1	0,8	0,2	0,4	0,1	1,2	0,4	1,0	0,2	1,3	0,3
0,1	0,0 ⁰⁰	0,1	—	0,0 ^a	—	0,0 ^a	0,0 ⁰¹	0,0 ^a	0,0 ⁰⁰	0,1	0,0 ¹	0,1	0,0 ⁰⁰	0,1	0,0 ⁰¹
0,8	0,3	1,1	0,3	0,6	0,1	0,5	0,1	0,4	0,1	0,3	0,2	0,6	0,2	0,8	0,2
0,8	0,3	1,3	0,3	0,7	0,1	0,5	0,1	0,4	0,1	0,4	0,2	0,6	0,2	0,8	0,2
5,0	3,3	5,3	4,2	3,6	2,0	3,9	1,8	2,5	1,6	3,7	2,3	3,4	2,3	5,6	1,6
1,0	1,7	1,0	1,9	1,8	1,2	1,2	1,2	1,2	1,9	0,6	0,8	1,0	1,2	1,5	1,1
0,4	16,4	0,3	7,4	0,2	8,9	0,4	8,1	0,2	7,1	0,0 ⁰⁰	2,2	0,3	12,8	0,2	5,5
0,8	0,0 ⁰⁰	1,3	0,0 ^a	0,6	0,0 ⁰⁰	1,0	0,0 ⁰⁰	0,9	0,0 ¹	0,7	0,0 ¹	0,8	0,0 ⁰⁴	1,7	0,0 ¹
0,2	0,1	0,3	—	0,4	0,0 ^a	0,2	0,0 ^a	0,7	0,4	0,7	0,1	0,6	0,4	0,1	0,0 ¹
0,0 ¹	0,0 ¹	—	—	0,0 ¹	0,0 ⁰⁰	0,0 ¹	0,0 ⁰¹	0,0 ¹	0,0 ⁰¹	0,0 ⁰⁰	—	0,0 ¹	—	0,0 ¹	0,0 ¹
10,8	2,7	12,2	3,1	21,7	3,4	19,2	3,7	17,1	4,6	29,4	4,0	15,2	2,5	11,9	1,5
46,0	11,5	48,4	14,6	49,3	6,7	51,2	8,2	50,3	11,4	37,4	18,1	50,1	9,3	59,7	9,7
56,8	14,2	60,6	17,7	71,1	10,2	70,4	11,8	67,4	16,0	66,7	22,1	65,3	11,8	71,6	11,2
64,3	35,7	68,6	31,4	77,7	22,3	77,1	22,9	73,0	27,0	72,5	27,5	71,4	28,5	80,5	19,5
35687 = 100		5001 = 100		238429 = 100		1485684 = 100		1151982 = 100		49823 = 100		78121 = 100		475251 = 100	

1), 2) en 3), zie blz. 68 en 69. Voir pag. 68 et 69.

Het algemeen totaal van tabel 18 geeft voor de groep Protestanten die een beroep uitoefenen de hoogste percentages te zien (45,0 voor de beide geslachten te zamen, voor mannen 34,7, voor vrouwen 10,3), waarop volgen de R. K. met resp. 36,2, 26,4 en 9,8, de tot geen kerkelijke gezindte behoorenden met resp. 14,9, 12,0 en 2,9, de overige kerkelijke gezindten met resp. 2,3, 1,6 en 0,7 en ten slotte de Israëlieten met resp. 1,5, 1,1 en 0,4.

In de industrie zijn in de klassen III t/m VI, XI—XIII, XIV, XVI en XVII de Protestanten overwegend, in de klassen I, VII t/m X en XV de R. K. en in klasse II de Israëlieten. Het zijn in de industrie de bouwbedrijven waarin de Protestanten de hoogste percentages hebben (in totaal 44,1 waarvan voor de mannen 43,6 en voor de vrouwen 0,5), waarop volgen de R. K. met resp. 35,5, 35,2 en 0,3 en in de klasse oer, steenkolen, enz. zijn het de R. K. die aan den top staan met resp. 67,9, 67,4 en 0,5 tegen resp. 23,3 20,9 en 2,4 voor de Protestanten.

Voor alle bedrijfsklassen buiten de industrie zijn (met uitzondering van klasse XXVIII (Godsdienst) en XXV (Onderwijs) waarvan de R. K. de hoogste cijfers hebben) de Protestanten het sterkst vertegenwoordigd.

TABEL 20.

Personen die een beroep uitoefenen. <i>Personnes actives.</i>	Neder- duitsch Hervormd. <i>Réformé néerlandais.</i>		Waalsch Hervormd. <i>Réformé wallon.</i>		Remon- strant. <i>Remon- strant.</i>		Christelijk Gerefor- meerd. <i>Réformé chrétien.</i>		Doops- gezind. <i>Anabap- tiste.</i>	
	M. H.	V. F.	M. H.	V. F.	M. H.	V. F.	M. H.	V. F.	M. H.	V. F.
In pct. van de mann., resp. vrouw. bevolking in elke kerkol. gezindte <i>En % du nombre des hommes, resp. des femmes, de chaque culte.</i>	63,5	17,8	60,4	20,-	63,1	21,5	59,6	16,6	65,1	17,7
In pct. van de mann., resp. vrouw. bevolking van 10 jaar en ouder in elke kerkol. gezindte <i>En % du nombre des hommes, resp. des femmes, de 10 ans et au-dessus de chaque culte.</i>	78,2	21,5	65,5	21,2	71,1	23,1	78,0	20,0	73,8	19,5
Aantal vrouwen in pct. van het aantal mannen in elke kerkol. gezindte <i>Nombre des femmes en % du nombre des hommes de chaque culte.</i>	—	28,0	—	42,0	—	51,3	—	20,0	—	35,7

Voor de klassen I—XXIII zijn gegevens vermeld voor de posities A + B (zelfstandigen en Directeuren) en C + D (met toezicht belaste personen en werklieden).

Ons bepalend tot de posities A + B, zien we dat slechts in de bedrijfsklassen I, VII, VIII, IX en XV de R. K. overwegend zijn, in alle andere bedrijfsklassen de Protestanten, met uitzondering van Klasse II, waarin de Israëlieten aan de spits staan. In klasse VIII, waar de R. K. de hoogste cijfers vertoonen, gaan ook de personen, niet tot een kerkelijke gezindte behorende, boven de Protestanten uit.

Tabel 20 vermeldt de personen, die een beroep uitoefenen, naar de kerkelijke gezindten in % van de totale bevolking en in % van de bevolking van 10 jaar en ouder van iedere kerkelijke gezindte.

Het doel bij de berekening van laatstgenoemde percentages was de nog niet arbeidende bevolking uit te schakelen, waarbij niet verder kan worden gegaan dan tot den leeftijd van 10 jaar.

De verhoudingscijfers, betrekking hebbend op de bevolking van 10 jaar en ouder, zijn, wat de groote groepen kerkelijke gezindten betreft (Prot., R. K., Isr. en Geen kerkelijke gez.) vrijwel aan elkaar gelijk. Voor de mannen komt het hoogste cijfer (79,6) voor bij de tot geen kerkelijke gezindte behoorenden, tegen het laagste (78,0) voor de Protestanten. De R. K. liggen met 78,1 even boven het cijfer der Protestanten. Voor de vrouwen

evenwel ligt het hoogste cijfer (27,9) voor de R. K. beduidend hoger dan het laagste (21,6) voor de Protestanten.

Voor de Protestanten naar de verschillende gezindten, schommelen de cijfers. Wat de mannen betreft zijn de Ned. Hervormden, Christ. Ger., Evangelisch Lutherschen en de tot de Ger. Kerken behoorenden vrijwel aan elkaar gelijk met resp. 78,2, 78,0, 78,1 en 77,7. De kleinste cijfers komen hier voor rekening der Waalsch Hervormden (65,5). Voor de vrouwen valt het percentage van de Evangelisch Lutherschen op (31,6) tegen het laagste (19,5) van de Doopsgezinden. Het hooge cijfer der Evangelisch Lutherschen houdt verband met het verblijf van vele Deutsche dienstboden hier te lande.

In tegenstelling met de voorgaande staten zijn in tabel 21 (blz. 76—79) enkele gegevens opgenomen, waarbij het beroepselement op den voorgrond treedt en derhalve geen rekening is gehouden met het bedrijf, waarin het beroep wordt uitgeoefend. Timmerlieden in het bouwbedrijf zijn dus samengenomen met timmerlieden, die b.v. in een sigarenfabriek reparatiewerk verrichten. De in dezen staat voorkomende cijfers geven een verkort

TABEL 20.

Evangelisch Luthersch. <i>Luthérien évangélique.</i>		Horsteld Ev. Luth. <i>Luthérien orthodoxe.</i>		Beh. tot de Geref. kerken. <i>Appartenant au culte dit : „Eglises réformées”</i>		Totaal Protestantou. <i>Total Protestants.</i>		Roomsch- Katholiek. <i>Catholique romain.</i>		Israëliet. <i>Israélite.</i>		Beh. tot een andere kerk. gez. <i>Appartenant à un autre culte.</i>		Tot geen kerk. gez. behoorende. <i>Personnes qui ont déclaré de ne pas professer.</i>	
M. H.	V. F.	M. H.	V. F.	M. H.	V. F.	M. H.	V. F.	M. H.	V. F.	M. H.	V. F.	M. H.	V. F.	M. H.	V. F.
68,-	28,6	65,7	23,4	59,5	16,3	62,0	17,8	58,7	21,3	67,3	23,5	61,0	21,0	62,4	17,4
78,1	31,0	74,7	25,8	77,7	20,7	78,0	21,6	78,1	27,0	78,6	27,0	78,6	26,8	79,6	22,8
—	55,5	—	45,7	—	28,8	—	20,7	—	37,0	—	37,0	—	40,0	—	24,1

overzicht van die, welke in tabel I B van deze publicatie zijn vermeld en hebben dus betrekking op personen in de positie D (gewone werklieden, enz.) en op personen voor wie geen onderscheiding naar de positie is gemaakt (b.v. personen in de vrije beroepen werkzaam). Opgenomen zijn alleen die beroepen, waarin meer dan 3500 personen werkzaam waren; deze beroepen omvatten 2133296 personen of 86,9 % van het totaal aantal, dat in de positie D, enz. een beroep uitoefent. Teneinde een vergelijking gemakkelijk te maken, zijn verhoudingscijfers berekend, waarbij het totaal voor ieder beroep gelijk 100 is gesteld.

Van het totaal aantal personen in de positie D of zonder positie, dat een beroep uitoefent, behoort 74 % tot de mannen en 26 % tot de vrouwen. Bijna een derde (31,4 %) was werkzaam in een drietal beroepen, n.l. als landbouwarbeider (12,9 %), huispersoneel (11,1 %) en administratief personeel (7,4 %). Beschouwt men de mannen en vrouwen afzonderlijk, dan blijkt dat het aantal mannen, dat als huispersoneel werkzaam was, ten opzichte van het totaal aantal mannen in een beroep werkzaam, van geen beteekenis is (0,004 %); als landbouwarbeider en in een administratieve betrekking was resp. 14,3 en 7,3, of te zamen ruim een vijfde van het aantal mannen werkzaam. Van het totaal aantal werkzame vrouwen was meer dan twee vijfde gedeelte (41,3 %) als huispersoneel werkzaam, 8,9 % als landbouwarbeider en 7,4 % in een administratieve betrekking, in de drie beroepen te zamen dus 57,6 %.

TABEL 21.

Table with columns for 'Beroep' and 'Leeftijdsklassen' (Beneden 14 jaar, 14-17 jaar, 18 en 19 jaar, 20 jaar, 21-24 jaar, 25-29 jaar, 30-39 jaar). Rows list various professions like 'Administratief personeel', 'Baggerpersoneel', etc.

1) W.o. scheepspersoneel op baggermolens. 2) W.o. banket- en koekbakker. 3) Incl. massa- en routinedraaier. 4) Personen, die alle werkzaamheden verrichten.

TABEL 21.

Table with columns for 'Groupes d'âges' (40-49 jaar, 50-59 jaar, 60-64 jaar, 65-69 jaar, 70 jaar en ouder) and 'Profession'. Rows list professions like 'Personnel administratif', 'Dragueur', 'Pâtissier', etc.

1) Niet in een bepaald bedrijf werkzaam. 2) Excl. loocomotiefmachinist. 3) Excl. rietmeubelmaker. 4) Excl. geneesk. dienst, stafmuzikanten en vaklieden.

TABEL 21. Vervolg (suite).

Table with columns: Beroep, Looftijdsklassen (Beneden 14 jaar, 14-17 jaar, 18 en 19 jaar, 20 jaar, 21-24 jaar, 25-29 jaar, 30-39 jaar), and sub-columns M. H., V. F. for each class.

TABEL 21. Vervolg (suite).

Table with columns: Groupes d'âge (40-49 jaar, 50-59 jaar, 60-64 jaar, 65-69 jaar, 70 jaar en ouder), Totaal Total, Totaal-generaal Total-général, and Profession.

In onderstaand overzicht worden vermeld die beroepen, waarin ten aanzien van het totaal aantal mannen of vrouwen, dat een beroep uitoefent, de grootste aantallen personen werkzaam waren. Deze beroepen zijn geplaatst in volgorde van de belangrijkheid voor de mannen. Voor de beroepen, waarvan de aantallen mannen zijn vermeld, is alleen dan het aantal vrouwen opgenomen, indien dit minstens ongeveer 3000 bedroeg. Naast de absolute aantallen zijn percentages berekend, waarbij het totaal aantal mannen en vrouwen, dat een beroep uitoefent, ieder afzonderlijk gelijk 100 is gesteld.

	Mannen.		Vrouwen.	
	Aantal.	In %.	Aantal.	In %.
Landbouwarbeider	259031	14,32	57531	8,01
Administratief personeel	132789	7,34	47855	7,42
Timmerman	62394	3,45	—	—
Magazijn- en pakhuispersoneel	54913	3,03	9975	1,55
Bankwerker	53099	2,93	—	—
Loopknecht en besteller	49691	2,75	—	—
Sjouw, haven- en transportarbeider	44451	2,46	—	—
Tuinbouwarbeider	35815	1,98	—	—
Dekpersoneel	34943	1,93	—	—
Schilder	33750	1,87	—	—
Grondwerker	33628	1,86	—	—
Los arbeider	32707	1,81	—	—
Reiziger, agent, enz.	31138	1,72	—	—
Chauffeur	30612	1,69	—	—
Brood- en beschuitbakker	26385	1,46	—	—
Metelaar	24409	1,35	—	—
Onderwijzer lager onderwijs	22921	1,27	21210	3,20
Winkelbediende	22165	1,22	42330	6,56
Wever	21866	1,21	2024	0,45
Opperman en bouwvak-sjouw	20625	1,14	—	—
Smid	19218	1,06	—	—
Slager	18711	1,03	—	—
Electricien	18280	1,01	—	—
Tuinman	16987	0,94	—	—
Politie	15298	0,85	—	—
Houwer (steenkolenmijnen)	14971	0,83	—	—
Steenfabrieksarbeider	14810	0,82	—	—
Sigarenmaker	13900	0,77	—	—
Machinist en motordrijver	13342	0,74	—	—
Fitter	12954	0,72	—	—
Voerman	12925	0,71	—	—
Handlanger (klasse XI-XIII)	11433	0,63	—	—
Handlanger (klasse XXI)	10883	0,60	—	—
Kleermaker (Maat-)	10879	0,60	—	—
Stoker	10800	0,60	—	—
Meubelmaker	10611	0,59	—	—
Brievenbesteller	10461	0,58	—	—
Houtbewerker (Machinale)	10241	0,57	—	—
Huispersoneel	—	—	266529	41,30
Verplegend personeel (ziekenhuizen, klinieken, herstellingsoorden e. d.)	—	—	23290	3,61
Naaiester	—	—	20148	3,12
Costuumnaaiester	—	—	12487	1,93
Totaal (incl. overige beroepen)	1809488	100,—	645373	100,—

In bovengenoemde beroepen is werkzaam 70 % van alle mannen en 78 % van alle vrouwen, die een beroep uitoefenen.

Wat den leeftijd betreft behoort bijna de helft (48 %) van het aantal een beroep uitoefenende personen in de positie D en zonder positie tot de leeftijdsklasse van 21 tot 40 jaar en ongeveer een vijfde gedeelte (21 %) tot de leeftijdsklasse van 40 tot 60 jaar. Bijna 5 % werkt nog na het zestigste jaar, terwijl het aantal personen, dat beneden den leeftijd van 14 jaar werkzaam is, zeer gering is (ongeveer 0,1 %). Zoals de op blz. 81 vermelde cijfers doen zien, is de toestand bij de personen in de posities A, B en C (hoofden van ondernemingen en personen met leiding belast) niet geheel dezelfde. Hier behoort 83 % tot de mannen en 17 % tot de vrouwen. Het percentage (16,7), dat in de hoogste leeftijdsklasse valt, is voorts aanmerkelijk grooter dan bij de personen in de positie

D en zonder positie. Terwijl verder bij laatstgenoemden bijna de helft van het aantal personen tot de leeftijdsklasse 21 tot 40 jaar behoort, valt voor de personen in de positie A, B en C bijna de helft (47 %) in de leeftijdsklasse 40 tot 60 jaar. Het aantal dezer laatsten in de laagste leeftijdsklassen is uiteraard niet groot.

Positie.	Beneden 14 jaar.	14—17 jaar.	18—20 jaar.	21—30 jaar.	40—59 jaar.	60 jaar en ouder.	Totaal.
Absolute cijfers.							
A, B en C	6	1536	5123	250464	342813	122018	730960
D ¹⁾	1856	325396	310966	1183311	512965	114343	2454856 ²⁾
Verhoudingscijfers.							
A, B en C	0,001	0,2	0,7	35,5	46,9	16,7	100
D ¹⁾	0,1	13,3	12,9	48,2	20,9	4,7	100

Een naar verhouding groot aantal personen (meer dan 10 %) dat op 60-jarigen leeftijd nog werkzaam was, treft men aan bij de portiers (18,0 %), de huisbewaarders (17,2 %), de wegwerkers (16,3 %), de bedienaren van den R. K. godsdienst (16,2 %), de diamantbewerkers (15,3 %), de geneeskundigen (13,4 %), de inspecteurs en agenten bij het bank- en verzekeringswezen (12,6 %) en de tuinlieden (10,8 %).

Indien men het totaal voor de mannen en voor de vrouwen ieder afzonderlijk gelijk 100 stelt, dan ziet men, zoals uit onderstaande cijfers blijkt, dat bij de personen in de positie D en zonder positie, het percentage voor de vrouwen in de lagere leeftijdsklassen grooter, in de hogere leeftijdsklassen lager is dan dat voor de mannen. Bij de personen in de positie A, B en C valt in de lagere leeftijdsklassen hetzelfde waar te nemen. Voor de hoogste leeftijdsklasse is echter naar verhouding het aantal vrouwen grooter.

Positie.	Beneden 14 jaar.		14—17 jaar.		18—20 jaar.		21—30 jaar.		40—59 jaar.		60 jaar en ouder.		Totaal.	
	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.
Absolute cijfers.														
A, B en C	6	—	1095	441	3479	1644	217415	42049	286806	56007	99953	22065	608754	122206
D ¹⁾	1087	769	196331	129065	189778	127188	885226	298085	437018	75047	99133	15210	1800483 (10) ³⁾	645373 (0) ³⁾
Verhoudingscijfers.														
A, B en C	—	—	0,2	0,4	0,6	1,3	35,7	34,4	47,1	45,8	16,4	18,1	100	100
D ¹⁾	0,1	0,1	10,9	20,0	10,5	10,7	48,9	46,2	24,2	11,6	5,5	2,4	100	100

Behalve naar den leeftijd, is in staat I van de aan het slot van deze publicatie opgenomen tabellen, tevens een onderscheiding gemaakt naar den burgerlijken staat.

Van het totaal aantal gehuwde mannen oefende 89,5 % een beroep uit; voor de gehuwde vrouwen was dit percentage 8,3, voor de ongehuwde mannen en vrouwen resp. 41,2 en 27,8. Van de 8,3 % gehuwde vrouwen was 3,1 % in den landbouw werkzaam, 1,6 % in het winkelbedrijf en 1,2 % als huispersoneel; in den landbouw en in het winkelbedrijf was het groote meerendeel der gehuwde vrouwen in de positie A (hoofd eener onderneming voor eigen rekening) werkzaam, n.l. in eerstgenoemd bedrijf 47 951 van de 53 715 en in laatstgenoemd bedrijf 26 351 van de 29 208.

Van het totaal aantal mannen, dat een beroep uitoefende, was 60,9 % gehuwd en 39,1 % ongehuwd, voor de vrouwen waren deze percentages 18,9 en 81,1.

Tabel 22 hiernavolgend geeft een samenvattend overzicht van de verdeling der gehuwden en ongehuwden, die een beroep uitoefenden, over de verschillende leeftijdsklassen. Bij de daarbij opgenomen verhoudingscijfers is telkens het aantal gehuwden en ongehuwden ieder afzonderlijk gelijk 100 gesteld.

¹⁾ Benovens personen zonder positie.

²⁾ W.o. 19 van onbekonden leeftijd.

³⁾ De tusschen haakjes geplaatste cijfers betreffen de personen, wier leeftijd onbekend is. Deze aantallen zijn in de totalen begrepen.

TABEL 22.

		Beneden 14 jaar. <i>Au-dessous de 14 ans.</i>		14 t/m 17 jaar. <i>ans.</i>		18 t/m 20 jaar. <i>ans.</i>		21 t/m 30 jaar. <i>ans.</i>		40 t/m 50 jaar. <i>ans.</i>		60 jaar en ouder. <i>60 ans et plus.</i>		Totaal. ⁴⁾ <i>Total.</i>	
		G. ¹⁾	O. ¹⁾	G.	O.	G.	O.	G.	O.	G.	O.	G.	O.	G.	O.
Absolute cijfers. <i>Chiffres absolus.</i>															
Personen, die een beroep uitoefenen. <i>Total des personnes actives.</i>	M. ²⁾	—	1093	76	197350	1918	191339	636678	465963	653907	70817	181069	18017	(4) 1473652	(0) 944585
	V. ²⁾	—	769	65	129441	672	128160	55500	284634	65262	66702	23708	13567	(5) 145212	(4) 622367
Personen in de positie D en zonder positie	M.	—	1087	74	196257	1722	188056	460915	424311	388352	495566	88773	10360	(4) 939840	(0) 860843
<i>Personnes dans la position D et person- nes sans position. ³⁾</i>	V.	—	769	59	129006	503	120685	24242	273843	19505	55542	4859	10361	(5) 49173	(4) 596200
Verhoudingscijfers. <i>Chiffres indices.</i>															
Personen, die een beroep uitoefenen. <i>Total des personnes actives.</i>	M.	—	0,1	0,0 ¹	20,8	0,1	20,3	43,2	40,3	44,4	7,5	12,3	1,9	100	100
	V.	—	0,1	0,0 ¹	20,8	0,5	20,6	38,2	45,7	44,9	10,6	16,3	2,2	100	100
Personen in de positie D en zonder positie	M.	—	0,1	0,0 ¹	22,6	0,2	21,6	40,0	48,8	41,3	5,7	9,4	1,2	100	100
<i>Personnes dans la position D et person- nes sans position.</i>	V.	—	0,1	0,1	21,6	1,0	21,2	40,3	45,9	30,7	9,3	9,9	1,7	100	100

Als slot van deze inleiding volgen hieronder nog een tweetal overzichten betreffende resp. den arbeid van vrouwen, en van de hier te lande gevestigde vreemdelingen.

Vrouwenarbeid. ⁵⁾ Vrouwen en meisjes, die in het eigen gezin huiselijke diensten verrichtten, werden als beroepsloos beschouwd, doch vrouwen en meisjes, die haar echtgenoot of haar ouders in het bedrijf behulpzaam waren, werden geacht een beroep uit te oefenen.

Het aantal vrouwen, dat in 1930 een beroep uitoefende, bedroeg 767 579 of 19,2 % van het totaal aantal vrouwen in ons land, het aantal beroepsloozen 3 225 301 of 80,8 % van het totaal aantal vrouwen. Het percentage vrouwen, dat in 1920 en 1909 een beroep uitoefende, was voor beide tellingen 18,3 %, in 1899 en 1889 was het geringer, n.l. resp. 16,8 en 15,5. Voor de mannen was het percentage van degenen, die in een beroep werkzaam waren, in de vijf genoemde jaren resp. 61,3, 61,3, 59,4, 59,1 en 58,3. Gelijk reeds eerder opgemerkt is de toeneming in de periode 1920—1930 van het aantal vrouwen in een beroep werkzaam (21,5 %) groter dan de toeneming der geheele vrouwelijke bevolking (15,6 %). Voor de perioden 1909—1920, 1899—1909 en 1889—1899 was de toeneming resp. 16,8, 24,8 en 22,8 en met uitzondering van de periode 1909—1920, groter dan de toeneming van de vrouwelijke bevolking, die resp. 16,8, 14,5 en 13,2 bedroeg. In de vier perioden was voor de mannen de toeneming van de in een beroep werkzamen resp. 15,7, 21,5, 15,5 en 14,7 % tegenover een toeneming van de mannelijke bevolking met resp. 15,6, 17,6, 15,— en 13,1 %.

De 767 579 vrouwen in een beroep werkzaam, waren als volgt over de verschillende bedrijfsklassen verdeeld. Ter vergelijking zijn de overeenkomstige cijfers van 1920 opgenomen, terwijl tevens in iedere bedrijfsklasse de stijging of daling sinds dat jaar is berekend.

	1930.		1920.		Stijging of daling sinds 1920 in %.
	Aantal vrouwen.	In %.	Aantal vrouwen.	In %.	
Industrie	169863	22,1	148072	23,4	+ 14,7
Landbouwbedrijven	109318	14,2	89672	14,2	+ 21,9
Visscherij en jacht	348	0,05	406	0,1	— 14,3
Handel	104087	13,6	64247	10,2	+ 62,0
Verkeerswezen	34298	4,5	28341	4,5	+ 21,0
Crediet- en bankwezen	4908	0,6	5078	0,8	— 2,2
Verzekeringswezen	3501	0,5	3779	0,6	— 7,4
Overige bedrijven en vrije beroepen	55869	7,3	41080	6,5	+ 36,0
Onderwijs	45496	5,9	36820	5,7	+ 27,0
Huiselijke diensten	234446	30,5	211345	33,5	+ 10,9
Overige bedrijfsklassen	5386	0,7	3982	0,6	+ 35,2
Totaal	767579	100,—	681881	100,—	+ 21,5

¹⁾ G. = gehuwd of gehuwd geweest. *Marie ou ayant été marié.*
O. = ongehuwd. *Non marié.*

²⁾ M. = Mannen. *Hommes.*
V. = Vrouwen. *Femmes.*

³⁾ Voir page 93.

⁴⁾ Cijfers tusschen () leeftijd onbekend begrepen in totaal.
Chiffres entre () âge inconnu, compris dans les totaux.

Dit overzicht bestaat voor een deel uit een samenvatting van de gegevens in deze inleiding en in de tabellen der beide publicaties van de beroepsstatistiek opgenomen.

De totale vrouwelijke bevolking steeg van 1920 op 1930 met 15,6 %. Voor de industrie blijft de stijging niet ver daarbeneden. Wat den landbouw betreft zij voor de toeneming der vrouwen verwezen naar pag. 14 dezer Inleiding. Onder meer is daar als reden van de toeneming der cijfers vermeld de vraagstelling op de telkaart naar de medewerkende echtgenote. Deze vraagstelling zal ongetwijfeld mede invloed gehad hebben op het stijgingscijfer (62,0) voor den handel.

Voor crediet- en bankwezen en voor verzekeringswezen zien wij daling (hoewel in geringe mate) der cijfers, eveneens voor visscherij en jacht, doch in belangrijker mate. Met uitzondering van „Huiselijke diensten” liggen de overige cijfers boven het totale toenemingscijfer.

Een nadere onderscheiding van de vrouwen in de industrie werkzaam, volgt hieronder.

Bedrijfsklassen.	1930.		1920.		Stijging of daling sinds 1920 in %.
	Aantal vrouwen.	In %.	Aantal vrouwen.	In %.	
Vervaardiging van aardewerk, glas, kalk en steenen	2050	1,2	2360	1,6	— 13,1
Bewerking van diamant en andere edelsteenen	643	0,4	1061	0,7	— 39,4
Boek- en steendrukkerijen, drukkerijen van gravures, fotografische ateliers	2165	1,3	1524	1,0	+ 42,1
Bouwbedrijven, enz.	2969	1,7	1612	1,1	+ 84,2
Chemische nijverheid	5541	3,3	4519	3,1	+ 22,6
Hout-, kurk-, stroobewerking, enz.	1283	0,8	1481	1,0	— 13,4
Kleding en reiniging	78421	46,2	78496	53,0	— 0,1
Kunstnijverheid	251	0,1	87	0,1	+ 188,5
Leder, wasdoek, rubber	3076	2,3	2886	1,9	+ 37,8
Oer, steenkolen, turf	1906	1,1	3295	2,2	— 42,2
Metaalnijverheid, scheeps- en rijtuigbouw	12103	7,1	7689	5,2	+ 57,4
Papier	4678	2,8	3434	2,3	+ 36,2
Textielnijverheid	30194	17,8	22327	15,1	+ 35,2
Gas- en electriciteitsbedrijven	584	0,3	582	0,4	+ 0,3
Bereiding van voedings- en genotmiddelen	23099	13,6	16719	11,3	+ 38,2
Totaal Industrie	169863	100,—	148072	100,—	+ 14,7

Ten einde te kunnen nagaan in welke bedrijfsklassen de vrouwenarbeid voorkomt, is hieronder aangegeven welk percentage het aantal vrouwen uitmaakt van het totaal aantal personen in iedere bedrijfsklasse werkzaam.

Bedrijfsklassen.	Aantal vrouwen in % van het totaal aantal werkzame personen.		
	1930.	1920.	1909.
Vervaardiging van aardewerk, glas, kalk en steenen	5,1	6,6	8,8
Bewerking van diamant en andere edelsteenen	9,3	10,1	9,8
Boek- en steendrukkerijen, drukkerijen van gravures, fotografische ateliers	7,0	6,0	2,5
Bouwbedrijven, enz.	1,2	0,8	0,3
Chemische nijverheid	21,3	18,4	16,0
Hout-, kurk-, stroobewerking, enz.	2,2	2,7	2,4
Kleding en reiniging	58,0	63,3	63,3
Kunstnijverheid	18,1	8,2	6,4
Leder, wasdoek, rubber	9,3	7,5	4,9
Oer, steenkolen, turf	3,7	7,1	11,1
Metaalnijverheid, scheeps- en rijtuigbouw	5,1	3,9	2,2
Papier	22,0	20,6	15,7
Textielnijverheid	34,2	33,6	32,8
Gas- en electriciteitsbedrijven	2,9	3,0	0,2
Bereiding van voedings- en genotmiddelen	10,6	9,4	5,3
Totaal Industrie	18,7	14,4	14,4
Landbouwbedrijven	17,1	14,4	18,2
Visscherij en jacht	2,2	2,1	0,3
Handel	26,1	23,6	20,4
Verkeerswezen	11,6	10,8	8,5
Crediet- en bankwezen	17,6	17,1	4,4
Verzekeringswezen	17,3	22,8	5,5
Overige bedrijven en vrije beroepen	32,6	28,8	21,2
Onderwijs	53,5	52,4	49,2
Huiselijke diensten	96,3	95,6	95,9
Overige bedrijfsklassen	10,6	9,9	7,0
Totaal aantal vrouwen in een beroep werkzaam	24,1	23,2	23,9

Het aantal vrouwen, dat in de positie A, B of C (hoofd van een onderneming of bedrijfsleider, enz.) werkzaam was, betreft voor een goed deel vrouwen, die hetzij haar echtgenooten in het bedrijf behulpzaam waren, zooals b.v. veel in den landbouw en in het winkelbedrijf voorkomt of vrouwen, die wat haar sociale positie betreft, gelijk te stellen zijn met gewone arbeidsters (b.v. naaisters, waschvrouwen). In totaal waren 115371 vrouwen in de positie A, 593 in de positie B en 6242 in de positie C werkzaam. De in deze posities werkzame vrouwen maken 15,9 % uit van het totaal aantal in een beroep werkzame vrouwen en 16,7 % van het totaal aantal mannen en vrouwen in de posities A, B en C.

In de industrie is van de 169863 vrouwen aan 16597 de positie A, B of C toegekend. In de positie A (hoofden van ondernemingen voor eigen rekening) komen er 8518 voor in de kleermakerijen, enz., 1225 in de wasch- en strijkinrichtingen en 1192 in de dameshoedenfabrieken en modisterijen; het zijn in hoofdzaak naaisters, waschvrouwen en hoedenmodisten voor eigen rekening. In de landbouwbedrijven zijn de vrouwen in de positie A (50914) — die bijna de helft van het aantal vrouwen in deze bedrijven uitmaken — voor een groot deel echtgenooten van landbouwers. In de bedrijfsklassen visscherij en jacht, bankinstellingen, enz. en verzekeringswezen is het aantal vrouwen, dat de positie A, B of C is toegekend, van weinig beteekenis. In de klasse betreffende den handel is dit aantal vrij groot; van de 104087 vrouwen hadden n.l. 34575 de positie A, 242 de positie B en 3533 de positie C. Voor verreweg het grootste gedeelte waren deze werkzaam in het winkelbedrijf, n.l. resp. 31782, 105 en 3190. Bij het verkeerswezen ten slotte is het aantal vrouwen in de positie A eveneens vrij groot, n.l. 15280 op een totaal aantal vrouwen van 34298. Voor verreweg het grootste gedeelte waren zij werkzaam als houdsters van pensions en tehuizen (9463) of in café's, tapperijen, theeschenkerijen, enz. (4398).

Het aantal vrouwen in de positie D (gewone arbeidsters) en zonder positie (vrije beroepen, enz.) werkzaam, bedraagt ± 26 % van het totaal aantal personen in de positie D of zonder positie. Omtrent deze vrouwen volgen thans enkele gegevens betreffende de beroepen, waarin zij werkzaam waren. Bij deze beroepsonderscheiding is geen rekening gehouden met het bedrijf, waarin de vrouwen werkzaam waren, zoodat b.v. alle naaisters, onverschillig of zij in een kleermakerij, een gordijnaaierij, een parapluiefabriek, enz. werkzaam waren, in één groep zijn samengenomen. Tabel 23 geeft van de voornaamste beroepen, waarin vrouwenarbeid voorkomt, een overzicht. Hierbij is tevens in procenten uitgedrukt het aantal vrouwen in ieder beroep, ten opzichte van het totaal aantal vrouwen in de positie D en zonder positie, terwijl ook is aangegeven het percentage vrouwen, dat in ieder beroep werkzaam is. De in den staat opgenomen beroepen omvatten ruim 96 % van het totaal aantal vrouwen in de positie D en zonder positie werkzaam.

TABEL 23.

Beroep.	Aantal vrouwen in de positie D en zonder positie. ¹⁾ Nombre des femmes dans la position D et sans position. ¹⁾	In procenten van het totaal aantal vrouwen dat een beroep uitoefent in de positie D en zonder positie. En pourcentage du total des femmes actives dans la position D et sans position.	In procenten van het totaal aantal mannen en vrouwen in elk beroep werkzaam in de positie D en zonder positie. En pourcentage du nombre total des hommes et des femmes dans chaque profession dans la position D et sans position.	Profession.
Aandraaier (textielindustrie)	606	0,1	69,7	Enfileur de chaînes (industrie textile).
Administratief personeel	47855	7,4	26,5	Personnel administratif.
Apothekerassistent	2129	0,3	82,7	Aide pharmacien.
Appreteur (textielindustrie)	666	0,1	23,1	Apprêteur (industrie textile).
Bedienend personeel (in hotels, restaurants, pensions e.d.)	525	0,1	14,7	Personnel servant (hôtels, restaurants, pensions, etc.).
Boekbinder	929	0,1	16,8	Relieur.
Borduurster	953	0,1	97,0	Brodeuse.
Breier	2520	0,4	77,0	Tricoteur.
Buffet- en keukenpersoneel ²⁾	2622	0,4	59,1	Personnel de buffet et de cuisine ²⁾ .
Cartonnagewerker	2137	0,3	67,0	Cartonnier.
Confectiefabrieksarbeider (geen kleermaker of costuumnaaister)	8075	1,4	96,0	Ouvrier de l'industrie de vêtements confectionnés (non compris tailleur ou couturière).
Costuumnaaister	12487	1,9	98,0	Couturière.
Coupeur	1006	0,2	51,8	Coupeur-tailleur.
Diamantbewerker	568	0,1	8,7	Ouvrier diamantaire.

¹⁾ Positie D: gewone werklieden; zonder positie: personen in de vrije beroepen werkzaam, onderwijzers enz. Position D: ouvriers et employés; sans position: professions libérales, instituteurs, etc.

²⁾ Het keukenpersoneel, voor zoover niet tot het huishoudpersoneel behorende. Non compris le personnel de cuisine, employé comme personnel domestique.

TABEL 23. Vervolg (suite).

Beroep.	Aantal vrouwen in de positie D en zonder positie. ¹⁾ Nombre des femmes dans la position D et sans position. ¹⁾	In procenten van het totaal aantal vrouwen dat een beroep uitoefent in de positie D en zonder positie. En pourcentage du total des femmes actives dans la position D et sans position.	In procenten van het totaal aantal mannen en vrouwen in elk beroep werkzaam in de positie D en zonder positie. En pourcentage du nombre total des hommes et des femmes dans chaque profession dans la position D et sans position.	Profession.
Gloei- en radiolampenfabrieksarbeider	1786	0,3	58,6	Ouvrier (fabriques de lampes à incandescence et de lampes radiophoniques).
Handlanger (Klasse VII)	1500	0,2	84,0	Aide (classe VII).
" (" XI—XIII)	2597	0,4	18,5	" (" XI—XIII).
" (" XV)	1319	0,2	35,6	" (" XV).
" (" XVII)	8493	1,3	60,8	" (" XVII).
Haspelarijbeider (Kunstzijdefabrieken)	2025	0,3	92,5	Ouvrier brouilleries (fabriques de soie artificielle).
Hoedenmodiste	2739	0,4	98,5	Modiste.
Huisbewaarder	1250	0,2	29,5	Concierge.
Huispersoneel (Huiselijke diensten, excl. huisbewaarder en concierge)	266520	41,3	97,5	Personnel domestique (service domestique, non compris concierge).
Kapper	3134	0,5	27,6	Coiffeur.
Kassier	870	0,1	48,0	Caissier.
Kellner	1325	0,2	14,8	Garçon.
Kettingschoerler	686	0,1	54,0	Ourdisseur.
Kleermaker (confectie-)	2309	0,4	40,5	Tailleur (vêtements confectionnés).
Kleermaker (maat-)	935	0,1	7,9	Tailleur (sur mesure).
Kloosterling ¹⁾	3704	0,6	56,3	Religieuse ¹⁾ .
Kok	1357	0,2	26,8	Cuisinier.
Landbouwarbeider	57531	8,0	18,2	Ouvrier agricole.
Leeraar vakonderwijs voor meisjes	5651	0,0	99,2	Professeur de l'enseignement professionnel pour filles.
Leeraar voorbereidend hooger en middelbaar onderwijs ²⁾	941	0,1	19,6	Professeur de l'enseignement préparatoire à l'enseignement supérieur et de l'enseignement secondaire. ²⁾
Loopknecht en besteller	1916	0,3	3,7	Porteur.
Magazijn- en pakhuispersoneel	9975	1,5	15,4	Magasinier.
Muziekonderwijzer	1355	0,2	61,5	Professeur de musique.
Naaister	20148	3,1	99,5	Couturière.
Nettenboeter	615	0,1	94,2	Réparateur de filets.
Onderwijzeres bewaarschool	5559	0,9	100,—	Institutrice de l'enseignement maternel.
Onderwijzer lager onderwijs ³⁾	21219	3,3	48,1	Instituteur de l'enseignement primaire. ³⁾
Papierbewerker (Papierwarenfabrieken)	602	0,1	54,0	Ouvrier dans les fabriques d'articles en papier.
Papierfabrieksarbeider	695	0,1	18,8	Ouvrier (papeterie).
Pottenmaker	543	0,1	77,5	Casquettier.
Ringer (sigarenfabrieken)	866	0,1	80,8	Poseur de bagues. (fabriques de cigares).
Schoenfabrieksarbeider (geen schoenmakerijen en schoenreparatie-inrichtingen)	2584	0,4	28,1	Ouvrier (cordonnerie) non compris ateliers de savatiers, etc.
Sigarenmaker	1497	0,2	9,7	Cigariier.
Sorteerderijarbeider (Kunstzijdefabrieken)	1221	0,2	98,5	Trieur (fabriques de soie artificielle).
Spinner (textielindustrie)	4043	0,6	40,8	Fileur (industrie textile).
Spoeler en twijner (textielindustrie)	5006	0,8	80,1	Bobineur et rotordour (industrie textile).
Stopster, nopster (wolweverijen)	895	0,1	99,6	Reintageuse, noppouse (industrie textile).
Strijkster	6765	1,0	99,0	Repasseuse.
Tabakstripper	673	0,1	44,5	Ecôteur.
Technisch personeel	640	0,1	6,2	Personnel technique.
Telefonist	3504	0,5	94,2	Téléphoniste.
Tuinbouwarbeider (incl. bloembollenarbeider)	522	0,1	1,4	Ouvrier horticole (y compris cultivateur de bulbes).
Veenarbeider	1788	0,3	18,1	Tourbier.
Verplegend personeel voor armen, behoeftigen, enz.	3490	0,5	74,5	Personnel des soins aux pauvres, etc.
Verplegend personeel ziekenhuizen, klinieken, herstellings-oorden e.d.	23200	3,6	88,1	Personnel infirmier.
Vroedvrouw	762	0,1	100,—	Sage-femme.
Waschknecht (wasch- en strijkinrichtingen)	3885	0,6	64,1	Blanchisseur. (Blanchisseries et établissements pour la repassage).
Waver	2924	0,5	11,8	Tisserand.
Winkelbediende	42330	6,3	65,6	Commis de magasin.
Totaal	620061	96,1	45,3	Total.
Totaal aantal vrouwen in de positie D en zonder positie (incl. de beroepen hierboven niet genoemd)	645373	100	26,3	Total des femmes dans la position D et sans position (y compris les professions non-mentionnées ci-dessus).

¹⁾ Niet in een beroep werkzaam (hoofdzakelijk kloosterlingen die een contemplatief leven leiden, kloosterlingen die studeeren op kloosterlingen die rustend zijn). Religieuses non-actives (principalement des religieuses, qui mènent une vie contemplative, des religieuses dispensées de travail par cause de vieillesse etc.).

²⁾ Excl. leeraar bij het vakonderwijs. Non compris l'instituteur de l'enseignement professionnel.

³⁾ Excl. onderwijzer bij het lager en vakonderwijs. Non compris l'instituteur de l'enseignement élémentaire et de l'enseignement professionnel.

⁴⁾ Zie noot 1 bladz. 84. Voir note 1 page 84.

Uit den staat blijkt dat, naast beroepen waarbij reeds uit de benaming is af te leiden, dat daarin uitsluitend of bijna uitsluitend vrouwen werkzaam zijn, zooals b.v. bewaarschoolonderwijzeres (100 %), vroedvrouw (100 %), naaister (99,5 %), hoedenmodiste (98,5 %), costuumnaaister (98,0 %), borduurster (97,0 %), er andere zijn, waarin eveneens bijna uitsluitend vrouwen werkzaam zijn; zoo b.v. Leeraar vakonderwijs voor meisjes (99,2 %), huispersoneel (97,5 %), confectiefabrieksarbeider (geen kleermaker of costuumnaaister) (96,0 %), telefonist (94,2 %), nettenboeter (94,2 %). Voorts worden verschillende beroepen in de textielindustrie (spoeler en twijner, aandraaier, kettingscheerder, breier, stopster en nopster, haspelarijarbeider en sorteerderijarbeider in de kunstzijdefabrieken) en in de wasscherijen (strijkster, waschknecht) bijna uitsluitend of voor het grootste deel door vrouwen uitgeoefend. De verpleging zoowel van armen en behoeftigen (74,5 %) als van zieken (88,1 %) geschiedt eveneens meest door vrouwen, terwijl verder het beroep van ringer (sigarenfabrieken) (89,8 %), apothekers-assistent (82,7 %), pettenmaker (77,5 %), cartonnagewerker (67 %) en winkelbediende (65,6 %) meerendeels door vrouwen wordt uitgeoefend.

Een onderscheiding van de vrouwen naar den leeftijd geeft het volgende staatje.

Positie.	Beneden 14 jaar.	14 t/m 17 jaar.	18 t/m 20 jaar.	21 t/m 30 jaar.	40 t/m 50 jaar.	60 jaar en ouder.	Totaal. ¹⁾
Absolute cijfers.							
A, B en C	—	441	1644	42049	50007	22065	122206
D ¹⁾	700	120065	127188	208085	75047	15210	(9) 645373
Totaal	700	120506	128832	340134	131054	37275	(9) 767579
Verhoudingscijfers.							
A, B en C	—	0,4	1,3	34,4	45,8	18,1	100
D ¹⁾	0,1	20,0	19,7	46,2	11,6	2,4	100
Totaal	0,1	16,9	16,8	44,3	17,1	4,9	100

De verdeling over de leeftijdsklassen is uiteraard bij de vrouwen in de posities A, B en C een geheel andere dan bij die in de positie D enz., bij de eersten geringere percentages in de laagste leeftijdsklassen en grootere in de hoogste leeftijdsklassen, bij de laatsten juist het tegenovergestelde. Indien men de leeftijdsverdeling voor de vrouwen vergelijkt met die van de mannen, zooals in het staatje op blz. 81 is gedaan, dan blijkt, dat in de positie D en zonder positie het percentage voor de vrouwen in de lagere leeftijdsklassen groter, in de hogere leeftijdsklassen lager is dan dat voor de mannen. Met betrekking tot de posities A, B en C valt in de lagere leeftijdsklassen hetzelfde waar te nemen; in de klassen van 21—39 en van 40 tot 60 jaar zijn de verschillen slechts gering, terwijl in de hoogste leeftijdsklasse het aantal vrouwen naar verhouding groter is.

Wat den burgerlijken staat betreft blijkt, dat van het totaal aantal gehuwde vrouwen (waaronder ook verstaan worden degenen die gehuwd zijn geweest) in ons land 8,3 % een beroep uitoefende, en van het totaal aantal ongehuwde vrouwen 27,8 %. Van de 8,3 % gehuwde vrouwen was 3,1 % in den landbouw, 1,6 % in het winkelbedrijf en 1,2 % als huispersoneel werkzaam; in beide eerstgenoemde bedrijven was het groote meerendeel hoofd eener onderneming.

Van het totaal aantal gehuwde vrouwen (145212) waren er 45681 of 31,4 % gehuwd geweest (weduwen 37883 of 26,1 % en gescheiden van echt 7798 of 5,3 %) en 1494 gescheiden van tafel en bed of 1 %. Van gehuwde en gehuwd geweest zijnde vrouwen waren er 49173 in de positie D of zonder positie werkzaam en wel een groot deel als huispersoneel (21193), bij den landbouw (5758), als administratief personeel (1704), winkelbediende (1425), onderwijzeressen L. O. (1418), naaister (1240), huisbewaarster (1042), ziekenverpleegster (981) en veen-

¹⁾ En zonder positie.

²⁾ De cijfers tusschen haakjes betroffen personen van onbekenden leeftijd. Deze aantallen zijn in de totalen begrepen.

arbeidsters (965). Van de 96039 vrouwen in de positie A, B of C, die gehuwd of gehuwd geweest zijn, waren er als hoofd van een onderneming voor eigen rekening (positie A) 48769 werkzaam in het landbouwbedrijf en 28550 in den handel, waarvan in winkels in kruidenierswaren 10522, pensionhoudsters en houdsters van tehuizen 6063 en caféhoudsters enz. 4038.

Van het totaal aantal vrouwen, dat een beroep uitoefende, was 18,9 % gehuwd en gehuwd geweest en 81,1 % ongehuwd. Tabel 22 blz. 82 geeft een onderscheiding naar den burgerlijken staat en naar de verschillende leeftijdsgroepen, zoowel voor mannen als voor vrouwen. Voor meer gedetailleerde gegevens betreffende den burgerlijken staat der vrouwen benevens van de verdeling over de verschillende leeftijdsgroepen moge verwezen worden naar de staten I A en I B aan het slot dezer publicatie.

Vreemdelingen. Als slot van deze inleiding worden hiernavolgend eenige bijzonderheden omtrent de in ons land op 31 December 1930 werkende vreemdelingen gegeven. Het totaal aantal in ons land op 31 December 1930 getelde vreemdelingen bedroeg 175850 (77079 of 43,8 % mannen en 98771 of 56,2 % vrouwen). In 1920 was dit aantal 112089 (55502 of 49,5 % mannen en 56587 of 50,5 % vrouwen). De toeneming van het aantal vreemdelingen bedroeg dus sinds 1920 56,9 % (38,9 % voor de mannen en 74,5 % voor de vrouwen).

Van de 175850 vreemdelingen oefenden er 98740 of 56,1 % een beroep uit; voor de mannen was dit percentage 69,3 en voor de vrouwen 45,9. De 98740 vreemdelingen, die een beroep uitoefenden, maakten 3,1 % uit van de totale in een beroep werkzame bevolking in ons land; voor de mannen en vrouwen afzonderlijk was dit percentage resp. 2,2 en 5,9.

Vergelijking van het aantal vreemdelingen in 1930 in een beroep werkzaam met het overeenkomstige aantal in 1920, doet zien dat sinds laatstgenoemd jaar een aanzienlijke vermeerdering heeft plaats gehad; het steeg n.l. van 55458 op 98740 of met 78 %, terwijl de aanwas van de totale werkzame bevolking van ons land 17,0 % bedroeg. Beschouwt men de mannen afzonderlijk, dan bedraagt de stijging 44,2 %, terwijl zij voor de vrouwen 145,9 % bedraagt, voornamelijk gevolg van de sterke toeneming van het aantal Deutsche dienstboden. Het aantal vreemdelingen, dat huiselijke diensten verrichtte, steeg van 9825 in 1920 tot 31107 in 1930 of met 216,6 %. Voor de mannen daalde het aantal van 656 tot 561 of met 14,5 %, voor de vrouwen steeg het van 9169 op 30546 of met 233,1 %. Ook is het aantal vreemdelingen o.m. in de mijnen aanmerkelijk toegenomen.

De totaalcijfers van 1920 en 1930 vindt men nog eens in onderstaand overzicht, waarbij afzonderlijk de gegevens van de Belgen en Duitschers zijn vermeld, daar verreweg het grootste gedeelte der vreemdelingen van Belgische of Deutsche nationaliteit is. 11,5 % van het aantal vreemdelingen, dat een beroep uitoefent, waren Belgen, bijna 63 % Duitschers.

	1920			1930			Stijging (+) of daling (—) in percenten sedert 1920.		
	Mannen.	Vrouwen.	Totaal.	Mannen.	Vrouwen.	Totaal.	Mannen.	Vrouwen.	Totaal.
Belgen	9711	3260	12980	8115	3281	11396	— 16,4	+ 0,4	— 12,2
Duitschers	18667	11920	30587	20370	32608	61987	+ 57,4	+ 173,6	+ 102,7
Totaal aantal vreemdelingen dat een beroep uitoefent .	37022	18430	55458	53400	45340	98740	+ 44,2	+ 145,9	+ 78,0

Een algemeen overzicht van het aantal vreemdelingen in 1930 geeft onderstaande tabel 24 waarin tevens een onderscheiding is gemaakt naar de positie, welke in het beroep wordt ingenomen. Ter vergelijking is ook het aantal Nederlanders vermeld.

TABEL 24.

Positie. ¹⁾ Position.	Belgische nationaliteit. Nationalité belge.			Duitse nationaliteit. Nationalité allemande.			Overige nationaliteiten. Autres nationalités.			Zonder en onbekende nationaliteit. Sans nationalité et nationalité inconnue.			Totaal aantal vreemdelingen. Total des étrangers.			Totaal aantal Nederlanders. Total Néerlandais.		
	M.	V.	Totaal.	M.	V.	Totaal.	M.	V.	Totaal.	M.	V.	Totaal.	M.	V.	Totaal.	M.	V.	Totaal.
	H.	F.	Total.	H.	F.	Total.	H.	F.	Total.	H.	F.	Total.	H.	F.	Total.	H.	F.	Total.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
Verhoudingscijfers. <i>Chiffres indices.</i> Totaal kolom 16 = 100. Total col. 16 = 100.																		
A	19,03	7,54	26,57	32,50	10,71	43,21	14,34	3,20	17,54	10,38	2,30	12,68	7347	2288	9635	532635	113083	645718
B	6,70	0,28	6,98	59,92	3,40	63,41	24,02	0,98	25,00	4,61	—	4,61	682	34	716	15309	559	15868
C	9,70	1,21	10,90	63,38	4,09	68,37	12,44	1,41	13,86	6,08	0,70	6,87	2201	202	2403	50580	6040	56620
D ²⁾	6,98	2,94	9,91	28,26	36,55	64,81	11,29	8,00	20,28	3,68	1,32	5,00	43170	42816	85986	1766318	602557	2368870
Aantal personen, dat een beroep uitoefent <i>Nombre de personnes actives.</i>	8,22	3,32	11,54	29,75	33,02	62,78	11,71	8,18	10,89	4,40	1,39	5,79	58400	45340	98740	2364837	722239	3087076
Aantal beroepsloozen <i>Personnes sans profession.</i>	5,89	12,27	18,17	15,70	36,13	51,83	6,77	15,40	22,26	2,34	5,40	7,74	23679	53431	77110	1500760	3171879	4672639
Algemeen totaal <i>Total général.</i>	7,20	7,25	14,45	23,60	34,38	57,98	9,54	11,38	20,93	3,50	3,15	6,65	77079	98771	175850	3865597	3894118	7759715

Indien men het aantal vreemdelingen, dat een beroep uitoefent (98740) gelijk 100 stelt, dan blijkt 12,9 % een leidende positie te hebben, n.l. 9,8 % bekleedde de positie A, 0,7 % de positie B en 2,4 % de positie C. Voor de Nederlanders waren deze percentages resp. 23,3, 20,9, 0,5 en 1,8.

Staten IIa en IIb aan het slot van deze publicatie geven een overzicht van de bedrijven en beroepen waarin de vreemdelingen werkzaam waren. Van het aantal mannelijke vreemdelingen in de positie A (7347), dat zijn dus personen, die hoofd zijn van een onderneming voor eigen rekening, waren 2775 in de industrie, 1313 in de landbouwbedrijven, 2517 in den handel en 705 in het verkeer werkzaam. Enkele van de beroepen, waarin de mannelijke vreemdelingen zonder leidende positie voornamelijk werkzaam waren, zijn: houer (steenkolenmijnen) (6194), administratief personeel (2613), landbouwarbeider (2595), sleeper (steenkolenmijnen) (1926), hulphouer (steenkolenmijnen) (966), reiziger, agent, enz. (882), electricien (719), schilder (excl. scheepsschilder en aardewerkschilder) (678), magazijn- en pakhuispersoneel (620), timmerman (618), kellner (592), stutter (steenkolenmijnen) (583), kapper (546), huispersoneel (excl. huisbewaarder) (532), chauffeur (529), dekpersoneel (499). De 42816 vrouwen zonder leidende positie waren in hoofdzaak werkzaam als huispersoneel (30532), administratief personeel (1258), ziekenverpleegster (1392), onderwijzeres bij het lager onderwijs (566), als landbouwarbeider (962), winkelbediende (762) en buffet- en keukenpersoneel (500).

¹⁾ Voor de beteekenissen der letters A, B, C en D, zie blz. 93. *Pour la signification des caractères A, B, C et D, voir page 93.*

²⁾ Benevens van de personen, voor wie geen onderscheiding naar de positie mogelijk was. *Y compris les personnes que l'on ne pouvait pas ranger dans une position.*

In sommige bedrijven of beroepen vormt het aantal vreemdelingen, hoewel op zichzelf niet groot, een belangrijk gedeelte van het totaal aantal daarin werkzame personen en in enkele gevallen is het aantal vreemdelingen zelfs in de meerderheid. De voornaamste gevallen volgen hieronder.

Bedrijf of beroep.	Positie ¹⁾ .	Aantal vreemdelingen.	Aantal Nederlanders.	Bedrijf of beroep.	Positie ¹⁾ .	Aantal vreemdelingen.	Aantal Nederlanders.
Kunststeenfabrieken	A	22	58	Katoenververjen	C	17	60
Venster- en spiegelglasfabrieken	C	20	10	Kantfabrieken	C	9	11
Vloerleggersbedrijven	A	80	88	Band-, veter- en koordfabrieken	C	19	30
"	B	2	3	Bierbrouwerijen en mouterijen	C	27	100
"	C	8	12	Sigarettenfabrieken	A	2	4
Schoorsteenveggersbedrijven	A	30	154	"	B	7	12
Bontwerkerijen	A	54	139	"	C	24	68
Beelden- en ornamentenfabrieken	A	31	68	Gipswerker (beeldhouwerijen)	D	21	59
"	C	5	11	Houwer (steenkolenmijnen)	D	6194	8777
Steenkolenmijnen	C	294	699	Hulphouer	D	966	1493
Cokesfabrieken	C	14	48	Inzetter en stamper (kunststeenfabrieken)	D	44	118
Zinkfabrieken	C	10	10	Leeraar taalscholen	D	195	219
Wapen- en munitiefabrieken	C	23	44	Sleeper (steenkolenmijnen)	D	1926	2872
Vliegtuigfabrieken	B	1	1	Tolk, translateur	D	31	59
"	C	11	6	Vloerlegger	D	420	561
Tricotagofabrieken en breierijen	C	36	92				

In sommige bedrijven of beroepen blijken de vreemdelingen in hoofdzaak tot een bepaalde nationaliteit te behooren. De voornaamste dezer gevallen volgen hieronder.

Bedrijf of beroep.	Positie. ¹⁾	Aantal vreemdelingen.	Nationaliteit.	Bedrijf of beroep.	Positie. ¹⁾	Aantal vreemdelingen.	Nationaliteit.
Kunststeenfabrieken	A	22	21 Italianen.	Katoenververjen	C	17	14 Duitschers.
Venster- en spiegelglasfabrieken	C	20	17 Belgen.	Katoenspinnerijen	C	22	20 "
Vloerleggersbedrijven	A	80	79 Italianen.	Katoenweverijen	C	15	12 "
"	B	2	2 "	Kantfabrieken	C	9	9 "
"	C	8	7 "	Band-, veter- en koordfabrieken	C	19	18 "
Schoorsteenveggersbedrijven	A	30	14 "	Vlasserijen	A	40	39 Belgen.
Klommenmakerijen	A	76	10 Zwitsers.	Bierbrouwerijen en mouterijen	C	27	23 Duitschers.
Kappers	A	404	71 Belgen.	Gipswerker (beeldhouwerijen)	D	21	19 Italianen.
Beelden- en ornamentenfabrieken	A	31	266 Duitschers.	Huispersoneel (geen huisbewaarder)	D	30532	23830 Duitschers.
Steenkolenmijnen	C	294	29 Italianen.	Instrumentmaker	D	109	94 "
Metaalwaren- en lamponfabrieken	C	31	259 Duitschers.	Inzetter en stamper (kunststeenfabr.)	D	44	42 Italianen.
Instrumentmakerijen	C	20	31 "	Klommenmaker (handwerker)	D	82	75 Belgen.
Zinkfabrieken	C	10	10 "	Schoorsteenvegger	D	25	13 Italianen.
Wapen- en munitiefabrieken	C	23	8 Duitschers.	Sportinrichtingen (personeel)	D	36	11 Zwitsers.
Vliegtuigfabrieken	C	11	14 Oostenrijkers.	Vloerlegger	D	420	28 Britten.
Tricotagofabrieken en breierijen	C	36	11 Duitschers.				382 Italianen.
			31 "				

¹⁾ Voor de beteekenissen der letters A, B, C en D, zie blz. 93. *Pour la signification des caractères A, B, C, et D, voir page 93.*

TABELLEN.

Tableaux.

STAAT I^A.

ONDERSCHIEDING DER PERSONEN IN DE POSITIES A, B EN C* NAAR DE
BEDRIJFSKLASSEN EN DE BEDRIJFSGROEPEN EN NAAR LEEFTIJD, GESLACHT
EN BURGERLIJKEN STAAT, VOOR HET TOTAAL VAN HET RIJK.

Répartition, pour le Royaume, des personnes dans les positions A, B et C* d'après les classes de métiers et
les groupes de métiers et d'après l'âge, le sexe et l'état civil.

STAAT I^B.

ONDERSCHIEDING DER PERSONEN IN DE POSITIE D* EN DER PERSONEN
VOOR WIE GEEN ONDERSCHIEDING NAAR DE POSITIE IS GEMAAKT (PER-
SONEN IN DE KLASSEN XXIV E.V.) NAAR HET BEROEP EN NAAR LEEFTIJD,
GESLACHT EN BURGERLIJKEN STAAT, VOOR HET TOTAAL VAN HET RIJK.

Répartition, pour le Royaume, des personnes dans la position D* et des personnes qu'on n'a pas rangé
dans une position (les personnes des classes XXIV etc.), d'après les professions et d'après l'âge, le sexe
et l'état civil.

-
- * Positie (*Position*) A: Bedrijfshoofden voor eigen rekening.
Chefs d'entreprises à leurs propres comptes.
- „ „ B: Bedrijfshoofden voor rekening van een ander (vnl. directeuren van naaml. vennootschappen en
coöperaties).
*Chefs d'entreprises pour les comptes d'autrui (principalement directeurs de Sociétés Anonymes et
Coopératives).*
- „ „ C: Bedrijfsleiders, meesterknechts, enz.
Chefs d'exploitation, chefs ouvriers, etc.
- „ „ D: Gewone arbeiders, enz.
Ouvriers ordinaires, etc.

STAAT I A. Vervolg (suite).

Bedrijfsklassen en bedrijfsgroepen. Classes de métiers et groupes de métiers.	Leeftijdsklassen. Groupes d'âge.														Totaal. Total.		Totaal-generaal.										
	14-17 jaar. 14 à 17 ans.		18 en 19 jaar. 18 et 19 ans.		20 jaar. 20 ans.		21-24 jaar. 21 à 24 ans.		25-29 jaar. 25 à 29 ans.		30-39 jaar. 30 à 39 ans.		40-49 jaar. 40 à 49 ans.		50-59 jaar. 50 à 59 ans.			60-64 jaar. 60 à 64 ans.		65-69 jaar. 65 à 69 ans.		70 jaar en ouder. 70 ans et plus.					
	G.	O.	G.	O.	G.	O.	G.	O.	G.	O.	G.	O.	G.	O.	G.	O.		G.	O.	G.	O.	G.	O.	G.	O.		
IV. Bouwbedrijven, enz.	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	
8. Pomp- en putboord-derijen.																											
9. Straatmakersbedrij-ven.																											
10. Aanleg van maca-dam, asfaltwegen e.d. en onderhoud van wegen																											
11. Stukadoors- en wit-tersbedrijven.																											
12. Schildersbedrijven en glazenmakersrijen.																											
13. Steenhouwerijen, -zagerijen en -slijperijen.																											
14. Dakdekkersbedrij-ven.																											
15. Vloerleggersbedrij-ven.																											
16. Behangerijen en stoffeederijen.																											
17. Glazen- en pui-wasscherijen en schoon-maaknrichtingen.																											
18. Schoorsteenvegers-bedrijven.																											
19. Bedrijven voor zui-ving en ontsmetting van gebouwen enz.																											
20. Openbare reini-gings- en ontsmettings-diensten.																											
Totaal bedrijfsklasse IV.																											

V. Chemische nijverheid.

1. Zwavelzuurfabrieken.																											
2. Zoutzuurfabrieken.																											
3. Superphosfaatfa-brieken.																											
4. Kunstmestfabrieken (uitgezonderd super-phosfaat- en beender-meelfabrieken).																											
5. Lijjn- en gelatine-fabrieken e.a. beender-verwerkingsnrichtingen.																											
6. Raffinaderijen van petroleum e.d.																											
7. Teerdistilleerderijen.																											
8. Fabrieken van as-phalt en asphaltpapier.																											
9. Magnesiumfabrieken en magnesiafabrieken.																											
10. Isoleermateriaalfabrieken.																											
11. Zinkwitfabrieken.																											
12. Loodwitfabrieken.																											
13. Verfstoffenfabrieken (uitgezonderd lood- en zinkwitfabrieken).																											
14. Verfmalderijen, ver-nis- en lakstokerijen.																											
15. Inkt- en zegellak-fabrieken.																											
16. Dextrinefabrieken.																											
17. Fabrieken van ont-plofbare stoffen.																											
18. Lucifersfabrieken.																											
19. Fabrieken van sa-mengeperste gassen.																											
21. Kaarsen- en waxine-fabrieken.																											
22. Zeepfabrieken.																											
23. Sodarafabrieken.																											

Bedrijfsklassen en bedrijfsgroepen. Classes de métiers et groupes de métiers.	Positie. Position.	Geslacht. Sexe.	Leeftijdsklassen. Groupes d'âge.																										Totaal. Total.		Totaal-generaal. Total-général.
			14-17 jaar. 14 à 17 ans.		18 en 19 jaar. 18 et 19 ans.		20 jaar. 20 ans.		21-24 jaar. 21 à 24 ans.		25-29 jaar. 25 à 29 ans.		30-39 jaar. 30 à 39 ans.		40-49 jaar. 40 à 49 ans.		50-59 jaar. 50 à 59 ans.		60-64 jaar. 60 à 64 ans.		65-69 jaar. 65 à 69 ans.		70 jaar en ouder. 70 ans et plus.								
			O.	G.	O.	G.	O.	G.	O.	G.	O.	G.	O.	G.	O.	G.	O.	G.	O.	G.	O.	G.	O.	G.	O.	G.	O.	G.	O.	G.	
			4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29			
V. Chemische Nijverheid.																															
24. Fabrieken van geestes- en verbandmiddelen.	A M. —	V. —	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
25. Essences- en reukstoffenfabrieken.	A M. —	V. —	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
26. Parfumerie- en tandmiddelenfabrieken.	A M. —	V. —	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
27. Poets- en smeermiddelenfabrieken.	A M. —	V. —	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
28. Andere chemische fabrieken.	A M. —	V. —	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
29. Apothekersbedrijven.	A M. —	V. —	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
Totaal bedrijfsklasse V.	A M. —	V. —	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
VI. Hout-, kurk-, stroo- bewerking, enz.																															
1. Houthakkerijen en houtschillerijen.	A M. —	V. —	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
2. Schorsmalen.	A M. —	V. —	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
3. Houtzagerijen en schaverijen.	A M. —	V. —	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
4. Timmerfabrieken.	A M. —	V. —	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
5. Houtbereidingsinrichtingen.	A M. —	V. —	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
6. Fabrieken van triplexhout.	A M. —	V. —	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
7. Parketvloerenfabrieken.	A M. —	V. —	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
8. Kistenfabrieken en kistenmakerijen.	A M. —	V. —	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
9. Kuiperijen.	A M. —	V. —	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
10. Klompenfabrieken en klompenmakerijen.	A M. —	V. —	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
11. Meubelfabrieken en meubelmakerijen.	A M. —	V. —	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
12. Lijstenfabrieken en encadreerinsrichtingen.	A M. —	V. —	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
13. Biljartfabrieken.	A M. —	V. —	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
14. Fabrieken van zonnenschermen, rolluiken en jaloezieën.	A M. —	V. —	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
15. Overige houtwarenfabrieken.	A M. —	V. —	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
16. Mandenmakerijen en teenschillerijen.	A M. —	V. —	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
17. Rietwarenfabrieken.	A M. —	V. —	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
18. Rieten- en biezenmattenmakerijen.	A M. —	V. —	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
19. Hoepelmakerijen.	A M. —	V. —	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
20. Borstel- en bezemfabrieken.	A M. —	V. —	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
21. Ivoordraaierijen.	A M. —	V. —	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
22. Knoop- en baleinenfabrieken.	A M. —	V. —	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			

Bedrijfsklassen en bedrijfsgroepen. Classes de métiers et groupes de métiers.	Leeftijdsklassen. Groupes d'âge.																Totaal. Total.	Total-generaal.						
	14-17 jaar. 14 à 17 ans.		18 en 19 jaar. 18 et 19 ans.		20 jaar. 20 ans.		21-24 jaar. 21 à 24 ans.		25-29 jaar. 25 à 29 ans.		30-39 jaar. 30 à 39 ans.		40-49 jaar. 40 à 49 ans.		50-59 jaar. 50 à 59 ans.				60-64 jaar. 60 à 64 ans.		65-69 jaar. 65 à 69 ans.		70 jaar en ouder. 70 ans et plus.	
	O.	G.	O.	G.	O.	G.	O.	G.	O.	G.	O.	G.	O.	G.	O.	G.			O.	G.	O.	G.	O.	G.
VI. Hout-, kurk- stroo- bewerking, enz.																								
23. Celluloidwarenfabrieken.																								
24. Fabrieken van hoornen, barnsteen, schildpad e.d. voorwerpen.																								
25. Houten koffer- en etuifabrieken.																								
26. Kurkwarenfabrieken.																								
27. Fabrieken van reddingsartikelen.																								
28. Fabrieken van stroo- hulzen e.a. artikelen uit stroo.																								
29. Hooi-, stroo- en riet- persen, -bakkerijen en -malerijen.																								
30. Zeemosbinderijen.																								
Totaal bedrijfsklasse VI																								
VII. Kleding en reiniging.																								
1. Kleermakerijen en confectiefabrieken (bovenkleding).																								
2. Onderkleding- en huishoudgoederenfabrieken.																								
3. Corsettenmakerijen.																								

Bedrijfsklassen en bedrijfsgroepen. Classes de métiers et groupes de métiers.	Leeftijdsklassen. Groupes d'âge.																Totaal. Total.	Total-generaal.						
	14-17 jaar. 14 à 17 ans.		18 en 19 jaar. 18 et 19 ans.		20 jaar. 20 ans.		21-24 jaar. 21 à 24 ans.		25-29 jaar. 25 à 29 ans.		30-39 jaar. 30 à 39 ans.		40-49 jaar. 40 à 49 ans.		50-59 jaar. 50 à 59 ans.				60-64 jaar. 60 à 64 ans.		65-69 jaar. 65 à 69 ans.		70 jaar en ouder. 70 ans et plus.	
	O.	G.	O.	G.	O.	G.	O.	G.	O.	G.	O.	G.	O.	G.	O.	G.			O.	G.	O.	G.	O.	G.
4. Fabrieken van boorden, manchetten en dassen, enz.																								
5. Heerenhoeden- en pottenfabrieken.																								
6. Dameshoedenfabrieken, modisterijen.																								
7. Stofknoopenfabrieken.																								
8. Paraplufabrieken.																								
9. Bontwerkerijen.																								
10. Handverkatelers en vervaardiging van lampekappen.																								
11. Bedden- en matrassenmakerijen, dekenstikkerijen.																								
12. Zeilmakerijen, tenten- en dekkledenfabrieken.																								
13. Zakkenmaaterijen en -verstellerijen.																								
14. Sponsenbereidingsinrichtingen.																								
15. Kapperszaken en haarbewerkingsinrichtingen.																								
16. Wasch- en strijk- inrichtingen.																								
17. Chemische wasche- rijen en -ververijen, ta- pijtreinigingsinrichtin- gen.																								

STAAT I A. Vervolg (suite).

Leeftijdsklassen. Groupes d'âge.

Bedrijfsklassen en bedrijfs groepen. Classes de métiers et groupes de métiers.	Positie. Position.	Gesticht. Fond.	Leeftijdsklassen. Groupes d'âge.																		Totaal. Total.	Totaal-generaal. Total-général.						
			14-17 jaar. 14 à 17 ans.		18 en 19 jaar. 18 et 19 ans.		20 jaar. 20 ans.		21-24 jaar. 21 à 24 ans.		25-29 jaar. 25 à 29 ans.		30-39 jaar. 30 à 39 ans.		40-49 jaar. 40 à 49 ans.		50-59 jaar. 50 à 59 ans.		60-64 jaar. 60 à 64 ans.				65-69 jaar. 65 à 69 ans.		70 jaar en ouder. 70 ans et plus.			
			O.	G.	O.	G.	O.	G.	O.	G.	O.	G.	O.	G.	O.	G.	O.	G.	O.	G.			O.	G.	O.	G.	O.	G.
I	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29
X. Oer, steenkolen, turf.	A	M.																										80
12. Schelpevisserijen en -zuigerijen.	A	M.																										14
Totaal bedrijfsklasse X.	A	M.																										66
XI-XIII. Metaalnijver- heid, scheeps- en rijtuigbouw.	B	M.																										14
1. Hoogovenbedrijven.	B	M.																										1
2. Tijnfabrieken.	C	M.																										1
3. Electrotinabrieken.	A	M.																										598
4. Zinkfabrieken.	B	M.																										76
5. Staalgieterijen.	C	M.																										67
6. IJzer- en metaalgie- terijen.	A	V.																										1141
7. Lettergieterijen.	B	M.																										108
8. Koperpletterijen.	C	M.																										249
9. Loefl-, zink-, enz. pletterijen en -perserijen.	A	M.																										1249
10. Bladtin- en blad- aluminium (stanniol) fabrieken.	B	M.																										61
11. Capsulefabrieken.	C	M.																										238
12. Koper- en bliksla- gerijen.	A	V.																										1051
14. Radio-installatie- inrichtingen.	B	M.																										118
15. Loodgieterijen, zinkwerkterijen, aanleg van gas- en waterleiding, sanitaire installaties en centrale verwarming.	C	M.																										99
16. Smederijen, ketting- fabrieken, bankwerke- rijen, draaierijen, auto- gene laschmrichtingen en plaatwellerijen.	A	V.																										54
17. Emailleerfabrieken.	B	M.																										181
18. Galvaniseerinrich- tingen, lakkerijen, schoopeerinrichtingen.	C	M.																										74
19. Stempelfabrieken en graveerinrichtingen.	A	V.																										107
20. Metaalwaren- en lampenfabrieken.	B	M.																										205
21. Draad-, draadnagel- en spijkfabrieken.	C	M.																										190
22. Klinknagelfabrieken.	A	V.																										4
23. Schroeven-, bouten- en moerenfabrieken.	B	M.																										7
24. Fabrieken van ijzeren en stalen buizen.	C	M.																										205
25. Electriche draad- en kabelfabrieken.	A	V.																										4
26. Fabrieken van staal- draadkabels.	B	M.																										6
27. Draadvelechterijen en metaalgasfabrieken.	C	M.																										30
28. Blikwarenfabrieken.	A	V.																										6
29. Gereedschapmake- rijen en ijzerwarenfabrieken.	B	M.																										8
30. IJzeren meubelfabrieken.	C	M.																										8
31. Slotenfabrieken.	A	V.																										54
32. Brandkastfabrieken.	B	M.																										3
33. Haarden- en kachel- fabrieken.	C	M.																										29

Leeftijdsklassen. Groupes d'âge.

Bedrijfsklassen en bedrijfsgroepen. Classes de métiers et groupes de métiers.	Postele. Position.	Geslacht. Sexe.	Leeftijdsklassen. Groupes d'âge.																		Totaal. Total.		Total-generaal.				
			14-17 jaar. 14 à 17 ans.		18 en 19 jaar. 18 et 19 ans.		20 jaar. 20 ans.		21-24 jaar. 21 à 24 ans.		25-29 jaar. 25 à 29 ans.		30-39 jaar. 30 à 39 ans.		40-49 jaar. 40 à 49 ans.		50-59 jaar. 50 à 59 ans.		60-64 jaar. 60 à 64 ans.		65-69 jaar. 65 à 69 ans.			70 jaar en ouder. 70 ans et plus.			
			G.	O.	G.	O.	G.	O.	G.	O.	G.	O.	G.	O.	G.	O.	G.	O.	G.	O.	G.	O.		G.	O.	G.	O.
XV. Textielnijverheid.																											
28. Kantfabrieken.	A	M.																									
29. Band-, veter- en koordfabrieken.	B	V.																									
30. Passementfabrieken.	C	V.																									
31. Paardenhaarbewerking.	A	M.																									
32. Plantenhaarbewerking.	C	M.																									
Totaal bedrijfsklasse XV.	A	V.																									
XVI. Gas- en elektriciteitsbedrijven.																											
1. Gasfabrieken.	A	M.																									
2. Electriciteitsbedrijven.	B	V.																									
Totaal bedrijfsklasse XVI.	A	V.																									
XVII. Bereiding van voedings- en genotmiddelen.																											
1. Graandorscharijen.	A	M.																									
2. Granen- en zadenzuiveringsrichtingen.	B	V.																									
3. Gort- en rijstpelleten en grutterijen.	C	M.																									
4. Meelfabrieken, graanmalerijen en veevoederfabrieken.	A	V.																									
5. Brood- en beschuitfabrieken en broodbakkerijen.	B	V.																									
6. Banketbakkerijen.	C	M.																									
7. Biscuits- en koekfabrieken.	A	V.																									
8. Fabrieken van bakersarijken.	B	V.																									
9. Puddingpoederfabrieken.	C	M.																									
10. Vernicelli- en macaronifabrieken.	A	V.																									
11. Aardappelmeelfabrieken.	B	V.																									
12. Glucose-, stroop- en sagofabrieken.	C	M.																									
13. Stijfselabrieken.	A	V.																									
14. IJsfabrieken.	B	V.																									
15. Beetwortelsuikerfabrieken.	C	M.																									
16. Suikerraffinaderijen.	A	V.																									
17. Kandijfabrieken.	B	V.																									
18. Suikerwerkfabrieken.	C	M.																									

STAAT I A. Vervolg (suite).

Bedrijfsklassen en bedrijfsgroepen. Classes de métiers et groupes de métiers.	Leeftijdsklassen. Groupes d'âge.																		Total-generaal.					
	14-17 jaar. 14 à 17 ans.		18 en 19 jaar. 18 et 19 ans.		20 jaar. 20 ans.		21-24 jaar. 21 à 24 ans.		25-29 jaar. 25 à 29 ans.		30-39 jaar. 30 à 39 ans.		40-49 jaar. 40 à 49 ans.		50-59 jaar. 50 à 59 ans.		60-64 jaar. 60 à 64 ans.		65-69 jaar. 65 à 69 ans.		70 jaar en ouder. 70 ans et plus.		Total-generaal.	
	G.	O.	G.	O.	G.	O.	G.	O.	G.	O.	G.	O.	G.	O.	G.	O.	G.	O.	G.	O.	G.	O.		G.
XVII. Bereiding van voedings- en genotmiddelen.																								
19. Cacao- en chocolade-fabrieken.	A	M.																						
20. Cacao-extractiefabrieken.	B	M.																						
21. Boter-, kaas- en melkproductiefabrieken.	A	M.																						
22. Margarinefabrieken.	B	M.																						
23. Vetsmelterijen.	A	M.																						
24. Oliefabrieken.	B	M.																						
26. Groentenzouterijen, -drogerijen en inmakerijen en van groenten, vruchten en aardappelen.	A	M.																						
27. Fabrieken van verduurzaamde groenten en vruchten in glas en blik; vruchtensap-, vruchtenwijn- en jamfabrieken.	B	M.																						
28. Waterleidingen.	A	M.																						
29. Abattoirs.	B	M.																						
30. Slachterijen en vleeschwarenfabrieken.	A	M.																						
31. Vischbewerking-inrichtingen.	B	M.																						

32. Darnen/bewerkingen.	A	M.																						
33. Brandrijen, gist- en spiritusfabrieken.	B	M.																						
34. Distilleerderijen en likeurstokerijen.	A	M.																						
35. Bierbrouwerijen en mousterijen.	B	M.																						
36. Azijnfabrieken.	A	M.																						
37. Wijn- en bierbottelarijen.	B	M.																						
38. Limonade- en mineraalwaterfabrieken.	A	M.																						
39. Tabakfabrieken en tabakskerverijen.	B	M.																						
40. Sigarenfabrieken en sigarenmakers.	A	M.																						
41. Sigarettfabrieken.	B	M.																						
42. Koffiebrandrijen en theepakkerijen.	A	M.																						
43. Koffiestroopfabrieken en cichorei-brandrijen.	B	M.																						
44. Zoutziederijen.	A	M.																						
45. Mosterd- en specerijfabrieken.	B	M.																						
46. Koksbedrijven en kokkerijen.	A	M.																						

Leeftijdsklassen. Groupes d'âge.

Main table on page 118 showing trade classes (e.g., 30. Rijwielen, 31. Muziekinstrumenten, 32. Uitdragerijen, 33. Brood) and their distribution across age groups (14-17 to 70+).

Main table on page 119 continuing trade classes (e.g., 41. Tabak en sigaren, 42. Wild en gevogelte, 43. Bloemen, 44. Levende dieren, 45. Kantoor machines) and their distribution across age groups.

XXI. Verkeerswezen. 1. Spoorwegen (stoom en elektrische tractie), 2. Tramwegen (stoom en elektrische tractie).

STAAT I A. Vervolg (suite).

Bedrijfsklassen en bedrijfsgroepen. Classes de métiers et groupes de métiers.	Positie.	Geslacht.	Secr.	Leeftijdsklassen. Groupes d'âge.																								Totaal. Total.		Totaal-generaal. Total-général.						
				14-17 jaar. 14 à 17 ans.		18 en 19 jaar. 18 et 19 ans.		20 jaar. 20 ans.		21-24 jaar. 21 à 24 ans.		25-29 jaar. 25 à 29 ans.		30-39 jaar. 30 à 39 ans.		40-49 jaar. 40 à 49 ans.		50-59 jaar. 50 à 59 ans.		60-64 jaar. 60 à 64 ans.		65-69 jaar. 65 à 69 ans.		70 jaar en ouder. 70 ans et plus.		Totaal.										
				O.	G.	O.	G.	O.	G.	O.	G.	O.	G.	O.	G.	O.	G.	O.	G.	O.	G.	O.	G.	O.	G.	O.	G.	O.	G.		O.	G.				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29								
XXII. Crediet- en bankwezen.																																				
1. Bankinstellingen, kassiers en commissiionairs en effecten.	A	M.					3		3		2	6		25	26	188	35	310	34	236	26	88	10	34	8	41	1	924	152	1076						
		V.													1	2	188	35	310	34	236	26	88	10	34	8	41	1	924	152	1076					
	B	M.										4	13	13		133	18	185	21	174	11	46		25	3	13	2	589	72	661						
		V.													1	1	133	18	185	21	174	11	46		25	3	13	2	589	72	661					
2. Cheque- en girodienst.	A	M.																																		
		V.																																		
	B	M.																																		
		V.																																		
3. Geldwisselaars.	A	M.																																		
		V.																																		
	B	M.																																		
		V.																																		
4. Hypotheekbanken.	A	M.																																		
		V.																																		
	B	M.																																		
		V.																																		
5. Spaarbanken.	A	M.																																		
		V.																																		
	B	M.																																		
		V.																																		
6. Banken van leening en pandjeshuizen.	A	M.																																		
		V.																																		
	B	M.																																		
		V.																																		
8. Loterijkantoren.	A	M.																																		
		V.																																		
	B	M.																																		
		V.																																		
Totaal bedrijfsklasse XXII.	A	M.					3		4	3	8	29	26	212	40	339	37	265	30	104	10	37	8	50	1	1039	167	1206								
		V.												8	1	7	2	4	5	1	5	1	3	2	28	7	287	57	344							
	B	M.									4	17	13	154	21	225	21	235	14	67	2	37	3	19	4	754	82	836								
		V.												1		1	2	1	2	1	2	1	1	3	3	765	63	828								
XXIII. Verzekeringswezen.																																				
1. Verzekeringsmaatschappijen en ziekenfondsen e.d.	A	M.					1		1	3	23	31	23	182	38	199	19	229	24	78	5	57	3	39	1	818	138	956								
		V.												1	2	6	1	5	2	3	2	3	3	2	20	5	205	35	240							
	B	M.									1	2	11	7	46	8	75	12	118	5	37	1	16	1	18		322	36	358							
		V.														1	1	1	3	1	1	1	1	1	5	5	192	18	210							
Totaal bedrijfsklassen I t/m XXIII.	A	M.	6	21040	571552	1161203	49358896	3218411843	11443112585	12569810367	1103469559	392273322	266132321	218431836	47545264530	64530539982																				
		V.	6	40350	803109	4691945	21417016	209221072	33273327	229064631	216774418	79511556	5367906	5309667	9340821963	11537121963																				
	B	M.	1	81	939	156549	3943576	4184878	2603774	159953	34471	22280	914521	147015991																						
		V.	52	12242	10269	6902652	47133027	146461681	12865588	7994318	189357	70739	30917	43839	894252781																					
Totaal Mannen.		6	21093	691802	1271481	566411704	3744615264	13265314684	14344111215	12211410036	420733413	277912382	224321862	53381274942	608754																					
Totaal Vrouwen.			6	43552	910117	5652034	28587305	296921919	496423616	547522141	47753081	16095412	9335356	67496039	26167122206																					

STAAT I B. Vervolg (suite).

Leefstijdklassen. Groupes d'âges.

Table with columns for profession, age groups (14-17 to 65-69), and total population. Includes professions like Seinger (steenkolen-mijnen), Sigarenmaker, Sijger (glas), and Smid.

Table with columns for profession, age groups (14-17 to 65-69), and total population. Includes professions like Stationspersoneel, Steendrukker, Steenfabrieksarbeider, and Stoker.

N.B. G. = Gehuwd of gehuwd geweest. Markt ou ayant été marié. O. = Ongehuwd. Non-marié.

*) Zie pag. 124-125. Voir p. 124-125.

*) Excl. scheepstooier.

Beroep. Profession.	Leeftijdsklassen. Groupes d'âge.																Totaal. Total.	
	14-17 jaars. 14 à 17 ans.	18 en 19 jaars. 18 et 19 ans.	20 jaar. 20 ans.	21-24 jaars. 21 à 24 ans.	25-29 jaars. 25 à 29 ans.	30-39 jaars. 30 à 39 ans.	40-49 jaars. 40 à 49 ans.	50-59 jaars. 50 à 59 ans.	60-64 jaars. 60 à 64 ans.	65-69 jaars. 65 à 69 ans.	70 jaar en ouder. 70 ans et plus.	G.	O.	G.	O.	G.		O.
1	14-17 jaars. 14 à 17 ans.	18 en 19 jaars. 18 et 19 ans.	20 jaar. 20 ans.	21-24 jaars. 21 à 24 ans.	25-29 jaars. 25 à 29 ans.	30-39 jaars. 30 à 39 ans.	40-49 jaars. 40 à 49 ans.	50-59 jaars. 50 à 59 ans.	60-64 jaars. 60 à 64 ans.	65-69 jaars. 65 à 69 ans.	70 jaar en ouder. 70 ans et plus.	G.	O.	G.	O.	G.	O.	
23 M.	1615	740	370	80	231	623	500	309	372	121	278	126	23	81	15	55	7	1734
9 M.	120	59	19	71	41	41	17	39	33	11	19	12	1	5	1	3	1	97
24 M.	76	48	30	27	93	53	153	29	132	9	94	26	1	17	—	4	—	544
24 M.	6	13	5	2	2	11	51	4	30	5	21	3	—	2	—	3	—	146
24 M.	3	5	1	2	2	2	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	15
6 M.	7	5	2	1	6	6	15	2	18	2	14	3	—	1	—	4	—	62
20 M.	14	6	9	1	12	19	16	8	16	3	21	4	16	7	1	4	—	96
3 M.	3	1	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
17 M.	27	17	1	2	3	4	3	3	3	2	5	1	—	—	—	—	—	18
24 M.	14	9	12	4	14	53	180	67	316	41	278	80	12	37	6	15	3	920
24 M.	17	38	30	5	228	340	91	778	200	634	510	55	169	20	88	4	65	2897
24 M.	60	109	75	10	493	171	372	594	499	146	178	31	33	11	26	5	22	1499
15 M.	135	774	822	13	4088	85	4741	305	6107	295	1600	55	298	26	147	7	69	981
17 M.	38	6	5	7	29	8	66	10	31	2	13	2	—	5	—	—	—	151
17 M.	2	3	1	1	1	1	1	1	3	1	3	—	—	—	—	—	—	4
19 M.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10
15 M.	1	125	90	11	135	94	96	43	106	15	106	33	7	34	1	12	2	457
21 M.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100
11 M.	8	25	17	7	34	11	99	3	31	16	48	7	—	4	—	—	—	172
4 M.	63	65	30	37	123	81	199	38	125	16	16	—	—	—	—	—	—	545
4 M.	115	105	2	65	182	75	274	20	220	23	128	34	2	32	5	5	1	929
21 M.	817	634	9	240	974	956	2225	545	1745	272	1566	567	40	356	32	146	11	7834
24 M.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5091
1 M.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5
1 M.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5
1 M.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
1 M.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7
1 M.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1569
1 M.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13
17 M.	96	44	17	13	67	34	113	19	71	11	33	2	6	6	—	—	—	295
24 V.	37	18	8	2	20	57	124	121	120	72	98	43	40	19	3	9	1	435
9 M.	21	16	10	9	26	19	8	31	11	17	10	—	—	—	—	—	—	88
11 M.	5	1	1	2	6	5	11	2	11	2	8	—	—	—	—	—	—	7
11 M.	345	196	89	29	328	114	179	423	104	374	32	267	25	40	5	16	—	1307
21 M.	—	—	—	14	16	366	119	1291	62	1070	28	312	5	—	—	—	—	3069

N.B. G. = Gehuwd of gehuwd geweest. Marié ou ayant été marié. O. = Ongehuwd. Non-marié.

1) Zie pag. 124-125. Voir p. 124-125.

2) Incl. bloemboekenarbeider.

STAAT II^A.

ONDERSCHIEDING DER VREEMDELINGEN IN DE POSITIES A, B EN C* NAAR DE NATIONALITEIT, HET GESLACHT EN NAAR DE BEDRIJFSGROEPEN, VOOR HET TOTAAL VAN HET RIJK.

Répartition, pour le Royaume, des étrangers dans les positions A, B et C* d'après la nationalité, le sexe et d'après les groupes de métiers.

STAAT II^B.

ONDERSCHIEDING DER VREEMDELINGEN IN DE POSITIE D* EN DER PERSONEN VOOR WIE GEEN ONDERSCHIEDING NAAR DE POSITIE IS GEMAAKT (PERSONEN IN DE KLASSEN XXIV E.V.) NAAR DE NATIONALITEIT, HET GESLACHT EN NAAR HET BEROEP, VOOR HET TOTAAL VAN HET RIJK.

Répartition, pour le Royaume, des étrangers dans la position D* et des personnes qu'on n'a pas rangé dans une position (les personnes des classes XXIV etc.), d'après la nationalité, le sexe et d'après les professions.

* Positie (*Position*) A: Bedrijfshoofden voor eigen rekening.

Chefs d'entreprises à leurs propres comptes.

„ „ B: Bedrijfshoofden voor rekening van een ander (vnl. directeuren van naaml. vennootschappen en coöperaties)

Chefs d'entreprises pour les comptes d'autrui (principalement directeurs de Sociétés Anonymes et Coopératives).

„ „ C: Bedrijfsleiders, meesterknechts, enz.

Chefs d'exploitation, chefs ouvriers, etc.

„ „ D: Gewone arbeiders, enz.

Ouvriers ordinaires, etc.

STAAT II A.

Table with 20 columns: Bedrijf. 1) Mètier. 1), Positie, Geslacht, etc. Rows include I. Vervaardiging van aardewerk, glas, kalk en steenen; II. Bewerking van diamant en andere edelsteenen; III. Boek- en steendrukkerijen, etc.

1) In Staat II A zijn slechts opgenomen de bedrijfs-groepen met 10 of meer vreemdelingen. Dans le tableau II A on n'a mentionné que les groupes de métiers ayant 10 étrangers ou plus. Pour la traduction française des classes de métiers et des groupes de métiers, voir volume VII, pages 642-677.

STAAT II A. Vervolg (suite).

Table with 20 columns: Bedrijf. 1) Mètier. 1), Positie, Geslacht, etc. Rows include IV. Bouwbedrijven, enz.; V. Chemische nijverheid; VI. Hout-, kurk-, stroobewerking, enz.

STAAT II A. Vervolg (suite).

Table with 20 columns: 1. Bedrijf. Métier. 2-17. Countries (Positie, Geslacht, Sez., Duitschland, België, Gr. Britannie, Frankrijk, Italië, Zwitserland, Oostenrijk, Hongarije, Rusland, Polen, Tsjechoslowakije, etc.). 18. Totaal kolommen 4 t/m 17. 19. Nederland. 20. Algemeen totaal.

STAAT II A. Vervolg (suite).

Table with 20 columns: 1. Bedrijf. Métier. 2-17. Countries (Positie, Geslacht, Sez., Duitschland, België, Gr. Britannie, Frankrijk, Italië, Zwitserland, Oostenrijk, Hongarije, Rusland, Polen, Tsjechoslowakije, etc.). 18. Totaal kolommen 4 t/m 17. 19. Nederland. 20. Algemeen totaal.

STAAT II A. Vervolg (suite).

Bedrijf. Métier.	Positie. Position.	Gelacht. Sexe.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	
			Deutschland. Allemagne.	België. Belgique.	Gr. Britannijë en N. Ierland. Gr. Bretagne et Irlande du Nord.	Frankrijk. France.	Italië. Italie.	Zwitserland. Suisse.	Oostenrijk. Autriche.	Hongarië. Hongrie.	Rusland. Russie.	Polen. Pologne.	Tsjechoslovakië. Tchécoslovaquie.	Andere nationaliteit. Autres nationalités.	Zonder nationaliteit. Sans nationalité.	Onbekende nationale- iteit. Nationalité in- connue.	Totaal kolommen 4 t/m 17. Total des col. 4-17.	Nederland. Pays-Bas.	Algemeen totaal. Total général.				
IX. Leder, wasdoek, rubber.																							
Kunstgebittenfabrieken en tandtechnische werkplaatsen	A C	M. M.	10 1	—	1 —	1 —	—	—	2	—	—	2	—	—	—	—	5	1	22	127	149		
Totaal Klasse IX (inclusief de niet genoemde bedrijfsgroepen).	A B C	M. V. M. M. V.	162 3 3 54 2	48	3	5	2	2	8	1	13	18	2	6	30	4	313	14558	14871				
X. Oer, steenkolen, turf.																							
Steenkolenmijnen	B C	M. M.	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	18	19			
Cokesfabrieken	B C	M. M.	250	10	—	1	—	—	1	—	—	6	1	1	15	—	294	699	993				
Totaal Klasse X (inclusief de niet genoemde bedrijfsgroepen).	A B C	M. M. M.	— 2 272	— 1 15	— 1	— 5	— 2	—	— 1	—	—	— 6	— 1	— 1	— 16	—	2 4 319	673 69 930	675 73 1249				
XI—XIII. Metaalnijverheid, scheeps- en rijtuigbouw.																							
Zinkfabrieken	C	M.	—	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	10	20		
IJzer- en metaalgietrijen	C	M.	24	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	26	212	238		
Koper- en bliklagerijen	A C	M. M.	13 2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14	1037	1051		
Loodgietrijen, zinkwerkerijen, aanleg van gas- en waterleiding, sanitaire installaties en centrale verwarming	A B C	M. M. M.	20 2 9	4	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2	2	40	2694	2734		
Smederijen, kettin-fabrieken, bankwerkerijen, draaierijen, autogene laschrichtingen en plaatwellerijen	A B C	M. M. M.	27 — 15	17 1 3	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	5	—	51	6545	6596		
Galvaniseerinrichtingen, lakkerijen, schoopeerinrichtingen	A B C	M. M. M.	9 1 —	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	11	194	205		
Stempelfabrieken en graveerinrichtingen	A B C	M. M. M.	7 — 1	—	—	1	—	—	1	1	—	—	1	1	2	—	—	—	14	96	110		
Metaalwaren- en lampenfabrieken	A B C	M. M. M.	6 6 31	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	186	195		
Draad-, draadnagel- en spijkerfabrieken	B C	M. M.	31 7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	31	208	234		
Electrische draad- en kabelfabrieken	B C	M. M.	1 11	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	7	8		
Gereedschapmakerijen en ijzerwarenfabrieken	A B C	M. M. M.	21 1 5 14	10	—	—	3	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	48	480	508		

STAAT II A. Vervolg (suite).

Bedrijf. Métier.	Positie. Position.	Gelacht. Sexe.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	
			Deutschland. Allemagne.	België. Belgique.	Gr. Britannijë en N. Ierland. Gr. Bretagne et Irlande du Nord.	Frankrijk. France.	Italië. Italie.	Zwitserland. Suisse.	Oostenrijk. Autriche.	Hongarië. Hongrie.	Rusland. Russie.	Polen. Pologne.	Tsjechoslovakië. Tchécoslovaquie.	Andere nationaliteit. Autres nationalités.	Zonder nationaliteit. Sans nationalité.	Onbekende nationale- iteit. Nationalité in- connue.	Totaal kolommen 4 t/m 17. Total des col. 4-17.	Nederland. Pays-Bas.	Algemeen totaal. Total général.				
XI—XIII. Metaalnijverheid, scheeps- en rijtuigbouw.																							
Wapen- en munitiefabrieken	A C	M. M.	1 8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	16	17		
Constructiewerkplaatsen	A B C	M. M. M.	1 1 11	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	103	106		
Machinefabrieken en appendagefabrieken	A B C	M. M. M.	15 5 46	3 1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	19	659	678		
Scheepsworven	A B C	M. M. M.	— 1 6	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1010	1089		
Rijwielfabrieken en herstelplaatsen van automobielen, motorrijwielen en rijwielen	A B C	M. M. M.	38 2 10	20	1	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	73	5188	5261		
Vliegtuigfabrieken	A B C	M. M. M.	— — 11	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	2		
Wagenmakerijen	A B C	M. M. M.	3 1 9	11	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11	6	17		
Gloeit- en radiolampenfabrieken	B C	M. M.	1 9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	16	17		
Electrotechnische fabrieken en installatieinrichtingen	A B C	M. V. M.	50 7 8	6	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14	2025	2111		
Instrumentmakerijen	A B C	M. M. M.	7 2 1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	276	283		
Muziekinstrumentenfabrieken	A B C	M. M. M.	18 7 1	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	27	222	249		
Klokken- en uurwerkfabrieken, horlogemakerijen	A C	M. M.	44 3	4	1	—	—	—	1	1	1	6	—	1	14	1	—	—	75	1452	1527		
Goud- en zilvermederijen	A B C	M. V. M.	11 7 4	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16	629	645		
Totaal Klasse XI—XIII (inclusief de niet genoemde bedrijfsgroepen)	A B C	M. V. M. M. V.	318 4 42 7 362 3	93 1 4 1 31	3	7	4	3	0	8	4	7	6	7	52	5	526	25054	25580				
XIV. Papier.																							
Papierfabrieken	B C	M. M.	2 11	1 3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	34	37		
Papierwarenfabrieken	A B C	M. V. M. M. V.	3 7 1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	97	101		

STAAT II A. Vervolg (suite).

Table with 20 columns representing countries and regions: Positie, Geelacht, Duitsland, België, Gr. Britannië, Frankrijk, Italië, Zwitserland, Oostenrijk, Hongarije, Rusland, Polen, TsjechoSlowakije, Andere nationaliteiten, Sonder nationaliteit, Onbekende nationaliteit, Totaal kolommen, Nederland, Algemeen totaal.

STAAT II A. Vervolg (suite).

Table with 20 columns representing countries and regions: Positie, Geelacht, Duitsland, België, Gr. Britannië, Frankrijk, Italië, Zwitserland, Oostenrijk, Hongarije, Rusland, Polen, TsjechoSlowakije, Andere nationaliteiten, Sonder nationaliteit, Onbekende nationaliteit, Totaal kolommen, Nederland, Algemeen totaal.

STAAT II A. Vervolg (suite).

Table with 20 columns for product categories and countries, and rows for various sub-categories like Landbouw, Handel, and other industries.

STAAT II A. Vervolg (suite).

Table with 20 columns for product categories and countries, and rows for various sub-categories like Winkels, Huishoudelijke artikelen, Kunstvoorwerpen, and other retail categories.

STAAT II B. Vervolg (suite).

Beroep. Profession.	Positie. Position.	Geslacht. Sexe.	Duitsland. Allemagne.	België. Belgique.	Gr. Britannië en N. Ierland. Gr. Bretagne et Irlande du Nord.	Frankrijk. France.	Italië. Italie.	Zwitserland. Suisse.	Oostenrijk. Autriche.	Hongarije. Hongrie.	Rusland. Russie.	Polen. Pologne.	Tsjechoslovakije. Tchécoslovaquie.	Andere nationalitei- ten. Autres natio- nalités.	Zonder nationaliteit. Sans nationalité.	Onbekende nationa- liteit. Nationalité in- connue.	Totaal kolommen 4 t/m 17. Total des col. 4-17.	Nederland. Pays-Bas.	Algemeen totaal. Total général.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Verplegend personeel voor armen, bo- hoefligen, enz.	M. V.		2 164	8 18	— 3	— 12	— 1	— —	— 3	— —	— —	— 2	— 2	— —	— —	— —	14 207	1182 3283	1196 3490
Verplegend personeel ziekenhuizen, kli- nieken, herstellingsoorden, e.d.	M. V.		34 1004	26 107	— 43	— 42	— 5	— 8	— 65	— 28	— 2	— 12	— 6	— 30	— 28	— 12	74 1392	3081 21898	3155 23290
Verwerker (textielindustrie en che- mische ververij)	M. V.		40 1	12 54	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	67 55	1851 969	1918 1024
Vlasarbeider	M. V.		— 1	9 54	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	9 55	92 969	101 1024
Vloerlogger	M. V.		15 —	2 —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	420 9	561 92	981 101
Voerman	M. V.		66 —	25 —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	112 9	12318 92	12925 101
Vormer (ijzer-, metaal- en staalgietorijen)	M. V.		78 —	8 —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	104 29	4168 2612	4270 2641
Wagenmaker	M. V.		19 —	5 —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	29 49	2612 2871	2641 2920
Waker	M. V.		20 —	10 —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	49 25	2871 2149	2920 2174
Waschknocht (wasch- en strijkinrichtin- gen)	M. V.		18 77	1 9	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	25 96	2149 3789	2174 3885
Wascherijpersoneel (steenkolenmijnen)	M. V.		21 —	2 —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	34 96	298 3789	382 3885
Wetenschappelijk personeel (archieven, musea, e.a. wetenschappelijke instellin- gen en verzamelingen, laboratoria)	M. V.		50 —	10 —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	98 2	1174 103	1267 105
Wever	M. V.		173 23	41 6	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	248 34	21618 2890	21866 2924
Wikkelaar (electrotechniek)	M. V.		7 6	2 —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	11 10	389 335	400 345
Winkelbediende	M. V.		197 395	23 106	7 11	5 3	4 5	1 4	17 56	11 30	1 2	7 13	2 5	21 14	52 100	4 18	352 762	21813 41568	22165 42330
Worstmaker (vleeschwarenfabrieken)	M. V.		33 —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	34 25	377 1436	411 1461
Wijn- en bierbottelarijen (Arbeider)	M. V.		10 9	8 2	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	22 50	1032 6925	1054 6975
IJzervlechter (beton)	M. V.		39 —	4 —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	50 178	6925 691	6975 869
IJzerwerker (scheepswerven)	M. V.		101 —	12 —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	23 150	516 3328	539 3478
Zoverijpersoneel (steenkolenmijnen)	M. V.		1 —	21 —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	23 45	516 1013	539 1058
Zinkwitfabrieken (Arbeider)	M. V.		55 31	11 —	10 —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	150 45	3328 1013	3478 1058
Niet te rangschikken beroepen	M. V.		— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Totaal II B (inclusief de niet genoemde beroepen)	M. V.		24296 31431	6000 2524	591 372	405 501	968 160	303 318	1801 4000	596 482	196 52	1824 448	618 579	2410 815	2788 375	379 259	48170 42816	1766318 602557	1809488 645373
Totaal II A	M. V.		5083 1177	2115 757	180 23	122 29	223 17	84 10	228 92	91 34	91 11	815 43	111 22	408 68	1075 220	104 21	10280 2524	598524 119632	608754 122206
Totaal II A en II B	M. V.		29379 32608	8115 3281	771 395	527 530	1186 177	387 328	2029 4092	687 516	287 63	2139 491	729 601	2818 833	3863 1095	483 280	58400 45340	3864837 722230	3418237 767579
Beroepsloozen	M. V.		12110 27858	4545 9463	369 976	528 408	366 877	122 303	645 2075	350 1273	119 276	986 2315	299 738	1434 2643	1584 3666	222 500	23679 53431	1500760 3171879	1524439 3226310
De geheele bevolking	M. V.		41489 60466	12660 12744	1140 1371	1055 998	1552 1054	509 631	2674 6167	1037 1789	406 339	3125 2306	1028 1339	4252 3526	5447 4761	705 730	77079 98771	3865697 3894118	3942676 3992889